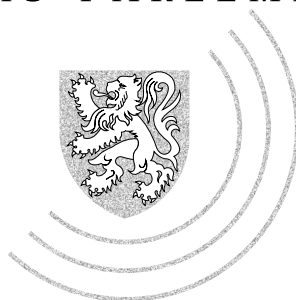

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

29 november 2007

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2008**

BELEIDSBRIEF
Gelijke Kansen
Beleidsprioriteiten 2007-2008

BELEIDSBRIEF
Inburgering
Beleidsprioriteiten 2007-2008

BELEIDSBRIEF
Stedenbeleid
Beleidsprioriteiten 2007-2008

BELEIDSBRIEF
Wonen
Beleidsprioriteiten 2007-2008

VERSLAG

**namens de Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Jan Roegiers,
de dames Michèle Hostekint en Hilde De Lobel,
de heer Chokri Mahassine en de dames Veerle Heeren en Gerda Van Steenberge
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Penris.

Vaste leden:

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jan Penris, Wim Van Dijk, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer Christian Verougstraete;

mevrouw Cathy Berx, de heren Carl Decaluwe, Tom Dehaene, mevrouw Veerle Heeren;

mevrouw Dominique Guns, de heren Hugo Philtjens, Bob Verstraete;

de dames Else De Wachter, Caroline Gennez, Michèle Hostekint.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Felix Strackx, Erik Tack, Roland Van Goethem, John Vrancken;

de heer Dirk de Kort, de dames Cindy Franssen, Monica Van Kerrebroeck, de heer Johan Verstreken;

de heer Marc Cordeel, de dames Hilde Eeckhout, Laurence Libert;

de heren Chokri Mahassine, Jan Roegiers, Jo Vermeulen.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

de heer Gino De Craemer.

*Zie ook:***12-A** (2006-2007)

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen + Erratum

13 (2007-2008)

- Nr. 1-A: Algemene toelichting
- Nr. 1-B: Toelichting per programma

14 (2007-2008)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2007-2008)

- Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

1387 (2007-2008)

- Nr. 1: Beleidsbrief

1389 (2007-2008)

- Nr. 1: Beleidsbrief

1390 (2007-2008)

- Nr. 1: Beleidsbrief

1398 (2007-2008)

- Nr. 1: Beleidsbrief

*Zie:***15** (2007-2008)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 tot 5: Amendementen
- Nr. 6-A: Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
- Nr. 6-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 6-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
- Nr. 6-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
- Nr. 6-E: Verslag namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
- Nr. 6-F: Verslag namens de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
- Nr. 6-G: Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
- Nr. 6-H: Verslag namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
- Nr. 6-I: Verslag namens de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie
- Nr. 6-J: Verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

INHOUD

	Blz.
I. Gelijke Kansen.....	7
1. Toelichting door mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen	7
1.1. Functioneel beleid.....	7
1.1.1. Gelijkebehandelingsbeleid.....	7
1.1.2. Gender	8
1.1.3. Seksuele oriëntatie	9
1.1.4. Toegankelijkheid	10
1.2. Coördinerend beleid.....	10
1.2.1. De opencoördinatiemethode	10
1.2.2. Mainstreaming eigen initiatieven.....	10
2. Bespreking	11
2.1. Algemene bedenkingen	11
2.2. Gelijkebehandelingsbeleid.....	11
2.3. Gender	13
2.3.1. Mannen en vrouwen	13
2.3.2. Europees Jaar van Gelijke Kansen	14
2.3.3. Allochtone vrouwen.....	15
2.3.4. Alleenstaande ouders	15
2.3.5. MEP-decreet	16
2.3.6. Middenveld	16
2.4. Seksuele oriëntatie	16
2.5. Toegankelijkheid	17
2.5.1. Toegankelijkheid algemeen	17
2.5.2. Diensten Aangepast Vervoer.....	18
2.5.3. ENTER en Intro	18
2.5.4. Ad-hocprojecten	19
2.6. De opencoördinatiemethode	19
2.7. Mainstreaming eigen initiatieven	20
II. Stedenbeleid.....	21
1. Toelichting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering	21
1.1. Begroting	21
1.2. Prioriteiten en doelstellingen.....	22
1.3. Beleidsmaatregelen.....	22
1.3.1. Verhogen van de leefbaarheid van de steden op stads- en wijkniveau.....	22

1.3.2. Verbeteren van het samenleven in diversiteit en versterken van het democratisch draagvlak in de steden.....	23
1.3.3. Verhogen van de kwaliteit van het bestuur in de steden.....	23
1.3.4. Verhogen van de positieve beeldvorming van de steden.....	25
1.3.5. Versterken van de steden door samenwerking op verschillende bestuursniveaus ..	25
2. Bespreking	26
2.1. Algemene bedenkingen	26
2.2. Stadscontracten	26
2.3. Wonen.....	28
2.4. Rasterstad.....	30
2.5. Stadsvernieuwingsprojecten	30
2.6. Burgerparticipatie	31
2.7. Europese fondsen	31
2.8. Uitdagingen	32
2.9. Varia	33
III. Inburgering.....	33
1. Toelichting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Steden- beleid, Wonen en Inburgering	33
1.1. Begroting 2008.....	33
1.2. Beleidsmaatregelen genomen in 2006-2007	34
1.2.1. Inburgering	34
1.2.2. Diversiteit	35
1.3. Beleidsprioriteiten 2007-2008.....	36
1.3.1. Inburgering	37
1.3.2. Diversiteit in de hele samenleving	37
1.4. Moties en resoluties	38
2. Bespreking	39
2.1. Algemene opmerkingen	39
2.2. Inburgering	39
2.2.1. Integratie of assimilatie.....	39
2.2.2. Het VIONA-onderzoek	40
2.2.3. Het civiel effect van het inburgeringsattest	41
2.2.4. De werking van de onthaalbureaus	42
2.2.5. Maatschappelijke oriëntatie	43
2.2.6. Het secundaire traject	43
2.2.7. Inschrijvingsvergoeding en waarborg.....	44

2.3. Diversiteit	44
2.3.1. De hervorming van de diversiteitssector.....	44
2.3.2. De werking van de diversiteitssector	46
IV. Wonen.....	47
1. Toelichting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Steden- beleid, Wonen en Inburgering	47
1.1. Drempels verlagen voor wie een eigen woning wenst.....	47
1.1.1. Een substantiële renovatiepremie	47
1.1.2. Sociale leningen	47
1.1.3. Kooprecht voor de sociale huurder	48
1.1.4. De verzekering gewaarborgd wonen.....	48
1.2. De huurmarkt.....	48
1.2.1. De private huurmarkt	48
1.2.2. Sociale huisvesting	49
1.3. Woonkwaliteit.....	53
1.4. Woonbeleid op maat	54
1.4.1. Lokaal woonbeleid.....	54
1.4.2. Duurzaam wonen.....	55
1.4.3. Raakvlakken	55
1.4.4. Onderzoek, informatie en strategisch advies.....	55
1.5. Begroting 2008 voor Wonen.....	56
2. Bespreking	56
2.1. Algemene bedenkingen	56
2.2. Eigendomssector.....	57
2.2.1. Ondersteunen van de eigendomsverwerving.....	57
2.2.2. Sociale leningen	58
2.2.3. Verzekering gewaarborgd wonen.....	59
2.2.4. Renovatiepremie en Vlaamse Aanpassings- en Verbeteringspremie (VAP)	59
2.2.5. Kooprecht sociale huurder	60
2.3. Sociale huisvesting	60
2.3.1. Het aanbod aan sociale woningen.....	60
2.3.2. Gezamenlijke, publiek-private projecten	61
2.3.3. De rol van de gemeenten in de sociale huisvesting.....	62
2.3.4. Het kaderbesluit sociale huur en het nieuwe financieringsstelsel	63
2.3.5. De professionalisering van de SHM's.....	64
2.3.6. De doorlooptijd van de dossiers.....	66
2.3.7. Energiezuinigheid.....	66

2.4. De private huurmarkt	67
2.4.1. Hoe de private huurmarkt uit het slop helpen?.....	67
2.4.2. Huursubsidie en righthuurprijzen	68
2.4.3. Huurwaarborgfonds.....	70
2.4.4. Sociale verhuurkantoren	70
2.4.5. Regionalisering van de huurwetgeving	71
2.5. Woonkwaliteit	71
2.5.1. De woonkwaliteit verbeteren en bewaken.....	71
2.5.2. De fruitpluksector.....	72
2.5.3. De rookmelders.....	73
2.6. Woonbeleid op maat	73
2.6.1. Ondersteuning lokaal woonbeleid	73
2.6.2. Vlabinvest	73
2.6.3. Alternatieve woonvormen	73
2.7. Raakvlakken.....	74
2.7.1. Het raakvlak wonen-welzijn.....	74
2.7.2. Het raakvlak wonen-ruimtelijke ordening.....	75
2.8. Jaarverslagen RWO	75
V. Moties van aanbeveling	75
VI. Indicatieve stemmingen.....	76

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen besprak het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2008 op 15, 22 en 28 november 2007. Op 15 november 2007 kwam het domein Gelijke Kansen aan bod (bevoegdheid van mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen). Op 22 november 2007 besprak de commissie de domeinen Stedenbeleid, Inburgering en Wonen; op 28 november 2007 werd de bespreking van het domein Wonen voortgezet. Als verslaggevers werden mevrouw Michèle Hostekint voor Gelijke Kansen, de heer Jan Roegiers voor Stedenbeleid, mevrouw Hilde De Lobel en de heer Chokri Mahassine voor Inburgering, en de dames Veerle Heeren en Gerda Van Steenberge voor Wonen, benoemd. De indicatieve stemmingen over de aan de commissie toegewezen gedeelten van de uitgavenbegroting werden gehouden op 28 november 2007.

De algemene uitgavenbegroting werd behandeld in samenhang met de beleidsbrieven Gelijke Kansen – Beleidsprioriteiten 2007-2008 (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1398/1*), Inburgering – Beleidsprioriteiten 2007-2008 (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1387/1*), Stedenbeleid – Beleidsprioriteiten 2007-2008 (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1390/1*), en Wonen – Beleidsprioriteiten 2007-2008 (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1389/1*).

I. GELIJKE KANSEN

1. Toelichting door mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen

De *minister* zegt begroting en beleidsbrief tegelijkertijd te willen behandelen. Haar gelijkekansenbeleid steunt op twee pijlers: het eigen functionele gelijkekansenbeleid – wat de minister zelf aan beleid ontwikkelt – en het coördinerend gelijkekansenbeleid. In haar functionele beleid gaat er bijzondere aandacht naar gelijke behandeling, gender, seksuele oriëntatie en toegankelijkheid. In haar coördinerende opdracht heeft de minister bij haar aantreden een heel nieuwe methodiek ontwikkeld, de opencoördinatiemethode (OCM), die intussen tot volle wasdom is gekomen, aldus de minister. Met die methode wil de minister beleidsinitiatieven met betrekking tot gelijke kansen bij de andere Vlaamse ministers stimuleren. Voorts

wil de minister coördinerend optreden door ‘mainstreaming’ van eigen initiatieven zoals de registratie van kansengroepen en de oprichting van een databank experts.

1.1. Functioneel beleid

1.1.1. Gelijkebehandelingsbeleid

De *minister* kondigt aan dat het parlement in het voorjaar van 2008 haar ontwerp van decreet houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid ter bespreking aangeboden zal krijgen. Het is een ontwerp in uitvoering van Europese reglementering maar volgens spreekster wordt het meer dan een pure omzetting van Europese richtlijnen. Zij ziet het als een hefboom om het gelijkekansenbeleid te verankeren in Vlaanderen. Het ontwerp van decreet is vlak voor het zomerreces principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering met het oog op het aanvragen van het advies van de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen). In oktober ontving de regering dat advies van de SERV. Na aanpassing is het ontwerp op 9 november 2007 in tweede lezing door de Vlaamse Regering goedgekeurd, zodat het nu voor advisering naar de Raad van State kan.

Het advies van de Raad van State wordt begin januari 2008 verwacht. Na verwerking van de opmerkingen van de Raad van State verwacht de minister dat het ontwerp van decreet begin maart een laatste keer kan besproken worden door de Vlaamse Regering. Daarna kan het ingediend worden bij het Vlaams Parlement.

Om een vlotte inwerkintreding van het decreet te garanderen is 400.000 euro ingeschreven op de begroting voor 2008 (ba 12.05). Daarmee wordt onder meer het Centrum voor Anti-discriminatierecht gefinancierd. Ook kan daarmee het advies van experts worden bekostigd, alsmede korte onderzoeken om de implementatie te garanderen.

Een tweede onderdeel van het gelijkebehandelingsbeleid is de oprichting van meldpunten Gelijke Behandeling. Dat aspect is nauw verweven met het Gelijkebehandelingsdecreet omdat het in uitvoering daarvan gebeurt. Die meldpunten krijgen als opdracht te werken aan preventie en aan bemiddeling. Op het terrein is daar nood aan; zo is vooral in de steden te horen. Er komen minimaal dertien meldpunten, een per Vlaamse centrumstad. In 2007

is er een inventarisatie gebeurd van de bestaande meldpunten door het Vlaams MinderhedenCentrum. Op dit ogenblik loopt een aansluitende opdracht die een draaiboek moet opleveren voor de opstart van een ‘algemeen’ meldpunt – dat is een meldpunt voor alle discriminatiegronden – en voor de werking van een dergelijk meldpunt. Dat onderzoek moet helpen om de meldpunten operationeel te maken. Er komen ook proefprojecten voor de start van een algemeen meldpunt in een vijftal centrumsteden in de loop van 2008. De laatste van die vijf meldpunten moet aan de slag zijn tegen uiterlijk 1 november 2008. Het uiteindelijke doel is dat er tegen het einde van de legislatuur meldpunten met brede opdracht aanwezig zijn in de dertien Vlaamse centrumsteden.

Op de basisallocatie ba 33.02 van de begroting voor 2008 is voor de meldpunten een budget ingeschreven van 500.000 euro.

Een derde onderdeel van het gelijkebehandelingsbeleid dat de minister onder de aandacht wil brengen, is het Centrum voor Anti-discriminatierecht. Dat centrum moet tegemoetkomen aan een belangrijke lacune in Vlaanderen. Er is nood aan mensen die goed worden opgeleid om het discriminatierecht te kunnen hanteren. Een systematisch vormingsinitiatief ontbreekt momenteel. Daarom richt de minister een interuniversitair centrum voor anti-discriminatierecht op, ingebed in de rechtsfaculteiten van de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Gent.

In 2007 is daarvoor een budget ingeschreven van 120.000 euro, en voor 2008 hetzelfde bedrag na een positieve evaluatie van het centrum.

1.1.2. Gender

Binnen dit belangrijke thema in het gelijkekansenbeleid wil de minister drie punten belichten: MV United, allochtone vrouwen, en evenwichtige participatie. Het gaat zowel om initiatieven van 2007 als van 2008.

Vooreerst vraagt de *minister* aandacht voor het project MV United, een volledig nieuw initiatief met een uitgebreid budget, een van de grote projecten van 2007, het Europees Jaar van Gelijke Kansen. Het liep vooral in de ESF-campagne (Europees Sociaal Fonds) met nadruk op sensibiliserende initiatieven zoals de tv-programma's Emma en de Grote Oversteek en het magazine TeamTime. Er waren ook

enkele andere projecten en onderzoek, bijvoorbeeld ‘Casanova’: een onderzoeksproject dat naging hoe er in gezinnen van verschillende origines gedacht wordt over gelijke kansen voor vrouwen en mannen op het werk en thuis. Het was de eerste crossmediale campagne van de Vlaamse overheid om het debat over gelijke kansen te stimuleren en dan vooral over de combinatie arbeid-gezin.

Het project MV United loopt stilaan op zijn einde. De minister is verheugt te kunnen melden dat Europa heel enthousiast was over MV United en het daarom selecteerde voor een evaluatie zodat de resultaten ook breder dan Vlaanderen beschikbaar gesteld kunnen worden. In het licht daarvan zal vanuit het Vlaamse gelijkekansenbeleid bekeken worden hoe dit project een vervolg kan krijgen. In ieder geval is het de bedoeling dat ‘MV United’ een merknaam zou worden voor beleidsinitiatieven met betrekking tot de loon- en loopbaankloof tussen vrouwen en mannen.

Het tweede aandachtspunt met betrekking tot gender zijn de allochtone vrouwen. Allochtone vrouwen worden op het vlak van gelijke kansen met twee risico's op achterstelling geconfronteerd: als vrouw én als allochtone. Vandaar een reeks acties en projecten waarmee de minister het allochtone vrouwenmiddenveld wil versterken. In 2007 werd daarvoor het experimenteel project ‘Kohinoor’ gerealiseerd. Het was de bedoeling allochtone vrouwenorganisaties bij te staan bij de professionalisering van hun werking. Dit, met een vormingspakket. Het netwerk dat rond dit project ontstond, zal blijven samenwerken; zo wordt nu een project voorbereid rond seksualiteitsbeleving in verschillende culturen. De vzw SAMV (Steunpunt voor Allochtone Meisjes en Vrouwen vzw) onderzoekt of en hoe zij de resultaten van het project ‘Kohinoor’ en het onderzoek in hun basiswerking kunnen integreren. In 2008 voert het steunpunt Gelijkekansenbeleid een onderzoek uit om de knelpunten en valkuilen voor de werking van het allochtone vrouwenmiddenveld verder in kaart te brengen. Het is absoluut een doelstelling van de minister om volgend jaar dat middenveld ook te ondersteunen, onder meer met financiële middelen.

Eveneens met betrekking tot allochtone vrouwen wil de minister met haar beleid de man/vrouw-rolpatronen doorbreken, onder meer door het thema van huwelijks- en relatievorming (met alle gevolgen op het vlak van opvattingen over vrouwen en mannen) op een serene manier bespreekbaar te maken voor en door allochtone vrouwen. De minister geeft enkele

voorbeelden. Met het project 'De Eerste Stappen' wil men kansarme en/of allochtone ouders ondersteunen bij de opvoeding van hun kinderen. De denktank allochtone vrouwen zal ook dit jaar regelmatig samenkomen. En met de theaterproductie IS.MAN, die in het voorjaar van 2008 naar België komt, wil men thema's zoals seksualiteit en rolpatronen tussen man en vrouw in de allochtone gemeenschap meer bespreekbaar maken.

Als laatste punt in het genderthema heeft de minister het over de evenwichtige participatie van mannen en vrouwen in bestuurs- en adviesorganen. Het MEP-decreet (decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid) is in augustus in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd¹ en is ondertussen in werking getreden. Het MEP-besluit met uitzonderingsprocedure is onlangs door de Vlaamse Regering goedgekeurd. In voorbereiding is op dit ogenblik: een folder om dit decreet onder de aandacht te brengen van de betrokkenen (administraties, voorzitters en secretarissen van advies- en bestuursorganen die eronder vallen), een informele lijst van organen die onder de toepassing van het decreet vallen, en wijzigingen aan de databank van de Kanselarij zodat naleving makkelijker kan opgevolgd worden. De minister zegt dat het MEP-decreet door de Vlaamse Regering niet wordt beschouwd als een vodge papier; in tegenstelling met de eerste jaren van de legislatuur wordt daar nu opvallend pro-actief op ingespeeld, aldus de minister.

1.1.3. Seksuele oriëntatie

Bij het onderdeel seksuele oriëntatie plaatst de *minister* de focus op de implementatie van het holebi-actieplan, dat in de commissie uitgebreid besproken is². Zij verwijst naar de twee grote pijlers van haar beleid ter zake. De eerste grote pijler is het streven naar meer sociale aanvaarding van holebi's met daarbij bijzondere aandacht voor de aanvaarding door jongeren. In het voorjaar van 2008 zal een sensibiliseringscampagne worden opgezet die gericht is op jongeren. Deze campagne is niet direct gericht om holebi-jongeren maar op heterojongeren. De bedoe-

ling is om de heterojongeren te sensibiliseren tegenover holebiseksualiteit. De sensibiliseringscampagne gebeurt in samenwerking met de Holebifederatie en Wel Jong Niet Hetero. De sensibiliseringscampagne zal verlopen via mediakanalen, scholen en jeugdbewegingen. Daarvoor wordt een budget ingezet van 97.000 euro.

Ten tweede gaat de aandacht van de minister naar de kwetsbare groepen binnen de holebi-gemeenschap, namelijk de lesbiennes, de allochtonen en de ouderen. In 2008 wordt een onderzoek verricht bij jonge lesbiennes en bi-meisjes om te kijken hoe hun welzijn kan worden verbeterd. Jonge lesbiennes vertonen in verhouding met heteroleeftijdsgenoten en in vergelijking met homojongens, een groter risico op depressies en suïcidaal gedrag. Het doel van het onderzoek is: nuttige suggesties bekomen voor beleidsmaatregelen en met betrekking tot de rol die het middenveld kan spelen. In de tweede helft van 2008 plant het Vlaamse Gelijkekansenbeleid twee publicaties: een zwangerschapsgids voor lesbische koppels en een juridische gids die allerlei aspecten van het holebi-ouderschap belicht. Het budget daarvoor bedraagt 100.000 euro voor het onderzoek; de publicaties worden gefinancierd vanuit de algemene werkingsmiddelen (ba 12.01).

Een andere kwetsbare groep zijn voor de minister de allochtone holebi's. Voor die groep worden verschillende projecten opgezet. Het Wadi-project wordt georganiseerd door de vzw Merhaba, een Brusselse organisatie van en voor Maghrebijnse holebi's. Het Mazungumzo-project is een vervolg van het Toledo-project. Het Toledo-project organiseerde een dialoog tussen Antwerpse holebi-verenigingen en Turkse en Marokkaanse verenigingen om wederzijdse kennis en begrip te vergroten. In het Mazungumzo-project werd het aantal doelgroepen verruimd tot andere gemeenschappen. Het Toledo-project wordt uitgebreid naar andere steden.

Op de begroting 2007 staat 60.000 euro voor het Wadi-project, en 7500 euro voor een specifiek onderdeel van Mazungumzo: de organisatie van sociaal-culturele activiteiten. Voor het Toledo-project komen de middelen uit de algemene subsidiepot (ba 33.01, begroting 2008).

De minister richt ten slotte ook haar aandacht op een derde kwetsbare groep: de oudere holebi's. Het Janus-project werd recent opgestart door vzw Het Roze Huis. Dat project beoogt een vergroting van de sociale netwerken van Antwerpse holebi-senioren.

¹ B.S. 6 augustus 2007, p. 41108-41111.

² Gedachtewisseling over het actieplan 'Gelijke kansen voor holebi's' met mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, *Parl. St.* VI. Parl., 2006-07, nr 1293/1.

1.1.4. Toegankelijkheid

Bij het thema toegankelijkheid focust de minister op twee beleidslijnen: de regelgeving en de promotie van ‘Universal Design’.

De minister noemt de regelgeving, die dateert van 1975, ‘meer dan gedateerd’. Zij is dringend aan herziening toe. In het voorjaar van 2008 zal de procedure tot goedkeuring van de verordening worden opgestart. Ook zullen checklijsten worden gepubliceerd, verspreid en gepromoot bij alle betrokkenen, van bouwsector tot openbare besturen.

Een tweede beleidsprioriteit bij het thema toegankelijkheid is ‘Universal Design’. Op 1 oktober 2007 werd voor het eerst de Week van Universal Design gehouden in het provinciehuis van Vlaams-Brabant. Tijdens die week vonden op zowel lokaal als provinciaal niveau tal van activiteiten plaats die toegankelijkheid en ontwerpen voor iedereen in de kijker zetten. De week werd afgesloten met een inclusief optreden van Bart Peeters voor vertegenwoordigers van het toegankelijkheidsveld en gebruikers. Het doel is om iets dergelijks opnieuw te organiseren in oktober 2008.

Voorts kondigt de minister een architectuurwedstrijd aan. Om toekomstige ontwerpers ertoe aan te zetten om de basisprincipes van ontwerpen voor iedereen te integreren, werd er een architectuurwedstrijd voor studenten voorbereid. De prijs zal in het najaar van 2008 worden uitgereikt.

1.2. Coördinerend beleid

Wat haar coördinerend beleid betreft, legt de *minister* twee accenten in haar beleidsbrief Gelijke Kansen: de opencoördinatiemethode en de mainstreaming van eigen initiatieven.

1.2.1. De opencoördinatiemethode

Voor de opencoördinatiemethode geeft de *minister* volgende stand van zaken. Nadat alle Vlaamse ministers in de periode 2005-2006 hun voorstellen voor strategische en operationele doelstellingen op vlak van gelijke kansen hadden ingediend, werden die geïntegreerd in een doelstellingsnota die op 24

maart 2006 werd goedgekeurd. Eveneens werd een nieuwe Commissie Gelijke Kansen opgericht met vertegenwoordigers uit de dertien beleidsdomeinen. In het najaar van 2007 zal die Commissie de lopende actieplannen evalueren. Ook wordt verwacht dat ze een tweede ronde actieplannen zullen indienen.

Daarnaast zal er aan de ontwikkeling van indicatoren gewerkt worden. Zo moet het mogelijk worden om op alle Vlaamse beleidsdomeinen de vooruitgang te monitoren. In december 2007 verschijnt een tweede Vlaams Genderjaarboek; ook in deze editie, zoals in de eerste editie, ligt de focus op gender op de arbeidsmarkt. De tweede editie van het Vlaams Genderjaarboek zal bestaan uit drie onderdelen: een cijferonderdeel dat een uitgebreide waaier aan gegevens zal bevatten over vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt, een beleidsgerelateerd onderdeel dat een verkennende literatuurstudie biedt die focust op genderverschillen en- mechanismen in het onderwijs, en een essayistisch onderdeel dat het thema benadert vanuit de invalshoek hoe een genderbewuste school eruit ziet.

1.2.2. Mainstreaming eigen initiatieven

Benevens de opencoördinatiemethode streeft de *minister* ook naar de mainstreaming van de eigen initiatieven. Zij verwijst daarbij naar twee initiatieven. Vooreerst registratie. Omdat statistische gegevens belangrijk zijn om een goed beleid te kunnen voeren, moeten ook kansengroepen hier zichtbaar worden. Nog veel te vaak blijken kansengroepen moeilijk terug te vinden in registratiesystemen. De Studiedienst van de Vlaamse Regering ging na hoe registraties verbeterd konden worden. In de volgende fase wordt onderzocht hoe het in de bestaande registratiesystemen van de verschillende beleidsdomeinen geïmplementeerd kan worden. Ook wordt het veld verbreed: men richt zich niet alleen meer op de registratie van allochtonen, ook werd de oefening opgestart rond de registratie van mensen met een handicap of functiebeperking.

Een ander initiatief is de ‘databank experts’. In 2006-2007 werd in opdracht van het gelijkekansenbeleid een expertendatabank ontwikkeld die de media de kortste weg moet wijzen naar deskundigen in gelijk-

kekansenmateries en/of vrouwelijke of allochtone experts, of experts met een handicap. Begin 2008 zal de databank operationeel zijn.

2. Bespreking

2.1. Algemene bedenkingen

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* feliciteert de minister met de overzichtelijkheid van haar beleidsbrief. Zij zegt over het algemeen vrij enthousiast te zijn over het beleid van de minister. Toch heeft zij een aantal bedenkingen.

Ook mevrouw *Michèle Hostekint* is opgetogen met de beleidsbrief, die zij zeer duidelijk, goed gestructureerd en erg volledig noemt. De regeerperiode is ondertussen ruim over haar helft en de beleidsbrief geeft aan waar de minister op het einde van de legislatuur wil uitkomen met haar methodiek en haar beleid. Het verheugt de spreker dat de minister in de beleidsbrief veel rekening houdt met de motie van aanbeveling van de meerderheid van vorig jaar; dat onderstreept dat de minister bereid is te luisteren naar het parlement. Gelijke kansen is volgens mevrouw Hostekint niet alleen een zaak voor de minister van Gelijke Kansen of van de Vlaamse Regering maar ook van het Vlaams Parlement en bij uitbreiding van alle parlementen. De problematiek van gelijke kansen stopt niet aan de grenzen van het Vlaamse Gewest en zelfs niet aan de grenzen van ons land of van Europa. Het permanente overleg met het Steunpunt Gelijke Kansen en met de organisaties van het middenveld en de samenwerking met de andere beleidsniveaus – zowel gemeentelijk als internationaal – zijn niet vruchteloos geweest, aldus mevrouw Hostekint. Zij ziet als rode draad in het beleid dat de minister het maatschappelijke debat over gelijke kansen gaande houdt en juicht dat toe.

Mevrouw *Michèle Hostekint* stelt vast dat het gelijkekansbeleid in de lopende legislatuur flink is gestructureerd en er helemaal anders uitziet dan voorheen het geval was. Eerder had Gelijke Kansen in zijn pioniersperiode een beetje te lijden onder kinderziektes. Toch is er ook op het einde van 2007 nog veel te doen. De strategische doelstellingen en de plannen in de beleidsbrief onderstrepen dat.

Op haar beurt spreekt mevrouw *Else De Wachter* van een goede beleidsbrief, waarin heel wat aan bod komt, efficiënt en concreet. Als kanttekening verklaart spreker dat een gelijkekansbeleid vooral

inclusief moet zijn: hoewel de minister van Gelijke Kansen een coördinerende en evaluerende opdracht heeft, ligt de verantwoordelijkheid voor het welslagen vooral bij de verschillende vakministers.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* wijst erop dat het gelijkekansbeleid nog relatief jong is en dat de resultaten van de initiatieven nog niet helemaal bekend kunnen zijn. Zij dringt daarom aan op heel veel evaluatie, om de effecten van de ondernomen inspanningen te kunnen nagaan.

Mevrouw *Cindy Franssen* zegt de heel toegankelijke beleidsbrief met veel belangstelling te hebben gelezen.

De heer *Jan Roegiers* vindt het opvallend hoe alle fracties een uitgebreide en diepgaande interventie doen in de bespreking van deze beleidsbrief. Het is de verdienste van de minister dat alle fracties de beleidsbrief Gelijke Kansen zeer ernstig nemen. De heer Jan Roegiers stelt daarbij vast dat zowat alles wat is gevraagd in de goedgekeurde motie van aanbeveling van vorig jaar is omgezet in beleidsdaden.

Mevrouw *Helga Stevens* feliciteert eveneens de minister met haar erg duidelijke beleidsbrief.

2.2. Gelijkebehandelingsbeleid

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt dat de minister wat kort door de bocht gaat in haar functioneel beleid. Zij heeft het meer bepaald over het ontwerp van decreet houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekans- en gelijkebehandelingbeleid, waarbij de minister meldt dat er een centraal orgaan zal worden opgericht alsmede een reeks meldpunten. Daarvoor wordt al een budget voorzien in de ontwerpbegroting voor 2008. Die handelwijze doet spreker een beetje denken aan het gedrag van een aanstaande moeder: de baby is er nog niet maar er wordt al een spaarrekening geopend voor het kind. Maar daarmee bewandelt de minister niet de democratische weg. Hoewel het ontwerp van decreet nog besproken moet worden door het parlement, is er al een begin van uitvoering. Hoe kan men al begroten voor organen in uitvoering van een decreet dat nog niet is goedgekeurd? Mevrouw Van Steenberge noemt die handelwijze “het belijden van het nieuwe geloof van het politiek correcte denken, waarbij met de meldpunten ook al de inquisitie wordt voorbereid”. Spreker ziet in die meldpunten meer een soort verklikkersysteem dan preventie van niet-gelijke behandeling.

Mevrouw Van Steenberge is enigszins terughoudend over het interuniversitaire centrum antidiscriminatierecht, een heel nieuw initiatief dat in de beleidsbrieven Gelijke Kansen van de vorige jaren niet was opgenomen, ook niet in de beleidsbrieven Onderwijs. Is er wel overleg geweest met de minister van Onderwijs en wat is de decretale basis voor de oprichting van een dergelijk centrum? Het centrum zal een 'rechtskliniek' hebben waarin studenten echte dossiers van anti-discriminatie en gelijke behandeling gaan behandelen. Mevrouw Van Steenberge vraagt zich af of daarmee het recht op privacy niet in het gedrang komt.

Mevrouw *Michèle Hostekint* verneemt dat het ontwerp van Gelijkebehandelingsdecreet in het voorjaar 2008 bij het Vlaams Parlement wordt ingediend. Zij deelt ter zake niet de kritiek van mevrouw Van Steenberge. Het nu reeds inschrijven van middelen op de begroting voor 2008 is voor mevrouw Hostekint gewoon een daad van goed bestuur.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* is verheugd dat er een Gelijkebehandelingsdecreet komt. Over de dertien aangekondigde meldpunten in uitvoering van dat nog goed te keuren decreet – een per centrumstad – acht spreekster het heel belangrijk dat die oprichting zou gebeuren in samenspraak met inburgeringsminister Keulen. De Open Vld-fractie zou het niet goed vinden dat er aparte circuits van meldpunten zouden uitgebouwd worden; minister Keulen heeft al integratiecentra in de centrumsteden.

Mevrouw *Cindy Franssen* vindt het moeilijk nu al een standpunt te bepalen over het aangekondigde Gelijkebehandelingsdecreet, ook omdat het nog wachten is op het advies van de Raad van State. Toch heeft zij een paar opmerkingen. De middelen die aan de uitvoering van dat decreet worden gekoppeld in de begroting 2008, blijkbaar een half miljoen euro voor ondermeer de oprichting van meldpunten, lijken spreekster een nieuwe gegeven. Zij vraagt om daar heel omzichtig mee om te springen, omdat de bestaande meldpunten van het middenveld al heel veel werk verrichten. Zij denkt daarbij aan syndicale organisaties, verenigingen voor personen met een handicap, de Brailleliga enzovoort. Die organisaties moeten maximaal betrokken worden en mogen niet in hun werking overvleugeld worden door de op te richten meldpunten.

Het Gelijkebehandelingsdecreet moet volgend jaar de hoofdmoot vormen van het gelijkekansenbeleid aldus

de heer *Jan Roegiers*. Hij hoopt dat de bespreking in het parlement kan plaatsvinden in het voorjaar van 2008. Hij roept alle fracties op die bespreking met een positieve ingesteldheid aan te gaan. Het is trouwens Europa die Vlaanderen verplicht een dergelijk decreet in te voeren. De heer Jan Roegiers refereert daarbij aan het Diversiteitsdecreet dat inburgeringsminister Keulen aan het voorbereiden is. In welke mate is de minister van Gelijke Kansen daarbij betrokken?

Wat het decreet gelijke behandeling betreft, zou de *minister* het bijzonder onprofessioneel vinden als er geen budget was opgenomen op de begroting voor de uitvoering van het decreet. Dat belet niet dat over het ontwerp van decreet nog in alle openheid kan gedebatteerd worden na indiening in het parlement. Discussie blijft mogelijk, zelfs al is er door de goedkeuring door de Vlaamse Regering gebleken dat er een draagvlak voor het ontwerp bestaat bij de meerderheid. Bovendien is er geen alternatief voor het decreet. Vlaanderen is in overtreding met de Europese reglementering; er moet een uitvoering komen van de anti-discriminatieregels op het Vlaamse niveau.

Hoewel de meldpunten gelijke behandeling een basis hebben in het decreet, zal de minister niet wachten tot het decreet is goedgekeurd en bekrachtigd om een aantal testprojecten te lanceren. Ook dat vindt zij goed bestuur. Daarbij is het niet de bedoeling van de Vlaamse Regering om voor verschillende beleidsdomeinen afzonderlijke meldpunten op te richten. Daarom is er door het Vlaams Minderhedencentrum een uitgebreid onderzoek gedaan om een inventaris te maken van de bestaande meldpunten. Samen met Vlaams minister van Inburgering Marino Keulen wordt onderzocht in hoeverre de oprichting van meldpunten en de hervorming van de integratiesector elkaar kunnen versterken.

De *minister* zegt dat minister Marino Keulen, die bevoegd is voor inburgering, bezig is met een ontwerp van Diversiteitsdecreet. Diversiteit is een gedeelde bevoegdheid. Er zijn heel goede contacten tussen beide kabinetten met betrekking tot de ontwikkeling van meldpunten. Het is daarbij de bedoeling de oprichting van die meldpunten parallel te laten verlopen met de hervorming van de integratiesector. De heer *Jan Roegiers* meent dat het ofwel een ontwerp van Diversiteitsdecreet wordt – en dan is het een opdracht voor verschillende ministers, ofwel is het een ontwerp van decreet tot hervorming van de integratiesector – en dan is het een uitsluitende opdracht voor minister Keulen. De *minister* herinnert eraan dat

ook in haar ontwerp van Gelijkebehandelingsdecreet wel enige aspecten zitten die raken aan de bevoegdheden van de minister bevoegd voor integratie. Maar zij bevestigt dat de samenwerking tussen beide kabinetten optimaal is.

Mevrouw *Cindy Franssen* dringt erop aan om bij de oprichting van nieuwe meldpunten niet alleen het Vlaams Minderhedencentrum erbij te betrekken maar ook de verenigingen zoals die voor personen met een handicap enzovoort. Hun deskundigheid moet gevaloriseerd worden.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* stoort zich eraan dat in het anti-discriminatiedecreet (het Gelijkebehandelingsdecreet) niet alle mogelijke discriminatiegronden zullen worden opgenomen. In de federale anti-discriminatiewet is politieke overtuiging uitdrukkelijk niet opgenomen als discriminatiegrond. Ook in het rijtje discriminatiegronden dat is opgenomen in de beleidsbrief (blz. 22) is politieke overtuiging niet te vinden. De *minister* spreekt dat tegen en zegt dat die grond wel degelijk toch is opgenomen in het voorontwerp van Vlaams Gelijkebehandelingsdecreet.

2.3. Gender

2.3.1. Mannen en vrouwen

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt in de beleidsbrief weinig over de aanpak van discriminatie waaraan ook mannen bloot staan. Het is mevrouw Van Steenberge ook opgevallen dat het Vlaamse gelijkekansenbeleid gender- en diversiteitsstudies ondersteunt aan de Vlaamse universiteiten. Vroeger bestonden er opleidingen Vrouwenstudies. Daar wordt van afgestapt omdat men er niet in geslaagd is om die Vrouwenstudies uit te bouwen tot een erkende masteropleiding. Spreekster betwijfelt het of dat de uitbreiding tot gender- en diversiteitsstudies wel meer kans maakt om erkend te worden als een masteropleiding. Mevrouw *Michèle Hostekint* is daarentegen verheugd over de goede samenwerking met minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke, waardoor de Vlaamse universiteiten thans een optie gender- en diversiteitsstudies aanbieden.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* krijgt bij het lezen van de beleidsbrief de indruk dat het thema gelijke kansen tussen mannen en vrouwen minder aandacht krijgt dan vroeger en dat meer specifieke groepen aan bod

komen. Dat zou kunnen leiden tot de valse conclusie dat de gelijkheid tussen man en vrouw is bereikt; wat volgens spreekster nog niet zo is. De aanpak van loonkloof en loopbaankloof wordt blijkbaar uitgesteld; in de beleidsbrief is er niets over opgenomen. In 2006 was er in de beleidsbrief een actieplan opgenomen met betrekking tot de loonkloof/loopbaankloof. Wat zijn de resultaten daarvan geweest? Mevrouw Eeckhout vraagt een overzicht van de bestedingen van 2005 tot 2008, opgedeeld tussen de verschillende doelgroepen van het gelijkekansenbeleid (vrouwen, allochtonen, holebi's en personen met een handicap).

Mevrouw *Cindy Franssen* vraagt zich af of de afschaffing van de Peking-rapportage³ wel een goede zaak is. Wat komt daarvoor in de plaats? Mevrouw Franssen stelt vast dat de minister goed werk levert in haar functioneel beleid voor bepaalde subdoelgroepen. Maar dat subdoelgroepenbeleid mag niet ten koste gaan van het algemeen genderbeleid. Het genderbeleid mag niet de facto worden gereduceerd tot een minderhedenbeleid, omdat mannen noch vrouwen minderheden zijn. De beleidsbrief maakt die fout en de spreekster is het wat dat betreft niet eens met de minister. Zo verwijst de minister enkel naar het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding als centraal onafhankelijk orgaan voor klachtenbehandeling met betrekking tot discriminatie, ook voor de Vlaamse bevoegdheden. Evenwel speelt het Instituut voor Gelijkheid van Mannen en Vrouwen dezelfde rol voor de genderdimensie. Spreekster pleit voor de erkenning van dat instituut als een interfederaal orgaan voor klachtenbehandeling vanuit Vlaanderen. De minister zou die erkenning moeten verdedigen op het federale niveau.

De *minister* is het er niet mee eens dat haar aandacht voor subdoelgroepen de aandacht voor de vrouwen en de genderkwestie belemmert. Zij ziet geen enkele reden tot ongerustheid waartoe haar beleid aanleiding zou kunnen geven. Het algemene beleid wordt niet uit het oog verloren. Dat wordt bewezen door alle inspanningen die in 2007 zijn geleverd onder de noemer MV United; de minister beklemtoont dat er nog nooit zoveel middelen in een jaar tijd zijn besteed aan het genderthema als in 2007. Daarbij gaat het altijd over vrouwen én mannen.

³ Opvolging van de resoluties van de Wereldvrouwenconferentie die van 4 tot 14 september 1995 in Peking heeft plaatsgehad. Zie: *Parl. St.* VI. Parl. 2005-06, nr. 757/1.

De *minister* verwacht inderdaad discussie bij de aanwijzing, in uitvoering van het Gelijkebehandelingsdecreet, van een instituut. Ook dat is een eis van de Europese reglementering. Naar de mening van de minister moet daarvoor één instituut worden aangewezen en geen twee. Zij is van oordeel dat er geen fundamenteel verschil is tussen discriminatie bij vrouwen en mannen en discriminatie ten aanzien van holebi's, personen met een handicap en slachtoffers van alle andere discriminatiegronden. Volgens de minister is er een expertisebundeling nodig in een en hetzelfde centrum.

Mevrouw *Franssen* was niet zo tevreden met de 'anti-clichécampagne' bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2006. Zij zou willen weten of die campagne gevolgd is door een effectmeting. Zij acht het niet geraadzaam de 'format' met Batman, Superman en The Hulk te herhalen bij volgende verkiezingen.

Over de 'anti-clichécampagne' verklaart de *minister* er geen tweede te willen organiseren, omdat een tweede identieke campagne nooit het effect kan hebben van de eerste. Zij acht het niet zinvol om een studie te laten uitvoeren naar de effectiviteit van de campagne; dergelijke studies zijn veelal duurder dan de campagne zelf. Het zou onbescheiden zijn een lineair verband te zoeken tussen de campagne en het aantal verkozen vrouwen; daartoe was de campagne veel te beperkt. De campagne heeft toch de aandacht getrokken op de diversiteit bij de gemeenteraadsverkiezingen.

2.3.2. Europees Jaar van Gelijke Kansen

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt het nog altijd jammer – vorig jaar heeft zij dat ook al gezegd – dat in het Europees Jaar van Gelijke Kansen geen aandacht is besteed aan partnergeweld en intrafamiliaal geweld in het algemeen. Het is niet omdat partnergeweld in de Vlaamse Regering onder Welzijn valt dat het niet kan ingepast worden in een algemeen actieplan. Overigens valt het op federaal niveau wel onder gelijke kansen. Voor mevrouw *Else De Wachter* valt partnergeweld echter onder de bevoegdheid van Welzijn.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vraagt waarom er een herverdeling van de middelen van het Europees Jaar van Gelijke Kansen naar andere projecten

gebeurt; is er dan geld over? Spreekster zou graag de resultaten kennen van de crossmediale campagne MV United, die in het kader van het Europees Jaar is gevoerd. Mevrouw *Michèle Hostekint* is blij dat er aan projecten die gestart zijn in het Europees Jaar voor Gelijke Kansen, zoals Universal Design en MV United, een vervolg wordt gegeven. Toch vraagt spreekster een overzicht van de ondernomen acties en van de resultaten van dat Europees Jaar.

Mevrouw *Cindy Franssen* vreest dat de resultaten van het Europees Jaar van Gelijke Kansen in Vlaanderen tegenvallen. Zij verwijst naar het tv-programma Emma, dat zij persoonlijk niet zo geslaagd vond. Wat is de genderdimensie die men hiermee wenste uit te dragen? Mevrouw *Hilde Eeckhout* noteert dat Europa heel lovend is over de tv-programma's Emma en De Grote Oversteek. Maar wat was de reactie van het Vlaamse kijkerspubliek? Zijn de kijkcijfers bekend? Wie keek daarnaar, vooral mannen of vooral vrouwen en uit welke beroepsklassen? Spreekster vraagt een concrete evaluatie van de programma's. Ook de heer *Jan Roegiers* vraagt een evaluatie van het Europees Jaar van Gelijke Kansen. Wat heeft de minister daar zelf bij ervaren?

Mevrouw *Cindy Franssen* heeft wel wat bedenkingen over het vele geld voor het thema gender dat is uitgegeven, onder meer in de crossmediale campagne MV United. Wat telt, is het effect van die financiële inspanning. Na een aflevering van de tv-reeks Emma te hebben bekeken, concludeert mevrouw Franssen dat dit initiatief zijn doel totaal voorbij geschoten heeft. Alle clichés werden erin benadrukt, tot en met het inzetten van vrouwelijke charmes voor carrière-doeleinden. Wat mevrouw *Michèle Hostekint* de olijke bedenking ontlokt dat zij blijkbaar iets gemist heeft. De *minister* benadrukt dat de tv-reeks Emma echt niet was bestemd voor parlementsleden; de doelstelling was een publiek te bereiken dat anders moeilijk bereikbaar is.

De *minister* legt nogmaals uit dat zij niet bevoegd is voor intrafamiliaal geweld en dat het thema dan ook niet opgenomen was in het Europees Jaar van Gelijke Kansen. De minister verklaart een groot deel van de verschuivingen in de begroting door het feit dat 2007 het Europees Jaar van Gelijke Kansen was en 2008 niet. Niettemin wil de minister de actie MV United als concept voortzetten.

Uiteraard komt er een evaluatie van het Europees Jaar van Gelijke Kansen, aldus de minister. Die evaluatie zal samen met Europa gebeuren. Zij acht het daarbij zinvol om een aparte evaluatie te laten maken van de crossmediale campagne MV United; zo zou de VRT een opdracht kunnen krijgen om de tv-programma's in het kader van MV United te onderzoeken en om een analyse van de kijkcijfers te maken. De minister vraagt wel om zich te hoeden de eigen persoonlijke mening over de tv-programma's als referentie te nemen. Of men die programma's nu persoonlijk goed of slecht vindt, het komt erop aan te zien hoe zij bepaalde zaken bespreekbaar hebben gemaakt op een manier die een minister van Gelijke Kansen met geen enkele andere campagne kan realiseren.

2.3.3. Allochtone vrouwen

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* stelt vast dat er in de beleidsbrief heel veel aandacht is voor de allochtone vrouwen. Maar met betrekking tot de interne emancipatie is er te weinig aandacht voor de allochtone mannen van wie het gedrag nochtans een zeer belangrijke factor is voor de emancipatie van de allochtone vrouwen. Zo wil de minister meer allochtone vrouwen op de arbeidsmarkt en zij voert daartoe een campagne bij de werkgevers, maar er is ook een probleem van allochtone mannen die hun vrouwen niet toelaten buitenshuis te gaan werken. Nergens in de beleidsbrief is een project te vinden waarbij allochtone mannen en vrouwen te samen gesensibiliseerd worden voor de 'empowerment' van de allochtone vrouw.

Mevrouw Van Steenberge leest in de beleidsbrief dat de denktank allochtone vrouwen al vier keer is samengekomen. Welke acties zijn daaruit voortgekomen? En is ook de opencoördinatiemethode toegepast met betrekking tot de allochtone vrouwen? Zijn de gesignaleerde noden en behoeften van die vrouwen aangekaart bij de bevoegde ministers? Spreker vindt het project 'De Eerste Stappen' van de Federatie van Marokkaanse Verenigingen een goed project. Zij juicht het toe dat het project vooral de taalachterstand bij kleuters wil tegengaan. Het project is gebaseerd op studiewerk van de KU Leuven. Mevrouw Van Steenberge vraagt zich daarbij af of het de universiteit zelf is die uit eigen beweging dat onderzoek heeft uitgevoerd of dat er een opdracht was van een of andere instantie.

Mevrouw *Cindy Franssen* wil graag weten welke adviezen of aanbevelingen al gekomen zijn van de denktank allochtone vrouwen. Positief vindt mevrouw Franssen het gezinsweekend dat georganiseerd werd bij de Turkse en Marokkaanse gemeenschap en waarbij in samenspraak met verschillende moskeeën en imams in meerdere steden activiteiten werden gepland, zoals een vrijdagspreek met aandacht voor meer evenwicht tussen mannen en vrouwen in het gezin, per regio een debat met vrouwen in een moskee, kalenders met citaten uit de Koran die de gelijkwaardigheid van vrouwen en mannen behandelen enzovoort. Graag kreeg spreker daar wat meer informatie over.

De minister belooft in de komende jaren nog inspanningen te doen voor allochtone vrouwen én mannen. Zij is het niet eens met mevrouw Van Steenberge die stelt dat er te weinig aandacht gaat naar de allochtone mannen. Haar beleid is altijd een genderbenadering niet een exclusieve vrouwenbenadering. Het project IS.MAN geeft bijvoorbeeld goed aan dat het de bedoeling is mannen te benaderen om rollenpatronen en seksualiteit bespreekbaar te maken.

De minister verduidelijkt dat het Kohinoorproject een zeer positieve evaluatie heeft gekregen en de minister verklaart zich bereid dit project door haar administratie in de commissie te laten toelichten.

2.3.4. Alleenstaande ouders

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* beaamt dat het voor alleenstaande ouders soms moeilijk is de weg te vinden naar de informatie die hen aanbelangt. De minister heeft een project ondersteund om alle bestaande informatie te bundelen op een website. In de beleidsbrief wordt het juiste vindadres op het internet niet vermeld. Voorts wijst mevrouw Van Steenberge erop dat niet elke alleenstaande ouder arm is maar dat wel alle alleenstaande ouders nood hebben aan informatie. Niettemin ziet zij dat de informatie over die website vooral zal verspreid worden op plaatsen waar vooral armere alleenstaande ouders te vinden zijn, zoals OCMW's. Zij vraagt een bredere verspreiding. Overigens heeft niet iedereen een computer en toegang tot het internet. Dus moet de informatie ook op papier verspreid worden.

Ook mevrouw *Else De Wachter* heeft een opmerking over het initiatief gericht op alleenstaande ouders. Zij vindt de website belangrijk. Maar bij de verspreiding

van de papieren informatie mogen de OCMW's als kanaal niet vergeten worden, evenmin als de gemeentelijke sociale diensten en – waarom niet – ook de scholen. Mevrouw *Cindy Franssen* staat helemaal achter de aandacht voor alleenstaande ouders. Maar het ware beter geweest als daaromtrent een samenwerking was opgezet met de Vlaamse minister van het Gezin en met Kind en Gezin.

De *minister* meldt dat de aangekondigde website voor alleenstaande ouders binnenkort klaar is. Een papieren versie wordt dan ook gedistribueerd, omdat niet iedereen toegang heeft tot het internet. De suggestie van mevrouw Else De Wachter om de publicatie ook te verspreiden via de scholen, vindt de minister het onderzoeken waard. Op vraag van mevrouw *Gerda Van Steenberge* geeft de *minister* volgende naam van de webstek voor alleenstaande ouders: www.alleenstaandeparent.be.

2.3.5. MEP-decreet

Mevrouw *Cindy Franssen* vindt het MEP-decreet (decreet meer evenwichtige participatie in Vlaamse advies- en bestuursorganen) een zeer goede zaak. Zij verwijst naar een voorstel van decreet van haar fractiegenote Joke Schauvliege, die een zelfde regeling wil invoeren op lokaal niveau.

2.3.6. Middenveld

Mevrouw *Cindy Franssen* denkt een andere visie dan de minister te hebben op het begrip middenveld. In een eerdere motie van aanbeveling werd gevraagd om blijvend een beroep te doen op de ervaring en expertise van het middenveld “in het bijzonder door socio-culturele organisaties te betrekken bij de totstandkoming en de ontwikkeling van het gelijkheidsbeleid”. Uit haar contacten met dat middenveld weet mevrouw Franssen dat hieraan niet voldoende wordt voldaan. Zij vindt dat een gemiste kans om het draagvlak voor gelijke kansen te verbreden.

De *minister* vreest het niet eens te geraken met mevrouw Franssen, die de minister verwijt te weinig het ‘middenveld’, dat wil zeggen de sociaal-culturele vrouwenorganisaties, te betrekken bij haar beleid. De minister verwijst naar haar nauwe samenwerking met de Nederlandstalige Vrouwenraad waarin die organisaties alle zijn vertegenwoordigd. Het is voor een minister ondoenbaar om met al die organisaties

apart te onderhandelen. Wel merkt de minister bij de wat klassiekere vrouwenorganisaties soms enige wrevel over haar samenwerking met de vrouwenbladen. Er zijn heel wat initiatieven genomen met Sanoma Magazines en de minister zegt dat ook in het komende jaar te zullen doen. Zij is immers heel sterk overtuigd van de grote impact van die bladen, die in hun verscheidenheid een heel breed publiek aanspreken, zelfs mannen. De minister is heel blij dat een mediagroep als Sanoma zich zo bereid toont om mee te werken aan een gelijkheidsbeleid en mee thematieken zoals de loopbaankloof en de combinatie arbeid en gezin in de actualiteit wil houden.

Mevrouw *Cindy Franssen* meent dat de klassieke vrouwenorganisaties eveneens heel veel mensen bereiken en dat het belangrijk is dat de minister ook dat middenveld blijft betrekken bij haar beleid. Daar gaat de *minister* mee akkoord. Maar zij voegt eraan toe het niet altijd helemaal eens te zijn met de standpunten van vrouwenorganisaties. Zo staat zij niet achter de kritiek die op de laatste Vrouwendag is geuit tegen de dienstencheques.

2.4. Seksuele oriëntatie

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* zou willen weten hoe de sensibiliseringscampagne naar jongeren met betrekking tot seksuele oriëntatie eruit zal zien. Het stoort haar dat door teveel te focussen op de seksuele oriëntatie men benadrukt dat bepaalde kansengroepen anders zijn. Lesbiennes zijn niet anders dan vrouwen. Waarom moet er een aparte zwangerschapsgids komen voor lesbische koppels? Ook in die zin vindt mevrouw Van Steenberge het overdreven dat in een juridische gids allerlei informatie wordt gegeven over zelfinseminatie. Voor haar is dat een totaal nieuw woord, dat de vooroordelen tegenover de man in de hand werkt. Zij noemt zichzelf tamelijk conservatief in die zaken.

Over de sensibiliseringscampagne bij jongeren met betrekking tot homoseksualiteit kan de *minister* nog niet zoveel concreets medelen. De campagne wordt pas opgezet in het voorjaar van 2008.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* noemt de vooroordelen van de jongeren ten aanzien van de holi's schrikwekkend. De cijfers van depressies en zelfdoding bij jonge lesbiennes vindt zij alarmerend. Daarom pleit zij ervoor om in het onderwijs dat thema niet te vrijblijvend te laten behandelen. Men moet als het ware

leerkracht per leerkracht daarvoor sensibiliseren. De minister zou daarvoor samen met onderwijsminister Vandenbroucke meer resultaatsgerichte initiatieven moeten nemen. De heer *Jan Roegiers* gaat akkoord met mevrouw Eeckhout dat er grotere inspanningen in het onderwijs moeten worden geleverd voor de maatschappelijke aanvaarding van holebi's. Ook dat pijnpunt stond al in voormelde resolutie.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* vraagt ook aandacht voor het 'roze plafond'; ook de holebi's zijn het slachtoffer van achterstelling op professioneel gebied. Mevrouw Eeckhout vraagt voorts om bij de minister van Welzijn aan te dringen oog te hebben voor de problemen van de oudere holebi's in de zorgverstrekking. Zij ziet met genoegen dat er aandacht wordt besteed aan de groep gescheiden holebi's met kinderen, maar er zou ook een extra inspanning moeten geleverd worden voor de getrouwde holebi's met huwelijkspartner en kinderen. Ook die groep kamt met zware problemen waar de overheid een helpende hand kan toesteken, bijvoorbeeld met meldpunten.

De heer *Jan Roegiers* meent dat de minister de voorbije jaren heel wat heeft bereikt voor de holebi's. De minister heeft goed ingespeeld op de resolutie die het parlement in 2005 heeft goedgekeurd. Een resultaat daarvan was het holebibeidsplan dat uitgebreid besproken is in de commissie⁴. Er is ook het congres 'Sexual Diversity, European (Comm)Unity' geweest in Gent in september 2007, een echte meevaller, aldus de heer Roegiers.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* is ten slotte heel verheugd over het welslagen van de Eurogames, het internationale sportevenement voor holebi's. Positief vindt zij dat er bij het evenement een vijfhonderdtal vrijwilligers betrokken waren die niet allen holebi waren maar op die manier toch heel uitbundig hun sympathie hebben betoond. Niet onbelangrijk acht spreker dat de internationale sportmanifestatie met een financieel batig saldo is afgesloten.

2.5. Toegankelijkheid

2.5.1. Toegankelijkheid algemeen

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* ziet vrij veel vooruitgang met betrekking tot de toegankelijkheid. Maar

hoe zit het met de afstemming tussen Gelijke Kansen en Welzijn daaromtrent? Mevrouw *Hilde Eeckhout* heeft 'met pijn in het hart' in oktober het 'rolstoelrapport' in Het Nieuwsblad gelezen. Daaruit zou blijken dat de toegankelijkheid in Vlaanderen achteruitgegaan in plaats van verbeterd is, vooral in de openbare gebouwen. Dat verontrust haar.

De *minister* is verheugd over het 'rolstoelrapport' dat verschenen is in Het Nieuwsblad. Het is voor politici soms moeilijk bepaalde thematieken naar voren te halen op de politieke agenda en het initiatief van de krant heeft geholpen om het moeilijke onderwerp toegankelijkheid nog eens onder de aandacht van het grote publiek te brengen. Hoewel de minister het rapport geen wetenschappelijk onderzoek noemt, acht zij het toch belangrijk. Het rapport heeft aangetoond dat er nog heel wat werk te verrichten valt. Het is evenwel geen bewijs dat er geen vooruitgang wordt geboekt; wij gaan vooruit maar veel te traag, aldus de minister. Zelfs al is het rolstoelrapport geen wetenschappelijke studie geweest, mevrouw *Hilde Eeckhout* had toch liever positieve resultaten gezien van de steekproeven. En het krantenartikel toont toch aan dat de doelgroep de vooruitgang niet zo aan de lijve aanvoelt.

Mevrouw *Else De Wachter* vindt wat toegankelijkheid betreft de samenwerking met Ruimtelijke Ordening heel belangrijk, zeker voor het uitwerken van een technische reglementering. Een andere belangrijke partner is de provinciale overheid. Het is de provinciale overheid die de lokale besturen kan sensibiliseren en kan fungeren als aanspreekpunt voor de toegankelijkheid van openbare gebouwen. Mevrouw De Wachter merkt overigens een aanzienlijk vooruitgang inzake toegankelijkheid; wat niet belet dat er nog heel wat te realiseren valt.

Mevrouw *Helga Stevens* pleit ervoor om bij een bouwaanvraag naast de toegankelijkheidseisen die op plan kunnen geverifieerd worden ook eisen te stellen die beschreven worden. Dat gebeurt nu al in de provincie Antwerpen. Zo kan men bereiken dat de bouwheer van bij het begin moet nadenken over de integrale toegankelijkheid. Mevrouw *Cindy Franssen* juicht toe dat de minister verschillende instrumenten tegelijk wil inzetten om de toegankelijkheid van publieke gebouwen te verzekeren. Zij hoopt dat de verschillende bevoegde ministers er samen uit komen. Wat zal het toepassingsgebied zijn van de aangekondigde Vlaamse stedenbouwkundige verordening?

⁴ Gedachtewisseling over het actieplan 'Gelijke kansen voor holebi's' met mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen. Verslag: *Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1293/1.

De *minister* wil absoluut in het voorjaar klaar zijn met de reglementering in samenwerking met Ruimtelijke Ordening met betrekking tot toegankelijkheid van publieke gebouwen. Maar dat gaat dan wel over toegankelijkheidsaspecten die afleesbaar zijn op een plan. Even belangrijk zijn de elementen die niet op een plan als toegankelijkheidseis voor het bekomen van een bouwvergunning kunnen worden ingeschreven. Als voorbeeld geeft de minister de toegankelijkheid voor personen met een handicap van bankautomaten en loketten. Daarvoor komt er een Vlaams Handboek Toegankelijkheid met richtlijnen en goede voorbeelden. De minister stelt voor om in het voorjaar 2008, als reglementering en handboek af zijn, daarover een uitvoerige gedachtewisseling te houden in de commissie voor Gelijke Kansen.

Mevrouw *Helga Stevens* is blij dat de subsidie aan de provinciale adviesbureaus toegankelijkheid worden opgetrokken. Hoe zal die subsidie concreet worden verdeeld over de verschillende bureaus? Het budget voor toegankelijkheid is verhoogd, aldus de *minister*, om na gesprekken met alle provinciale adviesbureaus toegankelijkheid een soort van gelijke behandeling te kunnen toepassen. In elke provincie moet er een gelijke adviesverlening komen.

2.5.2. Diensten Aangepast Vervoer

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* heeft vragen over het aangepast vervoer voor personen met een handicap. De beleidsbrief belooft een totaal nieuwe aanpak, die het aangepast vervoer maximaal zal integreren in het openbaar vervoer van De Lijn. Hoe verlopen de proefprojecten in Mol en Leopoldsborg? Zijn alle gesubsidieerde diensten ingestapt in het proefproject en wat gebeurt er als ze niet willen meedoen? Mevrouw *Else De Wachter* vraagt wat meer uitleg over de 'positieve evolutie' bij de Diensten voor Aangepast Vervoer.

Mevrouw *Cindy Franssen* vindt de integratie van de diensten voor aangepast vervoer in de werking van De Lijn positief. Die integratie sluit aan bij een inclusieve benadering van de behoeften van personen met ernstige mobiliteitsproblemen. Maar die integratie mag er niet toe leiden dat sommige gebruikers er geen beroep meer op kunnen doen.

Over de Diensten Aangepast Vervoer, waarover mevrouw *Helga Stevens* al vaker het woord heeft genomen, constateert zij nogal wat kritiek op de

nieuwe formule in samenwerking met De Lijn. Mevrouw *Stevens* leest daarbij in de beleidsbrief dat het aangepast vervoer zal worden overgeheveld naar de begroting mobiliteit en De Lijn. Aangezien de minister ook Mobiliteit onder haar bevoegdheden heeft, hoopt spreekster dat zij dit thema nauwlettend zal opvolgen en de leemten zal verhelpen. Tevens stelt mevrouw *Stevens* vast dat de subsidie aan de bestaande diensten voor aangepast vervoer al jaren is bevroren, hoewel de brandstofprijzen fors zijn gestegen. Hoe kunnen die diensten financieel nog rond komen? Mevrouw *Stevens* ziet ook dat het bedrag voor ondersteuning van de mobiliteit van mensen met een handicap is verminderd. Heeft dat te maken met de overheveling naar De Lijn?

De *minister* noemt de hervorming van de diensten aangepast vervoer (DAV) een delicaat dossier. Zij is nog steeds van oordeel dat de subsidiëring van de DAV niet op zijn plaats is bij Gelijke Kansen, maar beter wordt ondergebracht bij een groot beleidsdomein zoals Mobiliteit of Welzijn. Het budget van de DAV is al jaren bevroren; een van de redenen daarvan is dat het niet op zijn plaats zit. Bij Gelijke Kansen kan het aangepast vervoer zich niet voort ontwikkelen. In de Vlaamse Regering is intussen beslist dat het aangepast vervoer moet ondergebracht worden bij Mobiliteit. Dat ontslaat het beleidsdomein Welzijn evenwel niet om mee te werken aan de ontwikkeling. De daling van het budget voor DAV bij Gelijke Kansen wordt verklaard door de overheveling van een deel (het proefproject) naar Mobiliteit (De Lijn). De evaluatie van het proefproject is thans volop bezig. Daarna worden meer proefprojecten geselecteerd in andere provincies. Het is de bedoeling dat er ook meer in een stedelijke context wordt gewerkt. Niet alle DAV's zijn ingestapt in het proefproject. Die van Leopoldsborg wel en die van Mol niet. Een DAV die niet in een proefproject stapt, wordt niet meer gesubsidieerd. Dat betekent niet dat De Lijn in dat gebied geen diensten ontwikkelt van aangepast vervoer; De Lijn doet de regie met haar belbuscentrale. De vervoerdiensten zelf worden dan weer uitbesteed en daar kunnen ook de taxi's voor ingeschakeld worden.

2.5.3. ENTER en Intro

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vraagt of de vorig jaar aangekondigde structurele oplossing voor vzw Intro – tot dan gesubsidieerd met een projectsubsidie – intussen is gevonden? Komt er nu een structurele subsidiëring op getrapte wijze via vzw ENTER?

Mevrouw *Helga Stevens* vraagt aandacht voor ENTER en de provinciale adviesbureaus toegankelijkheid. Kan de minister concrete voorbeelden geven van de manier waarop ENTER verder zal ingeschakeld worden in beleidsondersteunende initiatieven op andere beleidsdomeinen? Zelf doet mevrouw Stevens de suggestie om ENTER in te schakelen met betrekking tot de toegankelijkheid van websites. Dat is een belangrijk punt voor veel mensen met een handicap, zoals dove mensen, blinde mensen en mensen met een verstandelijke beperking enzovoort. Maar ook oudere mensen zijn niet altijd even vertrouwd met het internet. Vooral de websites van de Vlaamse overheid zouden maximaal toegankelijk moeten zijn. Verschillende organisaties zijn intussen, voortbouwend op het voorbeeld van het label BlindSurfer, een nieuw, overkoepelend label aan het uitwerken, AnySurfer genaamd. Die ontwikkeling gebeurt volledig door vrijwilligers, zonder financiële steun van de Vlaamse overheid. De overheid zou dat initiatief toch wel structureel mogen ondersteunen. Misschien kan de worden opgenomen in het takenpakket van ENTER in samenwerking met de organisaties die het initiatief hebben genomen en het systeem aan het ontwikkelen zijn.

Wat de kerntaken van ENTER betreft, stelt mevrouw Stevens vast dat de vzw op Vlaams niveau zal ingeschakeld worden voor het uittekenen van nieuwe krijtlijnen en methodieken. De provinciale adviesbureaus nemen dan de concrete toepassing van die normen en methodieken op zich met toegankelijkheidsadviezen en -screenings. Ook zal ENTER een Vlaams Handboek Toegankelijkheid opstellen over de aspecten van integrale toegankelijkheid die niet op plan verifieerbaar zijn. Betekent dit dat er geen sluitende regeling zal komen met het oog op een integrale toegankelijkheids? Het lijkt mevrouw Stevens dat minister van Ruimtelijke Ordening Van Mechelen niet erg happig is om een integraal toegankelijkheidskader decretaal in te voeren.

De *minister* wijst erop dat ENTER een vrij jonge organisatie is die stilaan het terrein aan het bezetten is en die zij heel belangrijk vindt als beleidsvoorbereidend en -ondersteunend element. Op het gebied van mobiliteit en toegankelijkheid bijvoorbeeld is er nog een hele lange weg af te leggen en ENTER kan daar een belangrijke rol in spelen bij het opstellen van mobiliteitsconvenanten. Een heel uitdagend en boeiend onderwerp dat mevrouw Helga Stevens aansnijdt, is voor de minister de toegankelijkheid van websites. Het is evenwel een immense opdracht.

Daarom feliciteert de minister mevrouw Stevens met haar eigen initiatief op het internet: www.ontoegankelijk.be, waarmee klachten over ontoegankelijkheid kunnen verzameld worden op het internet. De minister is bereid over de suggestie van mevrouw Stevens na te denken en te bespreken met ENTER.

Mevrouw *Cindy Franssen* steunt volmondig het initiatief Intro voor de toegankelijkheid van tijdelijke evenementen. Wel vraagt zij zich af of dat initiatief niet moet worden gekoppeld aan het komende decreet cultuurparticipatie. Ook mevrouw *Helga Stevens* zegt verheugd te zijn dat er een structurele subsidie komt voor vzw Intro. Voor Intro, een project gericht op de toegankelijkheid van tijdelijke evenementen acht de *minister* het van groot belang te kunnen overgaan tot een structurele subsidiëring. Vanuit het gelijkekansenbeleid werd daartoe een eerste stap gezet in 2007. Voorts zijn er gesprekken lopende met Cultuur voor een gezamenlijke aanpak.

2.5.4. Ad-hocprojecten

In de beleidsbrief vorig jaar was sprake van de toegankelijkheid van de stembokjes. Mevrouw *Helga Stevens* wil graag weten of daaromtrent al iets is gedaan, al dan niet in samenwerking met minister van binnenlands bestuur Keulen. Spreekster oppert het idee van mobiele stembokjes, omdat de doelgroep vaak zijn weg niet vindt naar de stemlokalen. Ook voor bejaarden die moeilijk te been zijn, kan dat nuttig zijn. Het stemrecht en de effectieve deelname aan de verkiezingen van die groepen moeten gegarandeerd blijven.

Mevrouw Stevens vraagt meer informatie over de in de beleidsbrief aangekondigde projectsubsidies voor ad-hocprojecten. Hoe zullen die verdeeld worden? De *minister* belooft een schriftelijk overzicht.

2.6. De opencoördinatiemethode

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* stelt vast dat er bij de toepassing van de opencoördinatiemethode wat vertraging is opgelopen. Mevrouw *Michèle Hostekint* constateert dat de opencoördinatiemethode, die nu al twee jaar toegepast wordt, stilaan tot volle wasdom komt. Het is een delicaat proces geweest om alle actoren en ministers te responsabiliseren en op dezelfde golflengte te krijgen. Spreekster is benieuwd naar het eerste voortgangsrapport over de toepassing van de

opencoördinatiemethode en vindt het om evidente redenen niet doenbaar om alle actieplannen van de verschillende ministers op te nemen in de beleidsbrief. Zij vindt de responsabilisering van alle ministers van de Vlaamse Regering met betrekking tot gelijke kansen een vanzelfsprekende zaak: het gelijkekansenbeleid moet een inclusief en integraal beleid zijn. De minister vervult wat dat betreft trouwens een voorbeeldfunctie in haar andere bevoegdheidsdomeinen zoals Mobiliteit.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* herinnert eraan dat er in juli 2007 een evaluatie zou zijn van de opencoördinatiemethode. Dat wordt nu uitgesteld tot het najaar van 2007. Is die evaluatie bezig? Wanneer komen de resultaten? Het zou niet logisch zijn dat de tweede reeks actieplannen, die ook zijn aangekondigd voor het najaar van 2007, zouden gelanceerd worden voordat er een evaluatie is besproken van de eerste reeks.

Mevrouw Eeckhout ziet veel voordelen in de opencoördinatiemethode. Het nadeel is dat er heel veel afhangt van de goodwill van de verschillende vakministers. Er zouden mogelijkheden moeten zijn om de andere ministers wat meer aan te sporen. In de beleidsbrieven van de andere Vlaamse ministers is niet overal iets te vinden over gelijke kansen. Zeker in het domein onderwijs kan veel voor gelijke kansen worden gedaan en het volstaat niet te rekenen op de goede wil of de spontane initiatieven van de minister of de leerkrachten. Wat in de eindtermen staat ingeschreven met betrekking tot gelijke kansen wordt te weinig hard gemaakt. Er zijn scholen waar men inspanningen levert gericht op de maatschappelijke aanvaarding van holebi's, maar er zijn nog te veel andere scholen. De minister van Gelijke Kansen zou hier dwingend moeten optreden.

Mevrouw *Cindy Franssen* treft in de beleidsbrief te weinig gegevens aan over de uitwisseling van goede ideeën in het kader van de opencoördinatiemethode. Positief is dat de minister opnieuw een ambtelijke commissie gelijke kansen heeft opgericht, ook al staat de werking ervan nog in haar kinderschoenen. De CD&V-fractie blijft hameren op de ontwikkeling van indicatoren om de vooruitgang in gelijke kansen te kunnen meten. Mevrouw Franssen vraagt dienaangaande een stand van zaken. In de motie van aanbeveling van de meerderheid werd vorig jaar trouwens aan de Vlaamse Regering gevraagd het parlement te informeren over de implementatie van de actieplannen en de geboekte vooruitgang. Spreekster vraagt om de verslagfiches van de eerste actieplannen over te zenden aan het parlement en niet alleen de samenvatting ervan.

De heer *Jan Roegiers* kan erin komen dat de acties van de verschillende ministers in het kader van de opencoördinatiemethode zijn opgenomen in hun onderscheiden beleidsbrieven. Toch had hij graag in de komende jaren in de beleidsbrief *Gelijke Kansen* een overzicht gekregen van al die acties. Mevrouw *Helga Stevens* steunt de suggestie van de heer Roegiers om in de komende jaren in de beleidsbrief een overzicht te geven van de initiatieven van de andere ministers in het kader van de opencoördinatiemethode. Zij vindt het eveneens een beetje sneu dat de evaluatie van de toepassing van die methode is uitgesteld tot december.

De *minister* beschrijft de opencoördinatiemethode als een ingrijpende operatie in de Vlaamse Regering. Het is dan ook normaal dat er leergeld wordt betaald. De paar maanden vertraging van de geplande evaluatie zijn dan ook geen schande. Soms is het een delicaat proces. De minister moet een goede balans zien te vinden tussen haar opdracht om coördinerend op te treden en iedereen op zijn verantwoordelijkheid te wijzen en het risico van betuttelend op te treden. Bepaalde ministers zijn kampioen in gelijke kansen en andere maken daar heel weinig woorden aan vuil. Overigens vragen niet alle bevoegdheden evenveel aandacht voor gelijke kansen.

Minister Van Brempt is bereid de nieuwe actieplannen die het gevolg zijn van de opencoördinatiemethode te bespreken in de bevoegde commissie voor Gelijke Kansen maar ze vindt het een nog betere optie om die actieplannen door de vakministers in de verschillende commissies te laten toelichten. De minister belooft volgend jaar in de beleidsbrief een stand van zaken op te nemen met betrekking tot de resultaten van de opencoördinatiemethode.

2.7. *Mainstreaming eigen initiatieven*

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vraagt of het toch niet mogelijk zou zijn het bestaande registratiesysteem voor de allochtonen uit te breiden tot alle kensengroepen. Vorig jaar zei de minister dat dit onmogelijk was. Hoever staat het trouwens met de registratie van mensen met een handicap of functiebeperking? Met betrekking tot die registratie van allochtonen vraagt mevrouw *Cindy Franssen* de groep niet te koppelen aan het begrip achterstandspositie.

De *minister* kan nog geen uitsluitsel geven over de registratie van allochtonen, omdat er nog volop over gediscussieerd wordt in de Vlaamse Regering waar er verschillende meningen over bestaan. Die meningen

hebben alle hun waarde, maar de minister vindt dat het stilaan tijd wordt de knoop door te hakken.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* wil weten of er al een eerste versie van de databank experten is gedemonstreerd aan de stuurgroep. En wie zal toegang krijgen tot die databank? In de begroting is een bedrag opgenomen van 56.269 euro voor de technische ontwikkeling van de databank; wat houdt die ontwikkeling in? Mevrouw *Cindy Franssen* meent dat er veel middelen zijn besteed aan de ontwikkeling van de databank experten. Was de administratie niet zelf in staat een dergelijke expertendatabank te organiseren? Zijn het alleen de media die van die databank gebruik gaan kunnen maken? Mevrouw Franssen wenst dat die databank op het internet ook toegankelijk zou gemaakt worden voor vrouwenorganisaties en allerlei andere instanties. En wie wordt beschouwd als een expert?

Mevrouw *Hilde Eeckhout* vindt het heel belangrijk dat de expertendatabank er komt. Hij zou toegankelijk moeten zijn voor een zo ruim mogelijk publiek, zeker voor alle openbare instanties. Welke experten zijn daarvoor ingeschakeld?

De *minister* zegt dat het de bedoeling is dat de databank experten in 2008 volledig operationeel wordt. 2007 is gebruikt om het systeem te ontwikkelen. Sommigen ergeren zich aan de kost van de databank, maar de minister legt uit dat alleen al de softwareontwikkeling geen vanzelfsprekende onderneming was, en wel wat middelen heeft opgeslorpt. De databank is expliciet gericht op journalisten; eventueel kunnen ook andere doelgroepen toegang krijgen maar het mag geen databank worden voor het brede publiek, omdat er dan minder experten bereid zouden zijn zich te laten opnemen in de databank. Voor de verdere ontwikkeling meent de minister dat de rol van Kluwer erg belangrijk zal blijven.

Moeten die journalisten erkend zijn als beroepsjournalist door het ministerie van Binnenlandse Zaken of volstaat een gewone perskaart uitgereikt door een journalistenbond, vraagt mevrouw *Hilde Eeckhout*. Als men de eisen te streng maakt, vallen webmasters van holebi-websites bijvoorbeeld uit de boot.

II. STEDENBELEID

1. Toelichting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

De *minister* begint zijn toelichting met de begroting. Daarna licht hij zijn stedenbeleid in het algemeen toe, waarna hij uitleg geeft over recente en geplande beleidsmaatregelen.

1.1. Begroting

De *minister* geeft een overzicht van de beleidskredieten voor stedenbeleid op de begroting voor 2008. In het Stedenfonds steekt 119,2 miljoen euro. Ten opzichte van 2007 is er 4.056.000 euro bijgekomen. Dat is een groeivoet van 3,5 percent. Daarnaast is er het Stadsvernieuwingsfonds, waar voor 2008 10,6 miljoen euro in zit. Dan zijn er nog de specifieke begrotingsartikelen die betrekking hebben op de werking van de administratie maar ook op andere initiatieven. De werkingskosten bedragen 276.000 euro. Daar is 150.000 euro bijgekomen, vooral om een opvolging te kunnen geven aan de stadscontracten en de uitvoering van stadsvernieuwingsprojecten.

Voor studiekosten en onderzoek is 207.000 euro uitgetrokken. Sommige steden krijgen concept-subsidies, maar die moeten worden omgezet in een concreet plan. Dat geld dient om die omzetting, dat traject dus, mee te begeleiden, maar ook om inzicht te krijgen in buitenlandse managementmodellen in de steden. Vandaag zijn steden heel erg internationaal georiënteerd. Dat willen we ook met dit geld financieren. Voor communicatie is 133.000 euro vrijgemaakt. Dat is communicatie die betrekking heeft op de thuis-in-de-stadprijs en de stadsklassen.

Voor ‘communicatie, vorming en sensibilisering’ is 700.000 euro gepland. Dat is het vaste bedrag dat wordt uitgetrokken voor communicatie vanuit het Stedenfonds. Voor de thuis-in-de-stadprijs is 175.000 euro vrijgemaakt, en voor originele en innoverende projecten in de steden 101.000 euro. Dat laatste is een

nieuw krediet. Het gaat om initiatieven om de participatie en betrokkenheid van de inwoners te verhogen bij wat in de stad gebeurt. Er zijn projecten in Gent, Genk en Antwerpen. In Gent bijvoorbeeld worden mensen goed geïnformeerd bij grote infrastructuurwerken.

1.2. Prioriteiten en doelstellingen

Als centrale uitdagingen noemt de *minister* opnieuw het tegengaan van de stadsvlucht en het verhogen van het democratisch draagvlak. De eerste uitdaging is cijfermatig gelukt. De stadsvlucht is gekeerd: steden trekken opnieuw mensen aan. Een belangrijke groep echter vertrekt nog wel uit de stad, meer bepaald jonge gezinnen met kinderen. Ze doen dat vanuit het oogpunt van veiligheid in de brede context, dus fysieke veiligheid en verkeersveiligheid. Ze willen ruimte voor de kinderen om te kunnen bewegen en spelen. Uit onderzoek blijkt dat de Vlaming van de stad houdt, op voorwaarde dat de stad op een dorp lijkt. Dat is de Vlaamse aard. Het geeft de noodzaak weer aan kwalitatief groen, aan openbare ruimte, aan een publiek domein dat goed onderhouden is en veilig ingericht. Het verhogen van het democratisch draagvlak, de participatie en betrokkenheid van de burger bij het beleid, blijft een mega-uitdaging, zeker in een stad waar makkelijk anonimiteit heerst, aldus spreker.

De doelstellingen van zijn beleid zijn volgens de minister: het verhogen van de leefbaarheid zowel op stads- als wijkniveau, het verbeteren van het samenleven in diversiteit en het versterken van het democratisch draagvlak, het verhogen van de kwaliteit van het bestuur in de steden, het verhogen van de positieve beeldvorming van de steden en het versterken van de steden door samenwerking op verschillende bestuursniveaus. Dat laatste is iets nieuws. De minister wil daarin ‘drie versnellingen hoger gaan’, ook met de stadscontracten die nu uitvoering zullen krijgen. Met de dertien grote steden en centrumsteden wordt afgesproken welke grote projecten ze zullen uitvoeren en waarin de overheid zich als partner zal opstellen. Het gaat dan om integrale projecten zoals de sanering of renovatie van een hele wijk of buurt.

De steden fungeren als voorbeeld voor de Vlaamse overheid, aldus de minister. In de praktijk werken ze integraal. De stedelijke administraties en stedelijke politici hebben ondertussen hun sectorale bril afgezet. Ze gaan naar een integrale aanpak van een verloederde wijk of buurt. Ze komen dan met dat ‘raspaard’ dat gedragen is door de hele lokale administratie en de stedelijke politici naar Brussel, waar

het door de mangel wordt gehaald en ‘een dromedaris’ wordt. De Vlaamse overheid denkt en werkt immers helemaal niet integraal, maar wel sectoraal, meent minister Keulen. Als minister van Wonen bekijkt hij die plannen door zijn woonbril. Ook de ministers van Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit doen dat vanuit hun eigen visie.

De pijlers van het beleid voor 2008 zijn voor de minister het witboek ‘De eeuw van de stad’, de Stadsmonitor en de opvolging van de visitatierapporten. Daarmee geeft hij gevolg aan de motie van aanbeveling die eind vorig jaar is goedgekeurd naar aanleiding van de begroting en van de beleidsbrief. Een beleid moet volgens de minister altijd stoelen op drie zaken: visie, middelen en data. En aan dat laatste ontbreekt het nogal eens. Inzake stedenbeleid voert hij bij de inzameling van relevante gegevens wel een grote inhaalbeweging door. In 1995 is hij in het Vlaams Parlement begonnen. Wie toen naar statistische gegevens vroeg, kreeg als antwoord dat die gewoonweg niet bestonden. “We hebben intussen een grote achterstand ingelopen, maar er is nog altijd veel werk” verklaart de minister.

In de Stadsmonitor ontwaart de minister thans nog twee hiaten: de zorg in de stad of het welzijnsaspect, en het ondernemen. Ook die gegevens worden er voortaan in verwerkt. De minister benadrukt daarbij dat de stad vandaag een nettowerkgever is. Alleen is het soms paradoxaal dat ook de werkloosheid in de steden vaak het grootst is. De stad is vooral werkgever voor mensen van buiten de stad.

Voor 2008 kondigt de minister eveneens een grote survey aan. Daarbij zullen 15.000 Vlamingen worden bevraagd door de studiedienst van de Vlaamse Regering, het team van Luc Bral. Men zal polsen naar wat de mensen denken van hun stad, hoe fier ze erop zijn enzovoort. Ook de samenstelling van de bevolking zal worden onderzocht; hoeveel mensen resideren bijvoorbeeld in de rusthuizen?

1.3. Beleidsmaatregelen

1.3.1. Verhogen van de leefbaarheid van de steden op stads- en wijkniveau

De *minister* is het afgelopen halfjaar op werkbezoek geweest bij de dertien centrumsteden en de VGC (Vlaamse Gemeenschapscommissie van Brussel) als voorbereiding op de beleidsovereenkomsten die hij met die steden zal sluiten voor de periode 2008-2013. De burgemeesters van die steden en de schepencol-

leges zijn vragende partij om het Stedenfonds niet te integreren in het Gemeentefonds. Het Stedenfonds heeft de grote verdienste dat het bij de lokale verantwoordelijken de bestuurlijke reflex heeft losgeweekt om strategisch te leren denken. De minister bedoelt daarmee denken en doelen stellen op middellange termijn en het aannemen van een integrale manier van aanpak. Er is al heel wat gebeurd in de steden, en er gebeurt nog veel: de meeste steden zijn momenteel grote bouwputten. Visueel is het te merken dat de steden er al veel beter uitzien, meent de minister.

Er is daarvoor een belangrijke financiële impuls. De nieuwe overeenkomsten 2008-2013 focussen op het strategische budget van 119,2 miljoen euro. Het budget voor de periode 2008-2013 bedraagt 785,5 miljoen euro. De groeivoet van het Stedenfonds bedraagt 3,5 percent.

De 'troetelkinderen' van de minister zijn de stadsvernieuwingsprojecten. Die gelden niet alleen voor de dertien centrumsteden, maar ook voor de provinciale steden en voor de VGC. De bedoeling is een wijk of buurt volledig te saneren. Daar gaat een hefboom-effect vanuit. Zodra met de sanering wordt gestart, komen ook in de aanpalende straten en buurten renovatie- en saneringsbewegingen op gang. Dat zijn de projecten waar PPS (publiek-private samenwerking) slaagt. Als Vlaanderen 1 euro inzet, dan wordt er 16 euro gegenereerd vanuit de privésector, en 22 euro in het totaal. Het verschil tussen die 22 euro en 16 euro is afkomstig van andere overheden zoals de lokale besturen en de Vlaamse overheidsinstellingen zoals De Lijn en de huisvestingsmaatschappijen. Projecten in 2007 waren onder meer het Militair Hospitaal in Antwerpen (2 miljoen euro), de Noordelijke Stads-poort in Ieper (1,5 miljoen euro) en Turnova, het stadsdeel Brepols in Turnhout (3,2 miljoen euro).

De projectsubsidies worden gebruikt voor de uitvoering van de grote stadsvernieuwingsprojecten. Zij worden goed begeleid en opgevolgd. Daarnaast zijn er ook conceptsubsidies. In tegenstelling met de grote steden beschikken provinciale steden zoals Lokeren, Tongeren en Deinze niet over de nodige capaciteit om dergelijke stadsvernieuwingsprojecten uit te werken. In die steden wil de minister met een conceptsubsidie de weg vrij maken voor een projectsubsidie. Hij wil deskundigen uit de Vlaamse administratie en experts van buiten het ambtelijke niveau beschikbaar stellen om de provinciale steden te helpen met een conceptsubsidie zodat zij een idee kunnen omzetten in een uitvoerbaar plan. Als die provinciale steden bij-

voorbeeld in onderhandeling moeten treden met de NMBS, dan worden ze als onder de voet gelopen. De NMBS is een van de grootgrondbezitters in dit land, ook in Vlaanderen. De NMBS wil meestal inkomsten genereren en dus bestemmingen met de hoogste opbrengst geven aan zijn grondreserves. Maar de gronden van de NMBS zouden soms kunnen ingeschakeld worden voor het publieke domein, zoals speelweiden, parkeerruimte, stadsparken in wijken en buurten. Eén park in een stad is niet voldoende, zegt de minister: hij is voorstander van verscheidene parken in meer buurten. Het is voor de minister belangrijk dat de hogere overheid partijen als de NMBS of De Lijn doet inzien dat ze als semi-overheid een maatschappelijke rol te vervullen hebben.

Bij werkbezoeken krijgt de minister over die conceptsubsidies goede reacties. Men ziet Vlaanderen steeds meer als partner en niet als keizer-koster. We kiezen in het stedenbeleid duidelijk voor het overlegmodel, aldus de minister.

1.3.2. Verbeteren van het samenleven in diversiteit en versterken van het democratisch draagvlak in de steden

De minister wil de participatie en de burgerbetrokkenheid verhogen. Hij stimuleert daartoe initiatieven van uit het Stedenfonds. Voorts is er een werkgroep participatie opgericht in 2007, die in juni 2008 komt met aanbevelingen, zowel ten aanzien van Vlaanderen als ten aanzien van de stedelijke overheden. Inspraak moet leiden tot uitspraak en tot maatregelen en voorstellen, meent minister Keulen.

Stedenbeleid ondersteunt tevens innoverende en originele projecten in de steden. Het betreft de financiering van burgerinitiatieven in drie steden, namelijk in Gent, Genk en Antwerpen.

1.3.3. Verhogen van de kwaliteit van het bestuur in de steden

De minister wil de kwaliteit van het bestuur in de steden verhogen via het Stedenfonds. Dat blijkt heel duidelijk te werken. Men leert strategisch plannen en werken. Hij gaat in op de vraag van de steden om afstemming te krijgen tussen de meerjarenplanning van het Stedenfonds en de andere plannen die ze moeten maken. Vandaag moet de beleidsovereenkomst voor het Stedenfonds er zijn in april, en de

meerjarenplanning voor het Gemeentedecreet moet er in het najaar zijn.

Met de stadsmonitor ondersteunt de minister de visieontwikkeling. Die stadsmonitor wordt permanent geactualiseerd en ontwikkeld. In 2008 is er daartoe ook voormelde survey. Voorts zullen twee hiaten in de stadsmonitor, met name zorg in de stad en ondernemen in de stad, worden ingevuld. Het team Stedenbeleid is daarmee bezig. Dat is een uitstekende ploeg waarin alleen vrouwen werken, aldus de minister. Dat team doet de verdere uitbouw van de stadsmonitor in samenwerking met de Studiedienst van de Vlaamse Regering onder leiding van de heer Luc Bral. Voorts is er een ‘Onderzoek Strategische Managementsmodellen, dat wordt uitgevoerd door het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen, afgekort SBOV.

De stadsvernieuwingprojecten worden opgevolgd en ondersteund. Daarvoor is er een Vlaams stedelijk begeleidingsteam voor. Dat zorgt ervoor dat de projectsubsidies in de fase van concrete plannen in de praktijk worden omgezet. De stedelijke overheid wordt daarin betrokken, maar ook de Vlaamse overheid. Zoals al gezegd, is de begeleiding van de projecten conceptsubsidie vandaag de zwakke schakel. Een idee moet omgezet worden in een haalbaar plan. Ook de ‘masterclass stadsprojecten’ is zeer belangrijk. Daarin worden ervaringen uit projecten gedeeld met andere steden, zowel centrum- als provinciale steden. De Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning zal dat organiseren samen met de Vlaamse Bouwmeester, de Vlaamse administratie, het kabinet van minister Keulen en buitenlandse experts.

In de motie van aanbeveling van vorig jaar werd ook gevraagd naar een discussieplatform rasterstad, stadsregionale ontwikkeling dus. De minister meldt dat hij daaraan samen met de minister van Ruimtelijke Ordening aan het werken is. Het begrip rasterstad heeft te maken met de stad en de onmiddellijke omgeving. Wat de stad doet, zeker een centrumstad, werkt als een golfbeweging door op de aanpalende steden en gemeenten. Soms hebben de aanpalende gemeenten daar vooral de voordelen van, bijvoorbeeld als een stad investeert in sportinfrastructuur en als de bevolking van de aanpalende gemeenten daar ook gebruik van kunnen maken. Dat ontslaat dat gemeentebestuur ervan om zelf bijvoorbeeld een zwembad of atletiekpiste te bouwen.

Anderzijds moeten de aanpalende gemeenten ook begrip hebben voor de stad. Als een stad bijvoorbeeld een groene long wil creëren in een bepaalde buurt, en die komt een stuk op het grondgebied van een aanpalende gemeente, dan wil die aanpalende gemeente – zo meent de minister – zich wel eens gedragen als Calimero. Wat dit betreft, wil de minister de steden tegen de kleinere gemeenten beschermen. Als het met de steden goed gaat, gaat het goed met Vlaanderen. Die kleinere entiteiten, zeker de gemeenten palend aan een grotere centrumstad, hebben hier alle voordeel bij. Veel van die aanpalende gemeenten laten hun woonbehoeftige burgers naar de centrumstad vertrekken om daar in de sociale huisvesting betaalbare huisvesting te vinden. De landelijke gemeenten hebben nu eenmaal niet veel sociale woningen.

De minister kondigt een informatiedag ‘Europa’ aan. Hij vindt dat een zeer belangrijk initiatief. De lokale besturen praten meer over de Europese mogelijkheden dan het Vlaams Parlement. In het kader van de Europese subsidies is de stedelijke ontwikkeling een vierde prioriteit geworden. De Europese Commissie wil in dit verband enkel grensoverschrijdende samenwerking tussen steden subsidiëren. Provinciebesturen mogen hierbij een rol spelen. Het beste voorbeeld in Vlaanderen is de samenwerking tussen Kortrijk, Rijsel, Doornik, de provincies West-Vlaanderen en Henegouwen en de Franse regio Nord-Pas de Calais.

De stadsbesturen weten dat ze voor de klassieke projecten van destijds geen Europese fondsen meer zullen krijgen. De minister zegt uit een provincie te komen die lang Europese ondersteuning kreeg ter bestrijding van de werkloosheid. Ondertussen is de werkloosheid in Limburg tot 6 percent gezakt. In sommige Bulgaarse of Roemeense streken bedraagt de werkloosheid 30 percent.

Stedelijke ontwikkeling biedt wel nog Europese subsidiemogelijkheden. De Europese Commissie is evenwel een moeilijke partner. Wie zijn papieren één dag te laat indient, heeft soms tot anderhalf jaar lang voor niets gewerkt. Om de lokale besturen goed te begeleiden, komt die studiedag er. De minister stelt de experts van de Vlaamse administratie ter beschikking om de Europese besluitvorming, het verloop van de procedures en de subsidiestromen uit de dozen te doen. De Vlaamse administratie beschikt voor alle sectoren over dergelijke experts. Door hen op een studiedag te verzamelen, kunnen de lokale besturen de kennis van de hele Vlaamse administratie delen.

Het Europese bestuursniveau wordt nog te zeer als een onderdeel van het buitenlands beleid beschouwd. In feite gaat het hier om binnenlands beleid, oordeelt minister Keulen. De Europese Commissie beïnvloedt ons vergunningenbeleid, ons economisch beleid, et cetera. De Europese Commissie is een richtinggevende instantie voor ons eigen binnenlands beleid.

1.3.4. Verhogen van de positieve beeldvorming van de steden

Met het stedenbeleid wil de *minister* ook de positieve beeldvorming van de stad bevorderen. Onder meer wil de minister de website www.thuisindestad.be vernieuwen en veel meer gegevens digitaliseren. Zo wil hij die website uitbreiden met een interactief platform voor de opvolging van stadscontracten en stadsvernieuwingsprojecten.

De minister blijft een jaarlijkse communicatiecampagne organiseren. In 2007 was dat de campagne ‘Nomineer je favoriete plekje’. Er is zeer veel reactie op gekomen. Hieruit blijkt dat die favoriete plekjes van de stadsbewoners steeds op plattelandsgezichten lijken. De Vlamingen houden van de stad, op voorwaarde dat de stad op een dorp lijkt.

De volgende communicatiecampagne (2008) zal zich specifiek tot 50-plussers en jonge gezinnen richten. De 50-plussers leven in de stad, maar moeten nog meer bij de zaak worden betrokken. Zij houden immers het verenigingsleven draaiende. De jonge gezinnen vertrekken nog steeds uit de stad. We moeten hen terug in de stad krijgen, meent de minister. De inrichting van het openbaar domein, de beschikbaarheid van kwaliteitsvol groen en de aanwezigheid van vrije ruimte voor henzelf en voor hun kinderen zijn hiervoor zeer belangrijke factoren.

Eind 2007 wordt de ‘Thuis in de stad’-prijs uitgebreid. De onderdelen met betrekking tot fysiek-ruimtelijke projecten en tot bewoners-, buurt- en wijkinitiatieven blijven bestaan. Wat de eerste categorie betreft, wil de minister zich vooral op nieuwe projecten en op infrastructuurrenovaties concentreren. Wat de tweede categorie betreft, gaat het vooral om de bewonersparticipatie. Daarbij komt nu ook een derde categorie, met name een prijs voor het stedelijk ondernemen.

Het experimenteel project ‘Stadsklassen’ is een idee dat in het Vlaams Parlement is gelanceerd, in het bijzonder door de heer Sven Gatz, en dat ondertus-

sen in beleid is omgezet. Het project loopt drie jaar. Vanaf maart 2008 is er een draaiboek klaar. De andere Vlaamse steden kunnen daar dan gebruik van maken. Het blijkt dat vooral kinderen de stad negatief percipiëren. Ze zien de stad als een oord dat onveilig is, onder meer door het verkeer, al komen ze vaak in de stad om inkopen te doen, naar de bioscoop te gaan of om naar school te gaan. De scholen maken gebruik van het project en er is veel belangstelling voor. Minister Keulen noemt het een mooi alternatief voor al wat vandaag reeds bestaat zoals de bosklassen, de zeeklassen en zo meer.

1.3.5. Versterken van de steden door samenwerking op verschillende bestuursniveaus

Ten slotte wil de *minister* de steden versterken door samenwerking op verschillende bestuursniveaus. Vooreerst wijst de minister op zijn samenwerking met de steden en de VGC. Zo wordt het stedenbeleid ontwikkeld in nauwe samenwerking met de steden. De minister kiest voor een dialoogmodel. Nieuw is het Kenniscentrum voor de Vlaamse Steden. Dat is in juni 2007 gestart. Het is voor de minister een belangrijke nieuwe partner, vooral om kennis en ervaringen met betrekking tot maatregelen van stedenbeleid en ontwikkelingen in kaart te brengen en die wetenschap ook te delen met de andere partners. Er wordt nu zwaar ingezet op drie punten: aan de ene kant op Europa, aan de andere kant op de gebiedsgerichte werking of wijkwerkingen en op de uitvoering van de stadscontracten, aldus de minister.

Voorts is er de samenwerking met het federale niveau, dat zich ook nog inlaat met de steden. Het is een klassieke vraag geworden om het stedenbeleid helemaal over te hevelen naar het Vlaamse niveau, zegt minister Keulen. Hij hoopt dat de bevoegdheid stedenbeleid in een komende staatshervorming helemaal aan de gewesten wordt toegeschoven. Het federale niveau staat momenteel ook nog altijd een gediversifieerde onroerende voorheffing in de weg, nochtans een aloude vraag van de steden. Het kadaster wordt nog altijd federaal beheerd. Daar heeft Vlaanderen geen zeggenschap over, wat nodig is voor de invoering van een gediversifieerde onroerende voorheffing. Er is bijvoorbeeld ook het probleem van de samenwerking met de NMBS in relatie tot stadsvernieuwingsprojecten – want daar komt men altijd die grootgrondbezitter tegen. Een permanente dialoog met de NMBS en de federale voogdijoverheid zou nuttig zijn.

2. Bespreking

2.1. Algemene bedenkingen

De heer *Jan Roegiers* feliciteert de minister met zijn heldere beleidsbrief. Het document is niet alleen coherent, maar ook transparant en maakt het beleid heel duidelijk. Spreker herinnert aan de wat moeilijke start van het stedenbeleid bij het begin van de legislatuur. Doorheen de jaren is er een *modus vivendi* gevonden en is het tot een mooi stedenbeleid gekomen. De heer Roegiers is tevens verheugd met de budgetverhoging van 3,5 percent. Hij zegt dan ook geen echte kritiek te hebben.

Mevrouw *Vera Dua* vond het een plezier om de beleidsbrief met zijn overvloed aan informatie te lezen. Zij stelt vast dat het stedenbeleid ontzettend is geëvolueerd. In de beleidsbrief staat dat steden bestuurd worden door sterke politieke figuren. Mevrouw Dua beaamt dat, maar die sterke figuren hebben geluk dat ze zoveel geld hebben gekregen van de Vlaamse overheid. De gemeenteraadsverkiezingen hebben bewezen dat de burger blij is met wat er in de steden gebeurd is. Ook in het Vlaams Parlement is intussen het pleit grotendeels beslecht voor de mensen die zeggen dat de grote uitdagingen in de steden liggen. Misschien is de strijd nog niet helemaal gewonnen, maar er is een groot verschil met wat er bijvoorbeeld te horen was in de commissie voor binnenlandse aangelegenheden 1995-1999. Nu is het evident dat er enorm in steden geïnvesteerd moet worden. Dat zie je ook op het terrein. In Gent, Antwerpen, Mechelen enzovoort is er veel veranderd.

De heer *Sven Gatz* kan de stijging van de begroting van stedenbeleid alleen maar toejuichen. In deze gouden tijden voor de Vlaamse begroting zou het pas verdacht zijn als een begrotingspost niet stijgt. De Vlaamse Regering blijft verder investeren in stedenbeleid. Het is uniek dat jaar na jaar de beleidskeuzes financieel worden ondersteund en uitgebouwd. De heer Gatz citeert het gewezen lid van het Vlaams Parlement, de heer André Denys: “Mijnheer de minister, dit is een sterke beleidsbrief”.

Ook de heer *Jan Penris* oordeelt dat het in de goede richting blijft gaan. Dat is de hoofdteneur van zijn analyse van de beleidsbrief, maar hij wil toch enkele kleine kritische kanttekeningen plaatsen. “We zijn in deze commissie allemaal grote vrienden van de

steden, maar dat is geen vanzelfsprekendheid” stelt hij vast. De beleidsbrief bevestigt het geloof van de bewindsman in het nut en de noodzaak van stedelijkheid in Vlaanderen. Hij stelt daar de nodige budgettaire middelen tegenover, en dat maakt zijn verhaal geloofwaardig. Toch is het geen verworven beleid. Niet iedereen heeft datzelfde sterke geloof in stedelijkheid.

De heer Penris herinnert aan een recente interventie van de heer Johan Sauwens, lid van de meerderheid, in de plenaire vergadering. Op een bijzonder kritische manier heeft hij uitgehaald naar de inspanningen die terecht worden gedaan naar steden en grootsteden. Spreker vindt dat jammer omdat we daardoor terug gekatapulteerd worden naar de tijd waarnaar mevrouw Dua al verwees, namelijk van voor 1999. Hij hoopte dat dit debat al beslecht was en dat er consensus bestond over alle fracties heen dat stedelijkheid nuttig is en dat daar de nodige inspanningen tegenover moeten staan. De heer Marc Van Peel heeft in de pers de heer Sauwens ondertussen al terecht teruggedfloten. De heer Penris hoopt dat iedereen de richting van het huidige beleid blijft steunen.

Ook de heer *Gino De Craemer* feliciteert namens zijn fractie de minister. Hij ziet in de beleidsbrief een visie die al een aantal jaren wordt doorgetrokken, en een budget. Het is een duidelijke beleidsbrief.

De *minister* herinnert eraan dat het stedenbeleid indertijd is gestart met een kritisch voorbehoud. Intussen heeft hij duidelijk gemaakt dat hij het stedenbeleid een heel warm hart toedraagt. Als het goed gaat met de Vlaamse steden, dan gaat het goed met Vlaanderen, en dat is geen boutade, aldus minister Keulen. Elke maatschappelijke vernieuwing of beweging start in de steden en zet zich voort in de rest van Vlaanderen. De Vlaamse steden zijn het laboratorium voor de rest van Vlaanderen.

2.2. Stadscontracten

Wat de stadscontracten betreft, heeft de heer *Jan Roegiers* vernomen dat niet alle steden even enthousiast waren om dat contract te tekenen. Hij doet het voorstel om in de commissie een themazitting over de stadscontracten te houden.

Mevrouw *Vera Dua* signaleert dat er in Gent een discussie is geweest over de stadscontracten. Men is

niet tevreden. De burgemeester verklaart dat er weinig concreets tegenover staat. Gent doet mee om niet de enige stad te zijn die niet meedoet, maar ziet er eigenlijk het nut niet van in. Het eerste deel is heel vaag. Iedereen kan zich er wel in vinden, maar in ruil waarvoor moeten de inspanningen gebeuren? Naast het Stedenfonds en de stadsvernieuwingsprojecten is er nu dit. Welke meerwaarde heeft dit? Het tweede deel is specifiek voor elke stad apart. Als je alle Gentse projecten voor infrastructuur opgenomen in het stadsspecifieke deel optelt, is het dubbele van het beschikbare budget voor infrastructuur voor heel Vlaanderen opgebruikt. Wat is het doel van die stadscontracten? Wie voelt zich er goed bij en wie niet? Het lijkt vooral een project van de minister, terwijl de steden er voorlopig heel sceptisch tegenover staan.

Daarentegen ziet de heer *Sven Gatz* dat het partnerschap met de steden stevig wordt. In de komende weken worden de stadscontracten afgesloten, maar hij ziet nu al dat het een volwassen relatie is geworden. In het begin was er een fondswerking die geld aan de steden toekende voor bepaalde opdrachten. Gaandeweg kwam er meer onderhandelingsruimte. Nu zitten de onderhandelingspartners rond de tafel om een gemeenschappelijk beleid te voeren. De Vlaamse Regering bepaalt het kader, maar de steden krijgen veel ruimte om hun beleid op maat in te vullen.

In Antwerpen ervaart de heer *Jan Penris* dat de stadscontracten niet evident zijn en dat dit geen vast omljnd verhaal is. Hij kan alleen maar spreken over Antwerpen, en daar ziet hij dat er weinig fantasie aan de dag gelegd is. Het eerdere SIF (Sociaal Impulsfonds) is gekopieerd naar het stadscontract zonder van het moment gebruik te maken om een nieuwe dynamiek te ontwikkelen op het vlak van stadsontwikkeling. Daarenboven zijn de middelen te veel verspreid in het Antwerpse stadscontract. In plaats van geconcentreerd in te zetten op bepaalde ankerpunten wordt iedereen een beetje tevreden gesteld. Dat is een gemiste kans. De bewakingsinstrumenten worden daardoor van groter belang. De stadsmonitoring en het werk van de visitatiecommissies moeten worden voortgezet, al was het maar om erover te waken dat de vele middelen die naar de steden gaan zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Het mag niet vrijblijvend zijn. De visitatiecommissies leveren goed en nuttig werk, maar het kan geen kwaad om in zo'n commissie mensen van de oppositie op te nemen. De heer Penris verklaart daarbij dat zijn partij op het vlak

van stedenbeleid altijd constructieve oppositie wil voeren.

De heer *Gino De Craemer* vindt dat de steden op een positieve manier worden ondersteund, maar met het nodige respect voor de autonomie. Een betuttelend beleid is hier niet op zijn plaats. De stadscontracten zijn opnieuw een punt van discussie. Hij stelt eveneens voor om die in deze commissie eens apart te bespreken.

Ingaand op de kritiek die op de stadscontracten wordt geleverd schets de *minister* hoe die contracten tussen de Vlaamse overheid en de verschillende steden zijn ontstaan. Hij wil ermee inspelen op steeds opnieuw dezelfde jammerklacht die hij op het terrein te horen krijgt, ongeacht de strekking van burgemeester of schepenen. Zij zijn van mening dat de Vlaamse overheid hen te veel dwingt om hun koers bij te stellen. Hun noden en prioriteiten gaan soms diametraal in tegen die van Vlaanderen.

De basisfilosofie van de stadscontracten is een efficiënte interbestuurlijke samenwerking, aldus de minister. De vraag is nu hoe het Vlaams beleid, ook budgettair, kan worden afgestemd op de klemtonen en prioriteiten van de steden. Daarnaast moet de Vlaamse overheid integraal leren denken vertrekkend vanuit de behoeften van de steden. Dat is niet evident. Elke minister verdedigt zijn deel van het beleid, maar heel wat zaken houden verband met elkaar. Het stedenbeleid is bij uitstek een horizontale beleidstak die een effect heeft op alle domeinen. De lokale prioriteiten moeten daadwerkelijk worden uitgevoerd. Vlaanderen wil daarmee de idee van een partnerschap in de praktijk brengen. Het handelt niet langer alsof de steden een ondergeschikt bestuur zijn. In alle steden leeft bijvoorbeeld dezelfde zorg, met name wonen; vandaar het algemene deel van die stadscontracten. Daarom is er een werkgroep opgericht onder leiding van de secretaris-generaal van het departement RWO, Guy Braeckman, die zich daarmee moet bezighouden.

Na die uitleg begrijpt mevrouw *Vera Dua* nog altijd niet wat de finaliteit van de stadscontracten is. De minister beschikt over een zeer belangrijk instrument, namelijk het Stedenfonds. Daarnaast heeft hij het Stadsvernieuwingsfonds, en nu zijn er de stadscontracten. De minister zegt dat het de bedoeling is dat het Vlaamse Gewest zich beter afstemt op de noden van de steden; wat de steden verwachten, moet beter gerealiseerd worden. Mevrouw Dua heeft daarop

twee opmerkingen. Zij stelt vast dat de steden in die stadscontracten hun wildste droom hebben neergeschreven. Als de minister nu zegt dat de finaliteit van de stadscontracten is dat hun dromen rapper worden gerealiseerd, heeft dat nog enige zin, maar of dat realistisch is, is een andere vraag.

Mevrouw Dua geeft een voorbeeld, dat volgens haar niet wordt opgelost met een stadscontract. In Gent wil men het water weer aan de oppervlakte brengen, zodat het een levend element wordt in de stad. Zij vindt dat ongelooflijk goed, het slaat aan en het maakt van Gent een plezierige stad. Men gaat de Reep openbreken, een belangrijk verbindingsstuk om een volledig watercircuit rond te krijgen. De brug is al gebouwd. Nu blijkt dat openbare werken van het Vlaamse Gewest niet mee is en dat de realisatie nog jaren zal op zich laten wachten. Als het de bedoeling is van de stadscontracten om dergelijke vergissingen op te lossen, vindt zij het goed, maar dat project is niet opgenomen in het stadscontract.

Een ander voorbeeld heeft te maken met het SMAK (Stedelijk Museum voor Actuele Kunst van Gent). Door het park waarin het SMAK ligt, loopt een 'zeer dwaze' weg langs. De stad heeft een plan om daar een groot stadsplein van te maken, maar het Vlaamse Gewest heeft die weg pas heraangelegd. De burger zal niet willen dat die volgend jaar weer opengegooid wordt om er een plein te maken. Hoe komt het dat zoiets niet wordt afgesproken zodat men kosten kan besparen?

De *minister* antwoordt heel sterk te geloven in de stadscontracten omdat ze een ommekeer kunnen betekenen in de omgang van het bestuur in Brussel met de lokale besturen. Hij wil dat op termijn zelfs doortrekken naar de gemeenten. Zo schrijft Vlaanderen zich in de lokale prioriteiten in en doet het gewest wat men ondertussen op het lokale vlak al lang heeft geleerd, namelijk integraal denken en niet louter sectoraal.

Wat mevrouw Dua vertelt, is een goed voorbeeld. Mensen vertelden de minister ooit dat ze wilden dat een bepaalde straat verkeersluw zou worden. De diensten van Wegen en Verkeer vonden dat echter een belangrijke as waar men 70 of 90 moest kunnen rijden. Efficiënte interbestuurlijke samenwerking kunnen we realiseren met de stadscontracten, aldus minister Keulen. In eerste instantie gebeurt dat voor de grote projecten en gaandeweg kan dat verfijnen. Dat zal in het begin met kinderziekten gepaard gaan.

Voor Vlaanderen noemt de minister dat een revolutie. Het Vlaamse niveau zal zich dienstbaar opstellen, zich inschrijven in de lokale prioriteiten en helpen uitvoeren wat men lokaal wil. De Vlaamse steden en gemeenten zijn partners. Er is altijd heel veel geld gegaan naar lokale investeringen, maar de mensen in de steden zegden dat ze eigenlijk iets anders hadden gewild. Vandaar de aanpassing van de methodiek.

De heer *Jan Penris*, voorzitter, noemt het een goede suggestie van mevrouw Dua en de heren Roegiers en De Craemer om de stadscontracten eens apart te bespreken in de commissie. Hij stelt voor dat eind januari te doen. Op dat moment zullen alle stadscontracten getekend zijn. Dan kan het huidige abstracte verhaal, geconcretiseerd worden.

2.3. Wonen

Mevrouw *Vera Dua* noemt wonen cruciaal voor de leefbaarheid van de steden. De ambities van de stadsbesturen zijn groot want volgens spreekster hebben ze veel geld. Ze kiezen vlug voor grote projecten, waarover ook veel controverse is. Maar dat dreigt op het vlak van leefbaarheid een breuk in de stad teweeg te brengen. Welke noden zijn er? Als je de stadsvlucht wilt tegengaan, moeten er kwalitatieve eengezinswoningen met een tuintje zijn. In Gent zoekt iedereen dat soort huizen, toch wordt er niets anders gebouwd dan appartementen. Wie gaat daar wonen? De appartementenmarkt gaat op een bepaald moment in elkaar storten. Men kiest voor grote projecten met projectontwikkelaars die enkel geïnteresseerd zijn in winst en je verdient het meeste geld door appartementen te zetten. We moeten daarover eens een globaal debat voeren. Zorgen voor groenvoorziening is ook belangrijk. Op dat punt zijn de meeste steden goed bezig en doen ze de laatste jaren inspanningen, aldus mevrouw Dua.

De heer *Sven Gatz* is verheugd dat in de beleidsbrief dit jaar het accent op de woonproblematiek wordt gelegd. De woon- en leefkwaliteit in de stad blijft van doorslaggevend belang. Ook hij meent dat er nood is de creatie van een bepaald soort woningen in de stad, die de vrije markt moeilijk aanpakt. Appartementen brengen nu eenmaal het meeste op. Er is ook de overbewoning van oude herenhuizen. Gezien de prijsdruk ligt het niet meteen voor de hand een stedelijk reglement te maken. De steden moeten trouwens beslissen of ze die oude herenhuizen opnieuw

unifamiliaal willen maken. In bepaalde wijken moet dat misschien wel. Die discussie op stedelijk niveau worden gevoerd, aldus de heer Gatz.

Ook mevrouw *Veerle Heeren* vindt het belangrijk dat wonen veel aandacht krijgt in de beleidsbrief Stedenbeleid en in de stadscontracten. Daarbij acht zij het van groot belang in de steden een goede mix te ontwikkelen van socialehuurwoningen en -koopwoningen, en zelfs kavels. Sommige steden hebben grote inspanningen gedaan voor de huurwoningmarkt. Maar het maximum aan socialehuurwoningen voor de leefbaarheid en kwaliteit van het leven in bepaalde wijken en buurten is bereikt, meent mevrouw Heeren. Dat is vaak een taboe. Omwille van de leefbaarheid van bepaalde buurten is het echter belangrijk om een gezonde mix te hebben. Zij sluit zich aan bij mevrouw Dua met de vaststelling dat de appartementsbouw erg in trek is. Daar wordt ook het meeste geld mee verdiend. Zij wijst er evenwel op dat een belangrijke sleutel bij Ruimtelijke Ordening ligt. Daar liggen de tools om aan een wildgroei paal en perk te stellen, zowel op het niveau van de steden als van het Vlaamse Gewest. Zij vraagt op het vlak van stedenbeleid een intens contact met het departement Ruimtelijke Ordening.

De heer *Jan Penris* vindt de nieuwe aandachtspunten in het stedenbeleid voor wonen en ondernemen mooi meegenomen. Dat is een belangrijke nieuwe invalshoek, zeker die van het ondernemen. Een stad is maar leefbaar als die een economisch draagvlak heeft. De stad is aantrekkelijk als ze ondernemingsvriendelijk is of wordt gemaakt. De heer Penris is benieuwd welke concrete initiatieven daaruit zullen volgend. Hij biedt daarvoor aan de minister zijn steun aan.

De heer *Gino De Craemer* wil dat vooral de stadsvlucht van jonge gezinnen wordt tegengegaan. Hij gaat er ook mee akkoord dat de nodige aandacht gaat naar de 50-plussers. Die bevolkingscategorie houdt het verenigingsleven draaiende en hij vraagt om dat voort te stimuleren. Met betrekking tot de felle groei van het appartementenbestand zegt hij dat het woonbeleid moet afgestemd worden op de vraag en niet omgekeerd. Samen met Ruimtelijke Ordening moet de minister nagaan wat de behoeften zijn en hoe het woonbeleid daarop kan afgestemd worden.

De *minister* geeft mevrouw Dua gelijk met haar mening dat iedereen droomt van een huis met een vrijliggend tuintje. In tegenstelling daarmee worden er massaal appartementen gebouwd. Dat is trouwens

niet alleen een stedelijk fenomeen. Volgens de minister is het verzadigingspunt stilaan bereikt. Als er de laatste tijd sprake is van een terugval in de bouw, dan heeft dat te maken met de bouw van appartementen, niet van gezinswoningen. De minister meent echter dat die appartementen op zich geen probleem vormen, zelfs niet voor jonge gezinnen met kinderen. Het is wel belangrijk dat in de buurt van die appartementen en op een redelijke afstand voldoende en kwalitatieve open ruimtes beschikbaar zijn. Mensen moeten hun hond kunnen uitlaten en een frisse neus kunnen halen, kinderen moeten kunnen spelen en vriendjes uit de buurt kunnen ontmoeten. Binnen het stedenbeleid is de klemtoon op de kwalitatieve publieke ruimte van groot belang. Mensen houden van de stad, op voorwaarde dat de stad op een dorp lijkt, herhaalt de minister.

De minister deelt de mening dat wonen in de stad een prioriteit is. Er wordt keihard aan gewerkt. In de stadscontracten komt het ook overal aan bod. Hij probeert met zijn eigen administratie maatwerk te realiseren voor de steden. Tot dusver was het woonbeleid in Vlaanderen algemeen aangepakt. Nu zal men proberen te moduleren en te diversifiëren volgens de noden van de verschillende steden. Daarom is voormelde werkgroep opgericht onder leiding van de heer Guy Braeckman, secretaris-generaal van het departement RWO. Daar zitten ook Vlaamse ambtenaren in, alsook ambtenaren en politici uit de steden en mensen van het kabinet van de minister en van het Kenniscentrum Vlaamse Steden.

Door op het terrein te komen en met de mensen te spreken, weet de minister de appartementen niet het probleem zijn, maar het beschikken over kwaliteitsvolle openbare ruimten in de nabijheid ervan. Het unieke stadspark is heel mooi, maar eigenlijk moeten we een park hebben in elke wijk. Dat geeft een toegevoegde waarde aan de parkfunctie, aldus minister Keulen.

Mevrouw *Vera Dua* blijft er evenwel bij dat de essentie is dat er nu te veel appartementen zijn en te weinig rijhuizen met een tuintje. Zij formuleert nog een andere bedenking. Zeker in stedelijke milieus bieden alternatieve woonvormen ongelooflijke mogelijkheden. Het beleid hinkt evenwel achterop. Spreekster herinnert aan een discussie over woonboten. Pas op het ogenblik dat het aantal woonboten toeneemt, wil de overheid dit verschijnsel op een wijze reglementeren die spreekster 'ambetant' noemt. Hetzelfde geldt voor het kangoeroewonen, het 'friends-wonen' en

alle manieren om fabriekspanden om te vormen tot wooneenheden waar mensen een gemeenschappelijke afgeschermdede tuin kunnen delen. Zij vindt de creativiteit in het stedelijk wonen te weinig in de beleidsbrief terug.

2.4. *Rasterstad*

De heer *Sven Gatz* is verheugd dat de beleidsbrief weer ingaat op het begrip rasterstad. Hij herinnert eraan dat het de minister is die in het begin van zijn ambtsperiode dat begrip heeft gelanceerd. De stadsregionale samenwerking is een heel delicate politieke oefening. In zijn ‘Stadsvlucht maakt vrij’-acties heeft de heer Gatz dat stadsgewesten genoemd. Hij is niet direct voorstander van institutionele stadsgewesten en grote, nieuwe fusieoperaties tussen stad en rand. Daar zou enorm veel politieke energie in kruipen, waarna men waarschijnlijk nergens uitkomt. De minister heeft volgens spreker terecht het voorbeeld aangehaald van de ‘Communauté urbaine’ rond Lille, waar Kortrijk succesvol mee samenwerkt. Als dat daar kan, dan moet dat in Vlaanderen, in het bijzonder met de grote steden, ook lukken.

De heer *Jan Penris* is bereid de minister te volgen in zijn opvatting over de rasterstad, over stadsregionale samenwerking. Hij gaat daarin wel verder in dan de heer Gatz, die zegt dat dit niet moet eindigen in een institutionele structuur. De heer Penris pleit ervoor om dit toch als een aanzet te gebruiken om op lange termijn misschien tot een institutionele structuur te komen. Er zijn heel wat problemen in de grootstedelijke regio’s en die krijgen misschien best een institutioneel beslag, zij het op lange termijn. Maar hij voelt ook binnen zijn eigen fractie aan dat niet alle geesten daarvoor al rijp zijn.

De heer *Gino De Craemer* vraagt hoe de minister de verdere optimalisering van het discussieplatform rasterstad ziet. Hij voegt er onmiddellijk aan toe dat ook de N-VA-fractie nog niet rijp is voor een institutionele uitbouw van stadsregio’s of een tweede fusieronde van steden en gemeenten.

De *minister* noemt de rasterstad en de stadsregionale samenwerking een moeilijke opdracht die hij samen met minister van Ruimtelijke Ordening Van Mechelen zal uitvoeren. Het is gepland voor midden 2008. Toen hij in 1995 begon in het Vlaams Parlement, was Leo Peeters minister van het Stedenbeleid. Hij wilde wat accenten leggen met betrekking tot de stad, maar hij botste daarbij in alle fracties op tegenstand. De

minister verwijst naar de heer Van Peel die op een heel bevroren manier het maatschappelijk belang van de steden en het stedelijk beleid verdedigde. Vandaag beseft men gelukkig wel hoe belangrijk het stedenbeleid is. Het is niet de bedoeling de Vlaamse steden op te zetten tegen de Vlaamse gemeenten: dat zijn lot- en bondgenoten. Zij moeten dan ook complementair werken. Het is de bedoeling het Stedenfonds uit te breiden waardoor niemand moet inleveren. De minister woont in een gemeente die sinds het begin van de jaren negentig niets meer heeft bij gekregen omdat ze vroeger te veel zou hebben gekregen. Wie goed bestuurt, zou dus worden gestraft, aldus de minister. Wie miserie heeft en die in stand houdt, zou wel in aanmerking komen voor allerlei fondsen en subsidies. Hij wil die houding doorbreken.

2.5. *Stadsvernieuwingsprojecten*

De heer *Jan Roegiers* onderstreept het belang van de stadsvernieuwingsprojecten. Het is immers belangrijk dat de mensen op het terrein dingen zien veranderen. Zo zien zij dat stedenbeleid in zijn tastbare vorm.

Mevrouw *Vera Dua* signaleert bij de stadsvernieuwingsprojecten voor Gent moeilijkheden met de bruggen naar het Rabot. Is Gent met dat project ertussen uit gevallen of staat het op een wachtlijst?

De *minister* legt uit dat hij via de projectsubsidies experts ter beschikking stelt zodat de projecten ook daadwerkelijk uitgevoerd geraken. Hetzelfde geldt voor de conceptsubsidies. Experts helpen om een concept om te zetten in een plan en om de onderhandelingen met bijvoorbeeld de NMBS, een ontwikkelaar of een andere belangrijke partner tot een goed einde te brengen. Die experts zorgen voor een toegevoegde waarde en kunnen afkomstig zijn uit de administratie, de academische wereld of ergens anders.

De heer *Jan Roegiers* noemt de NMBS een stuurse en moeilijke partner om mee samen te werken. Toch zijn ze belangrijk voor de ontwikkeling van de steden en voor de stadsvernieuwingsprojecten. Spreker ziet wel goede initiatieven, zoals de aanpak van de stationsomgeving in Gent of Leuven. Er zijn wellicht ook andere plaatsen waar de samenwerking goed is. De heer Roegiers hoopt dat stedenbeleid en eveneens de NMBS daarvan kunnen leren. Hij doet een suggestie die verder gaat. In heel wat steden bezit de NMBS gronden die meer zijn dan de stationsomgeving. Misschien moet er gestreefd worden naar een permanent overleg tussen de Vlaamse overheid en de NMBS.

Het kan ook over veel meer gaan dan de beschikbare gronden, bijvoorbeeld over de rol van het openbaar vervoer bij de stadsvernieuwing.

Mevrouw *Veerle Heeren* stelt vast dat er 33 stadsvernieuwingsprojecten zijn ingediend waarvan er 10 zijn geselecteerd voor conceptsubsidies en 15 voor projectsubsidies. Wat waren de andere dossiers?

De *minister* antwoordt dat de projecten die niets hebben gekregen, niet zijn goedgekeurd. Sommige van die projecten waren pure vastgoedprojecten waarvoor helemaal geen concept- of projectsubsidie nodig is. Soms zijn ze wel heel mooi. Sommige steden zijn diep beledigd omdat ze geen subsidie krijgen, maar als hun projecten lopen als een trein, dan hebben ze dat niet nodig. Het is de bekommernis van de minister dat die projecten een brede doelstelling hebben en dat het niet beperkt blijft tot het neerpoten van appartementen maar ook doeleinden inhoudt zoals een integrale sanering van een stationsomgeving of, veel voorkomend in Vlaanderen, de omgeving van vaarten. Rondom de vaarten ontwikkelde zich vroeger vaak de economische bedrijvigheid van de stad. In het verlengde daarvan lagen werkmanshuisjes. De minister denkt dan bijvoorbeeld aan de wijk Krottegem in Roeselare. De wijk doet zijn naam alle eer aan. Je komt er alles tegen: bedrijvigheid, wonen, leegstand en verloedering, en dat in het hartje van de stad.

Mevrouw *Veerle Heeren* dringt aan op een integrale aanpak van de stadsvernieuwingsprojecten. De doorlooptijd van projecten is soms te lang. Hoe kunnen de procedures op elkaar afgestemd worden? Jaren geleden bracht mevrouw Heeren een bezoek aan een van de grootste vastgoedmakelaars, die zijn know-how was gaan halen in Polen. Het bijzondere was dat hij alle partners van ambtenarij, architecten en dergelijke, gedurende een week in afzondering nam en dat in werkgroepen alles op elkaar werd afgestemd. Op het einde van de week wisten alle actoren, zowel van de overheid als van de privésector, wat ze aan elkaar hadden. Dit voorbeeld uit het woonbeleid, kan ook op andere domeinen worden toegepast.

De *minister* antwoordt daarop dat hij al een aanvang genomen heeft met die wijze van aanpak. Zoals in het voorbeeld uit Polen, worden nu ook vier keer per jaar onder leiding van de heer Guy Braeckman, mensen van de stedelijke administraties, politici en de betrokken kabinetten bijeen gezet. Vooral het lokale niveau is hierbij belangrijk. In Brussel kent men elkaar wel

zeer goed, maar de lokale mensen niet. Vanuit Brussel legt men soms bepaalde kwantitatieve vereisten op waardoor soms net het groen en de vrije ruimte verloren gaat. Met dat geregelde overleg kunnen dergelijke misverstanden vermeden worden.

2.6. Burgerparticipatie

Mevrouw *Vera Dua* is benieuwd naar de concrete inhoud van de door de minister aangekondigde innoverende projecten van burgerparticipatie. De heer *Gino De Craemer* juicht het participatiebeleid voor de burger toe.

Ook de heer *Jan Penris* stelt vast dat de minister een aantal initiatieven op het vlak van burgerparticipatie neemt, en hij juicht die toe. Hij is voorstander van de meest directe vormen van democratie. Hij vindt het evenwel jammer dat de minister zijn extra inspanningen op dit vlak verricht, maar dat bestaande instrumenten, zoals de districten in Antwerpen, onderbenut blijven. In Antwerpen is een beweging aan de gang die er toe strekt om de rol, de betekenis en de emancipatie van de districten tegen te gaan. Er wordt in Antwerpen een centraliserend beleid gevoerd. Dat is bijzonder jammer omdat de districten de burgerparticipatie kunnen versterken, aldus de heer Penris. Hij pleit dan ook voor waakzaamheid op dit vlak.

De *minister* zegt dat stedenbeleid probeert in kaart te brengen wat er al bestaat inzake participatie. In het Gemeentedecreet staan heel wat nieuwe participatieve voorstellen. De vraag is in welke mate daarvan gebruik wordt gemaakt. Wat het Stedenfonds betreft, moet worden gepraat met de mensen en de diensten die daarbij betrokken zijn. De minister wil de steden helpen om de wijkwerking verder uit te bouwen. De stad is eigenlijk een conglomeraat van vele entiteiten. Soms lijken het wel dorpen. Hij was onlangs in Mariakerke. Dat hoort bij Gent, maar het is heel landelijk. Hetzelfde geldt voor Hoboken bij Antwerpen. Een stad moet inzake wijkwerking proberen maatwerk te leveren. Vlaanderen moet dat helpen realiseren, aldus de minister.

2.7. Europese fondsen

De heer *Sven Gatz* is verheugd dat de beleidsbrief ook een nadruk legt op de kennisopbouw bij de steden inzake Europese fondsen. Anderhalf jaar geleden waren daar vragen over. Hij vindt het goed dat

de minister dit als een prioriteit opneemt. De steden moeten die Europese fondsen op een verstandige manier aanspreken. In het verleden gebeurde dat wel eens amateuristisch, maar nu halen we onze achterstand in.

De heer *Jan Penris* staat eveneens achter die inspanningen gericht op Europa. Hij meet dat de Vlamingen geen liefhebbers van Europa zijn: het is een instelling die heel ver van ons bed staat. Dat maakt de steden misschien wat huiverachtig om met die grote moloch in contact te treden. Toch hebben ze er alle belang bij om dat te doen, al was het maar omdat die moloch voor een groot stuk ons binnenlands beleid bepaalt. Als die moloch bepaalde financiële middelen ter beschikking heeft, moeten de steden niet beschaamd zijn om die aan te spreken en aan te wenden. Mensen opleiden om die structuren te benaderen, is een goed initiatief, aldus de heer Penris.

De *minister* meldt voor de Vlaamse cofinanciering van projecten met Europese subsidies nu weer een aparte begrotingslijn te hebben. Die bestond eerst, maar op zeker ogenblik werd zij uitgesplitst over de vakministers. Vanaf dan werd ze voor allerlei zaken gebruikt, maar niet meer voor cofinanciering van Europese projecten: het ging op in het grotere geheel. De minister herinnert zich dat hij ooit een zeer harde maar terechte interpellatie van de heer Robert Voorhamme heeft moeten beantwoorden in de plaats van de minister-president. Een aantal projecten in Antwerpen dreigden gewoon in de mist te gaan omdat er geen Vlaams geld was om Europese projecten te cofinancieren.

2.8. Uitdagingen

De heer *Jan Penris* is blij dat de minister inzet op veiligheid. De minister heeft over twee soorten veiligheid gesproken. Ten eerste is verkeersveiligheid een belangrijk aspect dat in alle steden bewaakt moet blijven. We kunnen daar nooit genoeg op inzetten, aldus de heer Penris.

De minister heeft het ook over de fysieke veiligheid gehad, en dat is voor de heer Penris een mooi nieuw geluid. We moeten onze kop niet in het zand steken voor de reële problemen, aldus spreker. Een stad is voor velen onaantrekkelijk omdat ze fysiek onveilig is, niet omdat er een onveiligheidsgevoel zou leven. Neen, een stad kampt dikwijls met vormen van misdadigheid die haar onaantrekkelijk maken. Het

bestrijden van de fysieke onveiligheid is een belangrijk onderdeel van een stedenbeleid, zeker in een grootstedelijk beleid. De heer Penris is tevreden dat de minister dit vandaag zeer duidelijk zegt.

De heer Penris is ook bereid de minister te steunen in zijn beleid met betrekking tot de uitdagingen van de vergrijzing.

De *minister* noemt “veiligheid de levensverzekering van de kleine man”. Als mensen het gevoel hebben of door feiten vaststellen dat een bepaalde wijk of buurt onveilig is, gaan ze daar niet wonen of trekken er weg.

De heer *Jan Penris* heeft de minister ook horen spreken over ‘de verkleuring’ van de steden. Voor de heer Penris is dat een politiek correcte term voor een zeer typisch probleem van een aantal grootsteden. Hij hoort in plaats van de term ‘verkleuring’ liever de term ‘vervreemding’. Dit snijdt op een meer open manier het probleem aan. Heel wat stedelingen verlaten de stad omdat ze zich in hun eigen wijk en stad niet meer thuis voelen. Ze zijn er vervreemd. Spreker denkt aan hoofdstraten in Borgerhout en Antwerpen en aan de wijken ‘t Kiel en de Seefhoek, waar de autochtonen wegtrekken omdat ze een massale invasie vaststellen van verkleurden. Ze voelen zich er niet meer thuis.

Volgens spreker neemt de vervreemding steeds drastischere vormen aan. Eerst was er de louter fysieke aanwezigheid van mensen uit een andere cultuur. Nu wordt de vervreemding bevestigd in een aantal zeer duidelijke fysieke kenmerken. De winkels bijvoorbeeld vervreemden. Op de Turnhoutsebaan in Borgerhout verschijnt de ene winkel na de andere met Arabische kledij. Er komen ook opschriften in het Arabisch. De Vlaamse Beweging is een strijd aan het winnen in de Rand rond Brussel, maar is er een aan het verliezen in de grootsteden. Op die Turnhoutsebaan is er een ‘boucherie islamique’ waaronder dit nog eens in het Arabisch staat te lezen. Als we willen dat de steden niet verder blijven leeglopen en dat mensen zich echt thuis voelen in de stad, dan moet het probleem van vervreemding worden aangepakt, aldus de heer Penris.

Daarom moet, volgens de heer *Gino De Craemer*, blijvend de nodige aandacht worden besteed aan integratie en inburgering van nieuwkomers om tot een harmonieuze samenleving te komen in onze steden.

2.9. Varia

De heer *Sven Gatz* is opgetogen over de aandacht voor de stadsklassen. Dat initiatief komt stilaan op kruissnelheid. Het enthousiasme is groot. Hij heeft er begrip voor dat de steden daar op termijn zelf moeten in investeren. Nu moeten we de overgang vlot maken, zodat het project niet stilvalt. De steden moeten de stadsklassen binnen twee of drie jaar financieel meer zelf dragen, aldus de heer Gatz.

Mevrouw *Veerle Heeren* maakt een opmerking over het kadastraal inkomen in de steden. Volgens haar heeft men jaren geleden een kans gemist door het kadaster niet naar de gewesten over te hevelen. De enige fiscale hefboom waarover Vlaanderen beschikt voor het stedelijke beleid, is de onroerende voorheffing. Er is een voorstel van decreet ingediend om een gedifferentieerde onroerende voorheffing mogelijk te maken. Dat zou een belangrijk instrument kunnen zijn. Het voorstel ligt nu bij de Raad van State voor advies. Mevrouw Heeren hoopt dat dit advies eerstdaags binnen is en dat het voorstel in de commissie kan besproken worden. Zij acht evenwel de kans reëel dat de Raad van State negatief advies uitbrengt. Indien dit zo is, vraagt zij te onderzoeken of er dan andere hefbomen aangewend kunnen worden om gedifferentieerd te werken?

De heer *Jan Roegiers* heeft een vraag over het team Stedenbeleid. Er is de studiedienst van de Vlaamse Regering, maar er is ook het Kenniscentrum Vlaamse Steden. Wat is precies de taakverdeling tussen de verschillende administratieve entiteiten? Zijn ze in de plaats gekomen van wat vroeger het project Stedenbeleid heette? De *minister* antwoordt dat de studiedienst van de Vlaamse Regering in de plaats is gekomen van het Kenniscentrum voor Duurzame Ontwikkeling. De steden hebben zelf het Kenniscentrum Vlaamse Steden gecreëerd. Het zal vooral inzetten op de stadscontracten, op Europa en op wonen. Het is de bedoeling ervaringen en kennis te delen.

III. INBURGERING

1. Toelichting door de heer **Marino Keulen**, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

Bij wijze van inleiding geeft de *minister* een opsomming van zijn belangrijkste beleidspunten voor het

komende jaar. Met het nieuwe Inburgeringsdecreet is er in het voorbije jaar een ernstige ommezwaai gebeurd in de sector van de onthaalbureaus. De professionalisering van het inburgeringsbeleid wordt voortgezet. De grote uitdaging voor 2008 wordt de hervorming van de integratiesector. Daartoe moet het Minderhedendecreet van 1998 worden aangepast. Een grote meevaller zijn de managers in diversiteit. Om het draagvlak nog te vergroten, wordt onder meer, in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting, een studiedag georganiseerd, kondigt de minister aan.

1.1. Begroting 2008

De begroting voor het inburgeringsbeleid bedraagt bijna 75 miljoen euro. Ten opzichte van 2007 komt er 4,5 miljoen euro bij. De *minister* vergelijkt dat budget met de 27.572.000 euro waarmee het domein inburgering in 2004 van start is gegaan.

De begroting is in de twee programma's onderverdeeld. Het eerste programma, het vroegere begrotingsprogramma 34.5, draagt nu de naam FH en betreft de engagementen van inburgering met betrekking tot het onderwijs. Het vroegere begrotingsprogramma 41.7 heeft de code BJ gekregen en betreft het zuivere inburgeringsbeleid.

Het programma FH, oftewel 'Nederlands tweede taal' (NT2) omvat 16.267.000 euro. Basisallocatie 12.02 voorziet in 499.000 euro voor de algemene ondersteuning. Basisallocatie 34.02 voorziet in 4.164.000 euro voor de ondersteuning van de Huizen van het Nederlands. Dat is een verhoging van het budget met 576.000 euro. Voor het extra cursusaanbod, bovenop het reguliere aanbod, is 11.478.000 euro ingeschreven. De universitaire talencentra krijgen 126.000 euro.

Het programma BJ, inburgering, omvat 58.480.000 euro. Hiervan is 30.870.000 euro bestemd voor de onthaalbureaus en voor de sociale tolken. De tolken-diensten krijgen in 2008 483.000 euro meer. Op dat vlak worden ernstige inspanningen geleverd, aldus minister Keulen.

Voor algemene begeleidende maatregelen is in 1.700.000 euro voorzien. Dat geld is onder meer bestemd voor de inburgeringsdag die op 16 december 2008 georganiseerd wordt en voor de ontwikkeling van het handboek maatschappelijke oriëntatie (MO). De investering in de Kruispuntbank Inburge-

ring bedraagt 350.000 euro en is in ba 74.01 terug te vinden.

Voor projecten ingediend onder de noemer ‘managers van diversiteit’ is opnieuw 5.000.000 euro vrijgemaakt. Voor de subsidiëring op basis van het decreet betreffende de etnisch-culturele minderheden is 13.574.000 euro vrijgemaakt. Dat is een stijging met 586.000 euro in vergelijking met 2007. Dat betekent dat er voldoende budgettaire ruimte is om tien bijkomende integratiediensten te erkennen. Die beslissing volgt onder meer de bevindingen van de inspectie van Financiën, die een audit uitvoerde bij de sector. De integratiediensten leveren goed werk, volgens de minister, en moeten verder worden ondersteund.

Voor algemeen ondersteunende projecten is in 211.000 euro voorzien. Dat geld biedt de mogelijkheid onderzoek te laten verrichten en expertise van buiten de administratie aan te trekken. Voor de cofinanciering van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid, waar integratie inhoudelijk deel van uitmaakt, trek hij 191.000 euro uit. Voor de experimentele projecten trekt de minister 689.000 euro uit. Dat is 5 percent van het totaalbedrag dat in het decreet betreffende de etnisch-culturele minderheden (ECM) is opgenomen.

Dat ECM-decreet wordt in 2008 aangepast. Met dat nieuwe ‘integratiedecreet’ wil de minister vooral een stroomversnelling teweegbrengen en komen tot een actief gelijkekansen- en non-discriminatiebeleid. De sector moet naar de hele samenleving opengetrokken worden. Hoewel er veel jobs zijn – toch zijn er nog 6 percent werklozen – stelt de minister vast dat bepaalde categorieën van mensen, bijvoorbeeld de allochtonen vaker werkloos zijn. In die situatie wil de minister geen specifieke maatregelen nemen ten aanzien van allochtonen: indien er maatregelen voor de langdurig werklozen komen, bereiken die ook de allochtone werklozen. De problemen situeren zich vaak op het vlak van de opleiding, de attitude, de gebrekkige talenkennis en discriminatie. We moeten op al deze factoren inspelen, aldus minister Keulen.

Voor de terreinen van de woonwagenbewoners is 4.337.000 euro uitgetrokken. Dat is een subsidiëring van 90 percent van de investering in standplaatsen. Eigenlijk geven we die mensen haast een gratis bouwplaats; we leveren in elk geval grote inspanningen, aldus de minister.

Met betrekking tot de ‘apparaatskredieten’ vermeld de beleidsbrief geen bedrag; Inburgering valt nu immers onder Binnenlands Bestuur, en al de kredieten zijn daar terug te vinden. Het opsplitsen van die gegevens is heel veel werk en zou bovendien geen toegevoegde waarde opleveren. Minister Keulen vindt het nog altijd uitstekend dat Inburgering is weg gehaald bij Welzijn en bij Binnenlands Bestuur is ondergebracht. De samenleving in diversiteit krijgt immers vorm in de steden en gemeenten, wijken en buurten.

Ten slotte meldt de minister de aanwerving van vijf mensen van het niveau A1 of universitaire, voor de uitvoering van het handhavingsbeleid. Er is in 254.000 euro ingeschreven om het boetesysteem te bewaken en ervoor te zorgen dat de boetes effectief worden geïnd. De minister hoopt dat het feit dat ze bestaan al voldoende preventief werkt en dat er geen boetes moeten worden uitgeschreven. Maar als het nodig is, zal er worden ingegrepen.

1.2. Beleidsmaatregelen genomen in 2006-2007

De *minister* beschouwt 2007 nog als een scharnierjaar. De aanpassing van het Inburgeringsdecreet wijzigde de doelgroep, de inburgeringsplicht en de subsidiëring van de onthaalbureaus. Er is keihard gewerkt, stelt de minister vast. De doelgroep is uitgebreid. Gezinsvormers en de gezinsherenigers zijn erbij genomen en dat is belangrijk. In 2008 zal de minister inzetten op sommige categorieën van oudkomers. Hij denkt vooral aan wie met een leefloon van het OCMW moet rondkomen en aan wie een wachttuitkering krijgt of een werkloosheidsuitkering.

1.2.1. Inburgering

Zoals gezegd, is het Inburgeringsdecreet in 2007 aangepast. De *minister* trekt de aandacht op het onderdeel handhaving, met de invoering van administratieve boetes. Ze variëren van 50 tot 5000 euro. Het uitvoeringsbesluit komt in 2008. Dat het niet vroeger kon, heeft niets te maken met principiële tegenstand. De sector vraagt even te wachten omdat ze op korte tijd zoveel veranderingen moest slikken. Ze hebben tijd nodig om alles te implementeren op het terrein.

Voorts wijst de minister op de flexibiliteit die in de trajecten is gebracht: het aanbod op maat voor de

werkende inburgeraar in het weekend of 's avonds. Er is ook een aangepast traject voor de alfaklanten gerealiseerd. Dat zijn mensen die analfabeet zijn of 'andersanalfabeet'. Zij krijgen aangepaste trajecten aangeboden.

De subsidiëring is meer resultaatgericht geworden en minder een vast bedrag. In 2007 is een aantal van 14.000 inburgeraars bereikt, terwijl men pas begonnen is met trajecten in 2004. Dat is een gigantisch aantal, aldus de minister. Tegen het einde van de legislatuur wordt het een groep van 24.000 in 2008 en 28.000 mensen in 2009. De minister is fier te kunnen zeggen dat het een sector is zonder wachtlijsten. Vandaag is er veeleer een probleem om altijd de nodige capaciteit te vinden en het geld besteed te krijgen. Hij denkt bijvoorbeeld aan leslokalen of cursusgevers.

Ook hebben de onthaalbureaus de mogelijkheid gekregen om kinderopvang aan te bieden aan inburgeraars met kinderen. Als men bijvoorbeeld in Lanaken woont en cursus volgt in Genk, zit men met een moeilijke verbinding. Mensen met kleine kinderen haken dan gemakkelijker af. Dat heeft niets te maken met het ontbreken van interesse. Er wordt nu dus kinderopvang georganiseerd en er wordt tussenbeide gekomen in de verplaatsingskosten. Een abonnement op het openbaar vervoer is duur voor iemand die van een vervangingsinkomen moet leven. Dat mag nooit de reden zijn waarom mensen niet komen, meent minister Keulen.

Hij wijst ook op de professionalisering van de inburgeringstrajecten. De cursus MO is gestandaardiseerd op 60 uur. Er is nu ook een standaardprofiel ontwikkeld voor MO-docenten. Het handboek MO is er in februari 2008. Daar zit ook methodiek in over hoe je de cursus moet geven. Er is bepaald wat het niveau moet zijn van degene die MO doceert. Tot voor kort was dat gewoon iemand die het wou doen. Er worden nu ook pedagogische vereisten gesteld.

De wachtlijsten Nederlands Tweede Taal (NT2) zijn weggewerkt. Voor wie verplicht moet inburgeren, zijn de taalcursussen nog steeds gratis, de andere categorieën moeten een bijdrage leveren. Loopbaanoriëntatie loopt goed als het gaat over werk. Nu is er ook een regeling voor degenen die hier zijn met een sociaal of educatief perspectief. Met sociaal perspectief bedoelt men iemand die voor een carrière als huismoeder kiest. Dat is een eervolle bezigheid, zegt minister Keulen, die wil bekomen dat ook deze mensen mee kunnen in de samenleving. Al is het maar het oudercontact op school bijwonen, naar de winkel

gaan, naar het stadhuis gaan. Met educatief perspectief bedoelt hij mensen die verder willen studeren. Dat sociaal en educatief perspectief is men volop aan het uitwerken.

Nieuw is eveneens dat de onthaalbureaus hun cliënten kunnen ondersteunen om een gelijkschakeling van diploma's aan te vragen. Dat is vooral werk voor Onderwijs. De trajectbegeleiders zorgen ervoor dat het dossier bij Onderwijs geraakt en volgen het op. Dat is goed voor de arbeidsmarkt, zeker nu we handen tekort komen. Iedereen die opgeleid is, moet zo snel mogelijk actief worden in de samenleving, aldus de minister.

De Huizen van het Nederlands hebben een miljoen euro bij gekregen. De gemeenten hebben nieuw informatie materiaal ontvangen. Er zijn veertien vormingssessies georganiseerd voor het gemeentepersoneel. De Cevi-lijsten (Cevi staat voor Centrum voor Informatica nv) zijn aangepast en worden via de gemeenten rechtsreeks bezorgd aan de onthaalbureaus. Dat is ook nieuw. De VDAB verwijst oudkomers door naar de onthaalbureaus. Tevreden stelt de minister vast dat dit allemaal goed begint te lopen. In Brussel is er een samenwerkingsprotocol tussen het onthaalbureau BON (Brussel Onthaalbureau voor Nieuwkomers), de VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling) en ACTIRIS. ACTIRIS staat voor de vroegere Brusselse gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling. De sociale tolkdienstverlening is ook op kruissnelheid gekomen.

1.2.2. Diversiteit

Voor de managers van diversiteit was er een krediet van 5.000.000 euro. Er zijn 382 projecten ingediend, waarvan er 117 zijn goedgekeurd voor een totaalbedrag van 3.869.000 euro. Dat wordt opgevolgd door de inspectie van Financiën. Het mogen geen Sinterklaasprojecten zijn, oordeelt de *minister*. Ze moeten een toegevoegde waarde hebben en meetbare resultaten opleveren. Het samenleven voor en na moet kwalitatief verbeteren. De bedoeling is dat die projecten na drie jaar kunnen overgaan in het lokale reguliere beleid. Het zijn vaak kleinschalige projecten die tot nu toe in Brussel op geen enkele steun konden rekenen.

Er is de audit geweest van de diversiteitssector. Een doorlichting door professionals is altijd goed, meent de minister en geeft achteraf veel krediet aan de sector. De minister zegt de overeenkomsten te zullen

aanpassen. Die golden voor zes jaar en dat wordt teruggebracht op drie jaar. Ook zullen de beleidsprioriteiten meer in de convenanten tot uiting komen.

1.3. *Beleidsprioriteiten 2007-2008*

1.3.1. *Inburgering*

Het inburgeringsdecreet wordt aangepast. Eind september is het ontwerp⁵ ingediend en volgende week wordt het besproken in de commissie. Door de nieuwe federale asielwet en opvangwet asielzoekers, moeten enkele technisch dingen veranderen. De categorie van de ontvankelijk verklaarde asielzoekers bestaat bijvoorbeeld niet meer. De belangrijkste wijziging betreft het moment dat asielzoekers het recht, niet de plicht, op inburgering verwerven. Dat is in principe de vierde maand na de indiening van de asielaanvraag. De asielzoekers die subsidiaire bescherming genieten vallen daar onder. Dat zijn oorlogsvluchtelingen – het is in de huidige omstandigheden bijvoorbeeld niet aangewezen om mensen uit Irak of Afghanistan terug te sturen. Er wordt gezorgd voor ondersteuning voor het inburgeringsbeleid en zijn voorzieningen. Dat moet meer dan vandaag gebeuren door het Vlaams Minderhedencentrum.

Prioriteiten voor 2008 zijn een beter afdwingbaar inburgeringsbeleid door een verdere regulering en het in werking treden van een systeem van administratieve geldboetes, en tevens de uitwerking van de waarborg- en vergoedingsregeling. De waarborgregeling geldt voor de verplichte inburgeraars. De vergoedingsregeling geldt voor de rechthebbende. Mensen die moeten rondkomen van een inkomen op het niveau van het leefloon zijn daarvan vrijgesteld.

Een andere beleidsprioriteit is de professionalisering van het inburgeringstraject. Het Vlaams Minderhedencentrum dient ondersteuning aan te bieden via een vormings-, trainings- en opleidingsaanbod en de uitbouw van een specifiek aanbod voor verschillende categorieën van inburgeraars. Er komt dus een aangepast aanbod voor oudkomers met kinderen: mensen

die hier een toekomst hebben opgebouwd, maar zelf nooit school hebben gelopen, aldus de minister.

Er komen ook vormingssessies zowel voor de MO-docenten als de trajectbegeleiders. Er komt een uniform handboek MO en een instaptoets, waarvoor eventueel een vrijstelling verleend kan worden. Vandaag wordt er niemand vrijgesteld voor MO. Dat moet gemoduleerd worden, conform met NT2 bijvoorbeeld, meent minister Keulen. Daarvoor bestaat bij NT2 al een test – de ‘covaartest’ (cognitieve vaardigheidstest), bij MO nog niet. In 2008 komt er een standaardprofiel voor MO-docenten en een geïntegreerd doelenkader voor het primaire traject. Het zijn een soort eindtermen die bepalen wat iemand moet kennen wanneer hij de inburgering achter de rug heeft.

Het protocol voor de loopbaanoriëntatie wordt vernieuwd met de VDAB, vooral rond het zelfstandig ondernemersschap. De minister las in een schrikbarend artikel in De Standaard dat het hoger onderwijs de zin voor ondernemen afleert en we hebben een tekort aan ondernemers. Immigranten hebben het zakendoen vaak veel meer in de genen, aldus de minister. Het is kwestie van die mensen een perspectief te bieden. Een eigen zaak is even waardevol als in loondienst werken, zegt de minister, die onlangs een project in die zin bezocht in Genk samen met Stebo (Steunpunt Buurtopbouwwerk, Limburg), SYNTRA (erkend opleidingsnetwerk), VLAO (Vlaams Agentschap Ondernemen), de ondernemersateliers en de VDAB. Er blijkt belangstelling voor te zijn. Het punt is dat de nieuwkomers vaak zaken doen zoals de Vlamingen in de jaren vijftig en zestig: heel erg op zichzelf georiënteerd. Andere ondernemers worden gezien als concurrenten. Maar men kan zijn niveau van ondernemen juist optrekken door actief te worden in de Voka's en UNIZO's en te leren van en te luisteren naar de concurrentie, aldus minister Keulen. Het is belangrijk om deze mensen te begeleiden want er komen heel wat formaliteiten bij kijken.

De minister stelt vast dat in het ondernemersschap de ‘klassieke’ Vlamingen steeds meer terrein prijs geven. Ze willen de risico's niet meer lopen. Vroeger werden mensen zelfstandig om geld te verdienen. Vandaag ligt het inkomen in loondienst vaak hoger, nog afgezien van zaken als pensioen- en ziektevoorzieningen. Zo zorgen allochtonen niet enkel voor een eigen tewerkstelling maar later ook voor de tewerkstelling van anderen. In de praktijk werven ze vaak personeel aan uit hun eigen groep. Dat zijn voor de VDAB de

⁵ Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1319/1.

moeilijkst plaatsbare mensen. Nadien werft men aan wie beschikbaar en competent is, los van de achtergrond van die persoon.

Ook de trajectbegeleiding wordt onverminderd voort geprofessionaliseerd en geoptimaliseerd. De trajectbegeleiders volgen de cursisten individueel op. Zij spreken cursisten aan als ze te vaak afwezig zijn en waarschuwen voor boetes. Ze moeten kort op de bal spelen, aldus de minister.

Er komt een apart registratie- en cliëntvolgsysteem van minderjarige nieuwkomers. Er wordt geregistreerd hoeveel minderjarigen door de onthaalbureaus worden doorgestuurd. De bedoeling is dat ze worden doorverwezen naar het onthaalonderwijs. Daarom moet er in de schoot van de onthaalbureaus een professionele minderjarigenwerking komen. Overleg met de sectoren Onderwijs, Welzijn en Gezondheid is en blijft hierbij noodzakelijk. Met Werk loopt dat zeer goed. Met de andere sectoren moet het overleg beter uitgebouwd worden, meent de minister.

In de professionalisering van het inburgeringstraject past ook de Kruispuntbank Inburgering. De hoofdopdracht van de Kruispuntbank Inburgering is het verdiepen en integreren van gegevensstromen. Hij wordt uitgebreid. In het kader van de Wooncode is een verplichting tot taalbereidheid ingevoerd. De Kruispuntbank Inburgering moet nu zorgen dat er niet alleen een verbinding is tussen de onthaalbureaus, de VDAB, de Huizen van het Nederlands en de aanbodverstrekkers NT2, maar ook met de socialehuisvestingsorganisaties. Hetzelfde geldt voor de onthaalbureaus en de OCMW's. Ook hier komt een link: zij moeten de leefloontrekkers doorverwijzen. Ook moet er een aansluiting komen met de universitaire talencentra, een heel kleine groep die er tot nu toe buiten viel. In de Kruispuntbank Inburgering wordt gestreefd naar eenduidige definities en uniforme procedures voor een correcte gegevensinvoer en -uitwisseling.

Een ander aspect in de professionalisering van het inburgeringstraject is de introductie van een gemeenschappelijke huisstijl die de onthaalbureaus herkenbaar maakt over heel Vlaanderen, in de eerste plaats voor de inburgeraars en de partners van de onthaalbureaus zelf. Begin december 2007 gaat de minister het nieuwe logo en de nieuwe huisstijl bekendmaken. De huisstijl beoogt uniformiteit in de werking, op briefhoofden en op de website, zodat de inburgering algemeen wordt herkend en er een positieve connotatie aan wordt verbonden. Voor de minister is dat

een stap naar meer 'civiel effect' van het inburgeringsattest. Met een inburgeringsattest kan iemand bewijzen dat hij aan zijn inburgeringsverplichtingen heeft voldaan. Daarnaast kan hij aan de werkgever zeggen dat hij ook Nederlands kent, en weet hoe de samenleving in elkaar zit. Dat vertegenwoordigt dus een toegevoegde waarde op de arbeidsmarkt of het zelfstandig ondernemen.

De Huizen van het Nederlands krijgen 500.000 euro extra voor hun nieuwe opdracht in het kader van de Vlaamse Wooncode. De taakuitbreiding bestaat uit de controle op de naleving van de Nederlandse taalbereidheidsvereiste voor kandidaat-huurders. Het budget komt dan op 4.164.000 euro. In 2004 kregen de Huizen van het Nederlands 2,5 miljoen euro.

Een andere beleidsprioriteit voor 2007-2008 is het informeren en doorverwijzen van de inburgeraars. Nieuwkomers en minderjarige anderstalige nieuwkomers worden doorverwezen door de gemeentehuizen. De oudkomers en inwerkingsklanten worden doorverwezen door de VDAB. Oudkomers met een OCMW-inkomen worden door het OCMW doorverwezen; de bedienaars van de erediensten door het Agentschap Binnenlands Bestuur. Ook een gediversifieerde communicatie is belangrijk. Het Agentschap Binnenlands Bestuur levert daarvoor praktische tools aan de onthaalbureaus en de gemeentehuizen.

Ook aan het secundair traject is nog heel wat werk, stelt de minister vast. Dat secundaire traject wordt geleverd door de reguliere diensten van Welzijn, Werk, Onderwijs, Cultuur en Gelijke Kansen. Het Vlaamse inburgeringsbeleid in Brussel verloopt volgens minister Keulen moeilijk. In Brussel kan hij niets verplichten omdat het een gewestmaterie is. Hij heeft geen vat op de gemeentebesturen. Hij probeert wel afspraken te maken zodat het inburgeringsaanbod bij de gegadigden terechtkomt.

Een nieuw initiatief, de Dag van de Inburgeraar, vindt voor het eerst plaats op 16 december 2007. 18 december is de Internationale Dag van de Migranten. In alle provincies wordt iets rond dat thema georganiseerd. De minister dankt hierbij de mensen voor de geleverde inspanningen. Ze hebben moeite gedaan om een cursus te volgen.

1.3.2. Diversiteit in de hele samenleving

Als basisprincipes van diversiteit in de samenleving noemt de *minister*: een versterkt en actief burger-

schap, zelfredzaamheid en gelijke kansen, sociale cohesie en diversiteit van de doelgroep – waarbij hij als doelgroep van zijn diversiteitsbeleid de hele samenleving ziet. De minister vindt dat de integratiesector moet openstaan voor de hele samenleving; dan komen bepaalde doelgroepen vanzelf aan bod. Als je iets doet voor langdurig werklozen kom je vanzelf bij allochtonen terecht. Non-discriminatie gaat over allochtonen, maar ook over anderen. Enkele weken geleden las de minister het verhaal van een dikke mevrouw die niet in aanmerking kwam om in een politiezone te werken, ondanks haar opleiding als laborant, haar taalvaardigheid en haar universitair diploma scheikunde. Ze werd geweigerd omdat haar BMI te hoog was. Ook voor dit soort discriminatie moeten we openstaan, meent minister Keulen.

In januari 2008 is er met betrekking tot de managers van diversiteit een nieuwe projectoproep. De minister organiseert begin 2008 met de Koning Boudewijnstichting een studiedag om de ‘best practices’ te presenteren. De bedoeling van die projecten ‘managers van diversiteit’ is om een warmere samenleving te krijgen, om afstanden te overbruggen en om lokale initiatieven kansen te geven door te groeien tot regulier lokaal beleid.

De audit van de integratiesector is gebeurd⁶ en op basis daarvan komt er een hervorming. Eind 2007 presenteert de minister in overleg met de sector de grote lijnen aan de Vlaamse Regering. Die aanpassing moet er komen tegen eind 2008. Daaruit moeten resultaten komen. De doelstellingen moeten worden vastgelegd en ook gemeten in resultaten. Daar is het lokaal beleid nauw bij betrokken. De minister wil daarbij ook discriminatie bestrijden, liefst via bemiddeling en anders via juridische weg.

Er komen tien nieuwe integratiediensten bij. 5 percent van het voor diversiteit ingeschreven bedrag gaat naar experimentele projectsubsidies. Dat betreft bijvoorbeeld een project van publiekswerking inzake beeldvorming en discriminatie (in Antwerpen), een project over loopbaanoriëntatie en geïntegreerd traject van het VMC en ten slotte is er een studiedag voor de managers van diversiteit op 24 januari 2008. Het project over beeldvorming heeft de bedoeling te tonen hoe autochtonen ten opzichte van allochtonen staan en omgekeerd, en over hoe we tot een gedeelde Vlaamse identiteit kun-

nen komen. Het valt de minister vaak op hoe scherp allochtonen tegenover elkaar staan. We denken soms dat de Walen een gesloten front zijn, en de Vlamingen verdeeld. De Walen denken dat wij een gesloten front zijn, en dat zij zich laten verdelen. Zo is dat ook met autochtonen en allochtonen. Zij denken dat wij een gesloten blok zijn, en wij denken dat van hen. Maar niets is minder waar, aldus de minister.

Er wordt voort gewerkt aan de uitbouw van woonwagenterreinen. Ook is er een onderzoek naar mogelijke privé-terreinen, samen met minister van Ruimtelijke Ordening Dirk Van Mechelen. De minister is er zich van bewust dat die kwestie niet zo gemakkelijk ligt bij de modale Vlaming, maar daar wil hij voort aan werken. Hij is door vzw Vroem onderscheiden met de Gouden Woonwagen, en daar is hij fier op.

Tot coördinatie van het inburgerings- en diversiteitsbeleid wil de minister de diversiteitssector afstemmen op de inburgeringssector. Het oude integratiedecreet was afgestemd op culturele minderheden. Zo is de onthaalfunctie in het oude decreet toebedeeld aan de integratiesector, terwijl dat in het nieuwe inburgeringsdecreet een opdracht is geworden van de onthaalbureaus.

Het steunpunt Wetenschappelijk Onderzoek Gelijke Kansen moet werken aan de integratiekaart op Vlaams niveau. Wat is de positie van de nieuwe Vlamingen op het vlak van onderwijs, tewerkstelling? Hoe redden ze zich in onze samenleving? Dat wordt in kaart gebracht en gemonitord. Een opdracht om indicatoren voor het lokale diversiteitsbeleid te ontwikkelen, wordt uitbesteed.

In het kader van het meerjarenplan Europees Integratiefonds, legt Vlaanderen een euro bij bij elke euro subsidie uit dat Europees Fonds. Ten slotte heeft de Vlaamse minister van Inburgering een coördinerende functie met betrekking tot het federale Impulsfonds voor het Migrantenbeleid.

1.4. Moties en resoluties

De *minister* verklaart volop te werken aan de moties van aanbeveling en de resoluties die vorig jaar werden goedgekeurd. Dat betreft de afstemming van vraag en aanbod in het inburgeringsbeleid, de verdere professionalisering van de trajectbegeleiding, de cursusgevers MO, het gemeenschappelijk tekstboek MO, de administratieve geldboetes, de verfijning van het cliëntvolgsysteem, de Kruispuntbank Inburgering en de uitbreiding naar aanleiding van de Vlaamse

⁶ Zie: Gedachtewisseling over de bijzondere audit van de integratiesector door de Inspe.

Wooncode, het civiel effect van de inburgering met de inburgeringsdag op 16 december 2007, de onafhankelijke doorlichting van de diversiteitssector en het uitbouwen van de integratiekaart.

2. Bespreking

2.1. Algemene opmerkingen

De heer *Wim Van Dijck* heeft de beleidsbrief 2007 vergeleken met die voor 2008. Hij stelt vast dat er hier en daar wat knip- en plakwerk is. Dat doet hem vermoeden dat inburgering voor sommige zaken ter plaatse trappelt. Ongeduld is geen deugd in de politiek. Er moet gedegen werk worden afgeleverd en dat mag wat tijd kosten. Het mag echter ook niet te lang duren, aldus spreker. Wat de begroting betreft, zijn er grote stappen vooruit gezet, stelt hij vast. Maar wanneer men echt wil inzetten op inburgering, zal een nog groter budget nodig zijn.

De heer *Chokri Mahassine* feliciteert de minister met de begroting. Er is opnieuw een stijging van bijna 6 percent van de begroting. Het is duidelijk dat deze regering blijft inzetten op een goed onthaalbeleid waarmee zowel de nieuwkomers als de oudkomers kunnen worden geholpen. De samenleving heeft de afgelopen jaren duidelijke signalen gegeven. Het is aan de politiek om ervoor te zorgen dat er oplossingen worden gevonden. Iedereen is het erover eens dat er meer moet worden geïnvesteerd in inburgering. Daarover bestaat geen enkele discussie, aldus spreker.

Ook de heer *Gino De Craemer* juicht de beleidsbrief en de begroting voor inburgering toe. In zijn ogen heeft de minister een visie. Er is op relatief korte termijn een hele weg afgelegd. Het beleid legt de juiste klemtonen, namelijk respect voor de normen, de waarden en de taal van onze gemeenschap. Dat zijn de basiselementen van het beleid. Spreker is in elk geval verbaasd dat de visie van de minister het programma van zijn partij nauwgezet volgt. Voorbeelden hiervan zijn de gelijkschakeling van diploma's, de aandacht voor het civiele effect van inburgering en de inburgeringsdag. Hij vindt het bemoedigend dat de kritiek van sp.a en van Vlaams Belang relatief beperkt blijft: "Ik vind dat Vlaams Belang op dit vlak een belangrijke bocht maakt".

De heer *Sven Gatz* verklaart dat zijn fractie tevreden is met de voorliggende beleidsbrief. De begroting stijgt. De Vlaamse Regering blijft inburgering duidelijk als een topprioriteit beschouwen. Het beleid is op kruissnelheid. Het is volledig operationeel, en het levert resultaten op.

De *minister* stelt dat er budgettair geen problemen zijn. Als er extra geld nodig zou zijn voor inburgering, zal dat gevonden worden. Inburgering blijft een speerpunt van het beleid van de Vlaamse Regering, aldus de minister. Als de minister ziet hoeveel schokgolven een beleid met betrekking tot inburgering in andere landen te weeg brengt, dan is hij opgetogen over de rustige manier waarop dat hier verloopt. Hij geeft een pluim aan de mensen die inspanningen leveren om in te burgeren en hij voelt zich aangemoedigd om op die weg voort te gaan. Hij beseft terdege dat inburgering een beleidstak is waarin het gemakkelijk is te provoceren en vooroordelen en karikaturen te verspreiden. Daartoe wil hij zich niet lenen.

2.2. Inburgering

2.2.1. Integratie of assimilatie

De heer *Wim Van Dijck* verschilt van mening met de minister over de mate waarin nieuw- en oudkomers zich moeten aanpassen aan onze samenleving. Alle partijen hebben daarover andere opvattingen en er zijn zelfs verschillen van mening binnen de partijen, meent spreker. Hijzelf kiest nog steeds voor een zo groot mogelijke aanpassing aan de Vlaamse normen en waarden en de Vlaamse culturele identiteit, wat vaak assimilatie wordt genoemd. Anderen gaan daar veel minder ver in. De heer Van Dijck vindt het positief dat een aantal zaken in het nieuwe inburgeringsbeleid zijn opgenomen, zoals de normen en waarden. Er wordt van de nieuwkomers en inburgeraars verwacht dat ze noties hebben van onze normen en waarden, er respect voor opbrengen en er zich in enige mate aan aanpassen.

De heer Van Dijck preciseert dat de assimilatie die hij voorstaat, een cultureel concept is en niets heeft te maken met persoonlijkheid. De minister heeft daarover in het verleden al eens gezegd dat het ons niet aangaat naar welke muziek iemand graag luistert, welke politieke voorkeur hij heeft of hoe hij zijn haar draagt. Daar gaat het de heer Van Dijck ook niet om. Het gaat over een culturele identiteit, over taal, over

het aanpassen aan normen en waarden, over loyaliteit ten opzichte van het land waar men komt wonen en waar men zijn lot aan verbindt. Het heeft ook niets te maken met verkleuring. De heer Van Dijck hoort die term niet graag omdat het een connotatie in het debat brengt die er niet thuishoort: alsof het zou gaan over etniciteit of huidskleur. Als voorbeeld haalt hij de bekende heer Van Hoobrouck d'Aspre aan tegenover de onbekende Félicien die met zijn Congolese familie in Tienen is komen wonen. De heer Van Hoobrouck spreekt liefst alleen maar Frans en toont openlijk tekenen van vijandigheid ten opzichte van Vlaanderen, terwijl Félicien met zijn gezin uit Congo komt, heel hard zijn best heeft gedaan om Nederlands te leren, zijn kinderen hier naar school stuurt en een winkeltje heeft geopend. Spreker zegt het heel hard te hebben tegen de heer Van Hoobrouck en niets tegen Félicien. Daarmee wil hij aantonen wat hij bedoelt met assimilatie.

De *minister* acht de keuze tussen assimilatie en integratie heel fundamenteel. Integratie is voor hem het nemen van de gepaste maatregelen om mensen te laten participeren aan de samenleving. Ervoor zorgen dat die mensen aan werk geraken, op eigen benen kunnen staan en hun weg vinden in de Vlaamse samenleving, ook al hebben ze een andere achtergrond. Wat politieke en religieuze overtuigingen zijn en voorkeuren van literatuur en muziek mag geen rol spelen om die mensen op te nemen in onze samenleving. Assimilatie daarentegen verzet zich tegen die bijzondere kenmerken met betrekking tot politieke overtuiging, religie en andere persoonlijke voorkeuren, die elke mens zo uniek maken.

De heer *Wim Van Dijck* zegt dat de minister een karikatuur maakt van zijn standpunt over assimilatie. Hij heeft het niet over elementen die te maken hebben met de menselijke persoonlijkheid; hij heeft het alleen over de culturele aspecten van de samenleving.

2.2.2. Het VIONA-onderzoek

De heer *Wim Van Dijck* zegt zijn oordeel over het inburgeringsbeleid te willen geven aan de hand van de bevindingen van het VIONA-onderzoek (Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarkt-rapportering), een rapport in vier delen dat het inburgeringsbeleid heeft geëvalueerd. Uit de rapport blijkt dat de instroom van vreemdelingen nog altijd hoog blijft. In het rapport wordt gesproken van 20.000 nieuwkomers per jaar. Dat is federaal beleid en het

frustreert het Vlaamse beleid telkens weer dat het dat zelf niet kan bijsturen. Het is nu het moment om met ons eisenbundeltje te gaan aankloppen bij de federale onderhandelaars, meent de heer Van Dijck. Door die instroom het dweilen met de kraan open, aldus spreker.

De heer *Gino De Craemer* verklaart dat migratie op het lijstje staat van bevoegdheden die volgens de N-VA naar de gewesten moeten worden overgeheveld. Een coherent beleid op dat vlak zou ideaal zijn. Hij vreest evenwel dat het niet voor vandaag zal zijn.

De inburgering van 7000 in 2004 naar 14.000 trajecteenheden in 2007, en tegen 2009 naar 24.000 tot 28.000, leest de heer *Wim Van Dijck* in het VIONA-rapport. Rekening houdend met de jaarlijkse instroom blijven we echter met een vrij groot probleem zitten. Een ander probleem betreft de nog steeds hoge uitval. Hoewel hij aanneemt dat sinds de publicatie van het rapport de cijfers wat zijn verbeterd, leest hij in het rapport dat van elke 100 nieuwkomers die zich inschrijven in een gemeente, er net geen 10 een inburgeringsattest halen. Minder dan de helft van de personen die een contract afsluiten, halen een attest. De minister zegt dat zijn beleid op kruissnelheid komt en dat er successen worden geboekt. Die uitvalcijfers relativeren dat succes, aldus de heer Van Dijck.

Waren er maar tien op de honderd die een inburgeringstraject hebben afgewerkt? De *minister* relateert dat cijfer. Het was om te beginnen de prille startperiode van de inburgering. Maar van die honderd waren er al vijftig EU-burgers, die niet meegeteld hoeven te worden. Het passende antwoord op die vaststelling was de uitbreiding van de categorieën verplichte inburgeraars, zoals dat met het nieuwe inburgeringsdecreet is gebeurd.

De heer *Sven Gatz* ervaart in tegenstelling met de heer Van Dijck dat de tevredenheid bij de mensen die de trajecten volgen, zeer groot is. Het is soms haast ongelooflijk hoe tevreden de mensen zijn met de kansen die hen worden geboden. Hij wil toch wel even benadrukken dat dit niet met betrekking tot elk beleidsdomein kan worden gezegd.

Over het VIONA-onderzoek zegt de *minister* dat het niet de grote ontmaskering is van het inburgeringsbeleid: het gaat immers over de periode 2004-2006, de aanloopperiode van het inburgeringsbeleid. Uit de ervaring van die beginjaren zijn de lessen getrokken

– nog voor de resultaten van het onderzoek bekend waren – om een nieuw inburgeringsdecreet uit te werken. Dat Inburgeringsdecreet noemt de minister ‘het perfecte antwoord’ op de vaststellingen van het VIONA-onderzoek. Hij meldt dat het onderzoek om de drie jaar zal plaatsvinden om de werking van het nieuwe Inburgeringsdecreet op te volgen. In de beginperiode werden de ontvankelijk verklaarde asielzoekers verplicht zich in te burgeren en de anderen niet. Voor de minister was dat: “de wereld op zijn kop”. Intussen is dat met het nieuwe Inburgeringsdecreet rechtgezet en wordt nu gekozen voor de mensen die hier echt permanent zullen verblijven en hier hun leven zullen uitbouwen, zoals gezinsvormers, gezinsherenigers, buitenlandse bedienaars van erediensten enzovoort. Het VIONA-onderzoek heeft alleen de noodzaak aan een nieuw Inburgeringsdecreet bevestigd, hoewel dat decreet er gekomen is nog voor de onderzoeksresultaten gekend waren, aldus de minister.

De minister noemt inburgering een groot succes. In het startjaar 2004 werden er 7000 mensen ingeburgerd, in 2007 waren dat er 14.000, en tegen het einde van de legislatuur gaan er dat 24.000 tot 28.000 per jaar zijn. Belangrijk daarbij is dat die grote operatie gebeurt zonder grote maatschappelijke schokken. Dat is opmerkelijk in vergelijking met bijvoorbeeld Nederland, waar mevrouw Rita Verdonk een fel debat op gang bracht over inburgering dat evenwel uiteindelijk tot niets heeft geleid: de inburgeringsinspanningen worden in Nederland door de lokale besturen geleverd; op rijksniveau zit alles vast als gevolg van de polarisatie. In Vlaanderen is er een inburgeringsverplichting ingevoerd en op het terrein blijkt dat de doelgroep zelf daarvan de grootste voorstander is. Dat blijkt ook uit het VIONA-onderzoek: de inburgeraars zijn zeer tevreden, ook met de verplichting. De doelgroep begrijpt dat inburgering hun toekomstkansen verbetert. De inburgeraars zien de inburgeringsplicht als een synoniem voor een inburgeringsrecht. Zij schatten er de emancipatorische kansen goed van in.

De heer *Wim Van Dijk* heeft het VIONA-rapport helemaal niet aangehaald om de minister stevig te bekritisieren. Hij zegt het rapport wel degelijk gelezen te hebben als een relaas van de startperiode van de inburgering. Toch haalt het rapport een aantal kwesties aan die nog altijd gelden. De heer Van Dijk blijft daarbij aandringen op een integraal en sluitend vreemdelingenbeleid. Vlaanderen draagt de gevolgen, ook financieel van het te lakse federale vreemdelingenbeleid. Zelfs als men 75 miljoen euro per jaar in

een inburgeringsbeleid steekt, als er federaal niets gebeurt, blijft het dweilen met de kraan open.

2.2.3. *Het civiel effect van het inburgeringsattest*

De hoofdvraag die het beleid zich altijd moet stellen, is volgens de heer *Wim Van Dijk* of onze inspanningen iets opleveren, of de nieuwkomer ingeburgerd is. Wat betekent het inburgeringsattest? De heer Van Dijk wil daar wat kanttekeningen bij plaatsen. Hij pleit er nogmaals voor om het effect te verhogen door een inburgeringsproef in te voeren. Er blijven immers nog heel wat vragen bestaan. Passen mensen zich werkelijk aan of blijven nog steeds grote groepen onbereikt en onbereikbaar, met alle gevolgen van dien? Er is ook een probleem van meting. Het attest zegt niets over de mate waarin de doelstellingen van de nieuwkomer zijn bereikt. Het inburgeringstraject dreigt dan ook een doel op zich te worden. Met de invoering van een inburgeringsproef kan er beter worden gemeten. Het inburgeringsbeleid heeft nood aan duidelijke einddoelen. Hij vindt dat die einddoelen ook meetbaar moeten zijn. Dat impliceert voor hem een proef waar de nodige consequenties en civiele effecten aan vasthangen.

Ook de heer *Gino De Craemer* beoordeelt het concept inburgering nog altijd als moeilijk vatbaar. Het blijft vaak abstract en zelfs onbekend. Er is nood aan een duidelijk concept met duidelijk geformuleerde einddoelen. Dit geldt voor de maatschappelijke oriëntatie en voor het behalen van het inburgeringsattest. De vraag is wat een nieuwkomer moet kennen of weten. Het beleid moet resultaatgericht worden. Het resultaat is de mate waarin een nieuwkomer is ingeburgerd. We moeten dit resultaat kunnen meten en opvolgen.

Het inburgeringsattest bewijst dat iemand aan zijn inburgeringsplicht heeft voldaan, aldus de *minister*. Hij gaat ermee akkoord dat aan dat attest meer civiel effect moet worden gegeven. Belangrijk daarbij zijn ook de secundaire trajecten om de resultaten van het primaire traject – ook al beslaat dat maar 240 uur – te valoriseren. In die secundaire trajecten moet inclusief worden gewerkt, in de domeinen Werk, Cultuur, Welzijn en Gelijke Kansen. Met inclusief bedoelt de minister dat er aandacht moet zijn voor de doelgroep van inburgering in het beleid op die domeinen, zonder evenwel een apart beleid voor die mensen te ontwikkelen.

De heer *Wim Van Dijk* vraagt een grotere ambitie bij de doelstellingen van de inburgering. Het inbur-

geringsattest zou in de feiten meer waarde moeten krijgen. In de bedrijfswereld bijvoorbeeld moet men weten dat iemand die een dergelijk attest heeft, Nederlands kent en een aantal andere vaardigheden heeft verworven. Spreker stelt vast dat er een manifeste vraag is om een hoger niveau van Nederlands te bereiken. Bij de VDAB stelt men vast dat de huidige standaard te laag is. Het niveau 1.1 zou ontoereikend zijn. De VDAB is vragende partij om het niveau 1.2 als standaard te nemen omdat zich in de praktijk, bij de loopbaanoriëntatie en in het secundair traject, veel problemen voordoen die te maken hebben met de kennis van het Nederlands.

De *minister* stelt dat er bij de uitwerking van een uniform handboek MO een soort eindtermen MO worden ontwikkeld. Daarvoor wordt samengewerkt met deskundigen van het departement Onderwijs. Niet alleen bij MO maar ook in de cursussen Nederlands Tweede Taal zullen eindtermen worden ontwikkeld. De minister zegt niet dat 240 uren Nederlands een voldoende niveau oplevert. Hij is bereid dat te laten evalueren. Belangrijk daarbij is dat er vandaag geen wachtlijsten meer zijn voor de cursussen NT2. Aangezien die cursussen verplicht zijn, moet er een behoeftedekkend aanbod zijn, aldus de minister.

De minister wijst voorts op zijn initiatief van de Dag van de Inburgering als een maatregel om het civiel effect van het inburgeringsattest te verhogen. Het invoeren van uniforme documenten verhoogt eveneens dat effect. Alle attesten in de vormingsfeer hebben daarmee trouwens te maken. Attesten behaald bij opleidingen van de VDAB of SYNTRA worden vaak niet erkend om aan de slag ten kunnen bij de overheid, waar vooral schoolse diploma's van het dagonderwijs worden gewaardeerd. De heer *Gino De Craemer* wijst erop dat het civiele effect van inburgering en de inburgeringsdag ideeën waren die ooit door zijn partij werden geïntroduceerd.

2.2.4. De werking van de onthaalbureaus

De heer *Sven Gatz* is tevreden over de professionalisering van de inburgeringssector: de onthaalbureaus werken op een professionele manier.

De heer *Wim Van Dijck* vreest dat het Inburgeringsdecreet een beetje dode letter dreigt te blijven buiten de grote steden. Kleine gemeenten voelen minder de noodzaak om het decreet toe te passen en om nieuwkomers toe te leiden naar inburgeringstrajecten. In

het VIONA-rapport wordt de suggestie gedaan om financiële stimuli in te zetten. Spreker weet niet of dat een goede zaak is. Hij vreest budgettaire problemen. De aanpak in de diverse gemeenten verschilt grondig. Het wordt opletten dat een verschillende gemeentelijke aanpak de Vlaamse doelstellingen niet hypothekeert, aldus de heer Van Dijck.

Budgettair zijn er geen problemen, stelt de *minister*. Als er extra geld nodig zou zijn voor inburgering, zal dat gevonden worden. Overigens is het niet omdat kredieten worden vergroot dat de uitvoering van het beleid automatisch meegroeit. De kunst bestaat er precies in om beschikbare budgetten zo goed mogelijk om te zetten in beleid, aldus minister Keulen. Bij inburgering zijn de capaciteitsproblemen en de wachtlijsten weggewerkt.

De heer *Wim Van Dijck* leest in het VIONA-rapport dat er een soort wervingsstop bestaat bij de onthaalbureaus. In het rapport wordt openlijk gevraagd of dat wel een goede zaak is omdat het niet strookt met de focus op resultaten. De onthaalbureaus worden afgerekend op resultaten, maar mogen niet aanwerken. Is dat logisch? Inzake opvolging en begeleiding is vastgesteld dat er op heel wat plaatsen geen systematische opvolging is en slechts een trajectbegeleiding ad hoc. In Brussel zou de aanpak veel beter zijn. Het wordt aangehaald als het schoolvoorbeeld dat moet worden nagevolgd in de rest van Vlaanderen. Kan het Brusselse voorbeeld in Vlaanderen worden toegepast?

Wat de handhaving van het beleid betreft, betreurt de heer Van Dijck dat het systeem van administratieve boetes nog altijd niet operationeel is. Het wordt stilaan tijd dat dit systeem in werking treedt. In het evaluatierapport van VIONA wordt gewezen op mogelijke verschillen die ontstaan tussen de regio's, gemeenten en onthaalbureaus. Er zou een gevaar bestaan voor rechtsongelijkheid en een onvoldoende performante aanpak. Men schetst het doembeeld dat de nieuwkomer in die gemeente of in dat onthaalbureau meer kans heeft om gesanctioneerd te worden, terwijl dat elders veel minder het geval is.

De heer *Gino De Craemer* weet dat de onthaalbureaus verschillende criteria hanteren om al dan niet een attest uit te reiken. De door de minister nagestreefde uniforme werking lijkt hem noodzakelijk. Het zou blijken dat een nieuwkomer in het ene onthaalbureau momenteel meer kansen heeft dan in het andere onthaalbureau. De minister antwoordt daarop dat de

onthaalbureaus hun best doen. Ze gebruiken gelijklopende methodieken. Hij kan zich niet voorstellen dat het ene bureau het beter dan het andere bureau doet. De heer *Gino De Craemer* verduidelijkt dat hij alleen vaststelt dat de werkwijze niet uniform is en dat een nieuwkomer niet in elk bureau dezelfde kansen heeft.

De *minister* is het ermee eens dat de gemeenten moeten worden begeleid in hun omgang met inburgering. Vandaar dat er veertien vormingssessies worden georganiseerd. Uniforme handboeken en uniforme formulieren helpen ook bij de nodige coaching. Daarbij is Brussel precies geen voorbeeld. Want in Brussel kan de inburgering niet verplicht worden gemaakt.

Daarop reageert de heer *Sven Gatz* dan weer die erop wijst dat inburgering in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest geen vrijblijvende aangelegenheid blijft. Minister Frank Vandenbroucke heeft met ACTIRIS, de vroegere Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling, afspraken gemaakt om de niet-verplichte inburgeringstrajecten op tewerkstelling aan te sluiten. Het gaat immers niet enkel om het bijbrengen van onze taal of van onze maatschappelijke waarden, de hoofddoelstelling blijft werk. Het uitoefenen van een job blijft de beste integratie, aldus de heer *Gatz*.

2.2.5. Maatschappelijke oriëntatie

De cursus maatschappelijke oriëntatie heeft wat op zich laten wachten, aldus de heer *Wim Van Dijck*. De minister was daar min of meer in de steek gelaten door de mensen die de cursus moesten schrijven. De cursus zou in het voorjaar van 2008 klaar zijn. In de beleidsbrief staat ook dat er aan de cursus en aan de opleiding MO eindtermen worden gekoppeld. Als men resultaatgericht en sluitend wil werken, dan moet dat gemeten kunnen worden. Het respect van waarden en normen is heel belangrijk. Daarover zijn al heel wat debatten gevoerd. Het hoofddoekendebat is er daar een van. Die debatten zullen de komende decennia alleen maar belangrijker worden. Religie en filosofische overtuiging spelen daarin een veel grotere rol dan afkomst. De islam vormt in dat verband het grootste probleem, meent de heer *Van Dijck*.

De heer *Chokri Mahassine* vraagt naar de invoering van een vrijstelling van maatschappelijke oriëntatie

voor sommige categorieën. Nu de doelgroep uitgebreid wordt naar oudkomers en dergelijke, is er dringend nood aan een instrument om vrijstellingen te kunnen verlenen. Zolang dat er niet is, zullen mensen verplicht zijn om maatschappelijke oriëntatie te volgen, ook hebben ze daar soms helemaal niets aan.

Ook de heer *Gino De Craemer* dringt aan op een grotere differentiatie bij de cursus MO. Vooral voor de zwakste groepen is die te beperkte differentiatie een nadeel. Verder pleit hij voor het invoeren van concrete eindtermen voor de cursus maatschappelijke oriëntatie.

De *minister* zegt dat men al begonnen is met meer differentiatie in het inburgeringstraject. Zo is men een aangepast traject aan het uitwerken voor ouders met schoolgaande kinderen. Voor mensen die hier niet gestudeerd hebben is het vaak onvoldoende duidelijk hoe belangrijk het is dat hun kinderen een diploma behalen. Dat aangepaste traject MO maakt dat aan die ouders duidelijk.

2.2.6. Het secundaire traject

Wat het secundaire traject betreft, stelt de heer *Wim Van Dijck* vast dat er in de praktijk geen systematische doorgeleiding aanwezig is. Ook vraagt hij hoever het staat met de uitwerking van secundaire trajecten voor nieuwkomers met een educatief of sociaal perspectief. De heer *Chokri Mahassine* stelt dezelfde vraag. De minister zei dat het professioneel secundair traject weliswaar goed werkt in verband met tewerkstelling en dergelijke. Maar wat de andere takken van het secundaire inburgeringstraject betreft, blijft het vaag. Naast het professionele traject moet er volgens spreker een educatief en een sociaal secundair traject uitgebouwd worden. Die behoefte moet ingevuld worden. Het primaire traject is belangrijk maar onvoldoende als hefboom tot een geslaagde integratie.

De *minister* bevestigt bezig te zijn met de uitwerking van een sociaal en educatief traject. Inburgering is er vandaag vooral op gericht de mensen een kans te geven op de arbeidsmarkt, wat zeer cruciaal is in onze samenleving. Voor mensen die niet gaan werken of die gaan studeren komen er aangepaste trajecten zodat ook zij geïntegreerd geraken in onze maatschappij.

De beleidsbrief vermeldt dat er werk wordt gemaakt van een herziening van de afspraak tussen de VDAB en de onthaalbureaus omtrent het inwerkingstraject om een nog sterkere samenwerking te garanderen. Die afspraken zouden worden bevestigd in een nieuw protocol. De heer *Chokri Mahassine* vraagt daarvan de stand van zaken.

De heer *Gino De Craemer* dringt aan op voldoende instapmomenten wat de loopbaanoriëntatie betreft. Vooral in de intergemeentelijke gebieden is dit nog een probleem. Bovendien is er nog geen sprake van differentiatie op basis van scholingsgraad. Daarnaast moeten we tevens oog hebben voor knelpunten als het variërende taalniveau en de moeilijkheidsgraad. Wat de trajectbegeleiding betreft, is er een gebrek aan meer systematiek in de eindgesprekken na het primair traject. Met betrekking tot de secundaire trajecten moet nog een inspanning worden geleverd. Naast het taalniveau is er tevens nood aan voldoende aandacht voor welzijn, onderwijs, cultuur en ondernemingszin, aldus de heer *De Craemer*.

Ook de heer *Chokri Mahassine* dringt erop aan om de aspecten welzijn, cultuur, gelijke kansen enzovoort in het secundaire traject dringend te concretiseren. Hij gaat er volmondig mee akkoord dat dit inclusief moet gebeuren. Maar wanneer worden hierover vaste afspraken gemaakt met de andere Vlaamse ministers? Spreker dringt aan op een strikte timing in 2008. Op korte termijn komt er een hernieuwd protocol met het departement Werk, aldus de *minister*. Nog wat het secundaire traject betreft, deelt de minister mee dat het VMC modellen aan het uitwerken is. Met het departement Werk is de samenwerking lopende. Afspraken met Welzijn, Gelijke Kansen, Onderwijs, Cultuur enzovoort komen er in 2008; ook daarvoor wordt het VMC ingezet.

2.2.7. Inschrijvingsvergoeding en waarborg

De heer *Chokri Mahassine* verzet zich tegen de mogelijkheid uit het Inburgeringsdecreet om inschrijvingsgelden te vragen aan de rechthebbende inburgeraars voor het primaire inburgeringstraject. De sp.a is geen voorstander van het betalend maken van het primaire inburgeringstraject, zeker niet nadat in het decreet Volwassenenonderwijs via het systeem van de inschrijvingsgelden is bepaald dat de rechthebbende inburgeraars recht hebben op een vrijstelling van inschrijvingsgeld voor een NT2-cursus als ze die in

het kader van een inburgeringstraject volgen. Als het primaire inburgeringstraject betalend wordt gemaakt, sluit je de deur definitief voor sommige mensen. De minister heeft wel gezegd dat mensen die via het OCMW geld krijgen, daar sowieso van vrijgesteld worden, maar het gaat breder dan dat. Het bereikte effect zal zijn dat de rechthebbende niet alleen geen inburgeringstraject meer zal volgen, maar ook zal wegblijven uit de NT2-opleiding.

Evenzeer is de heer *Mahassine* tegen de waarborg die aan verplichte inburgeraars zal worden gevraagd. Waarom moet er een waarborgregeling zijn, als er al een administratieve boete zal zijn voor de inburgeraars die hun inburgeringsplicht niet vervullen? Een waarborg heeft alleen maar zin als niet in een sanctiesysteem zou zijn voorzien. De waarborg zorgt voor een grote administratieve overlast bij de onthaalbureaus en voor een onnodige financiële drempel bij de verplichte inburgeraar.

De *minister* ziet weinig problemen bij de invoering van een te betalen vergoeding of waarborg voor wie zich inschrijft voor een inburgeringstraject. Het draagvlak bij de doelgroep is groot genoeg. Het moet wel duidelijk zijn voor wie in een dergelijke cursus stapt dat de overheid daarvoor inspanningen levert. Als men ingeschreven is en zonder reden verstek laat gaan, dan is dat zonde voor de verspilde inspanningen van de overheid en de inzet van de lesgevers. Door een kleine bijdrage te vragen geef je de boodschap: maak af wat je begonnen bent.

De heer *Chokri Mahassine* blijft het echter moeilijk hebben met het gevraagde inschrijvingsgeld en de waarborg. Als het beleid echt wil dat zoveel mogelijk mensen deelnemen aan onze samenleving, moet elke financiële drempel vermeden worden. Vooral het inschrijvingsgeld stoot spreker tegen de borst. Wat het inschrijvingsgeld en de waarborg betreft, preciseert de *minister* dat die verplichtingen niet gelden voor mensen die leven van een leefloon.

2.3. Diversiteit

2.3.1. De hervorming van de diversiteitssector

De heer *Wim Van Dijk* herhaalt, zoals hij vorig jaar heeft uitgelegd, dat zijn fractie geen voorstander is van het onderdeel diversiteit van het inburgeringsbe-

leid. Wanneer men echt wil inzetten op inburgering, dan is er een groter budget nodig. Hij pleit dan ook voor de overheveling van een deel van het geld dat nu wordt gebruikt voor het diversiteitsbeleid naar het eigenlijke inburgeringsbeleid.

De heer *Sven Gatz* is daarentegen blij met de aandacht voor diversiteit in het beleid. Sommige mensen vreesden dat de minister alles op inburgering zou zetten en dat de minderhedensector als het ware op een stille wijze zou worden geliquideerd. Uit de beleidsbrief blijkt dat we dit niet moeten vrezen. De hervorming op basis van het nieuwe Integratiedecreet zal een zachte hervorming zijn. Sectoren die worden hervormd, zijn nooit tevreden, aldus spreker.

De heer *Chokri Mahassine* maakt gewag van een zekere ongerustheid in de sector. In een brief beklagt het VMC er zich over dat er voor de grote hervorming van de diversiteitssector nog maar heel weinig overleg is geweest met die sector. De heer Mahassine vraagt zich af: wordt dit een 'top-down'-werkwijze? Hij pleit voor een open, eerlijk en sneller overleg met die mensen. Spreker acht het belangrijk dat er een duidelijke timing wordt uitgetekend. In de beleidsbrief vindt hij nog geen globale visie is over de toekomstige integratiesector. Als nu het conceptueel werk nog niet rond is, zal het dan haalbaar zijn om voor het einde van de legislatuur een volledig nieuw decreet te implementeren en te voorzien in de nodige uitvoeringsbesluiten? Het mag geen haast- en speedwerk worden. Er moet voldoende ruimte zijn voor een politiek en maatschappelijk debat, aldus de heer Mahassine.

De heer *Gino De Craemer* is het daarover eens met de heer Mahassine. Voor het nieuwe Diversiteitsdecreet is de timing van doorslaggevend belang om een politiek debat over dit onderwerp mogelijk te maken.

De *minister* kondigt het nieuwe Integratiedecreet aan voor de tweede helft van 2008. Dat is nog niet het einde van de legislatuur want er blijft dan nog een jaar te gaan. Het zou niet goed zijn nog een jaar te laten wachten met dat decreet. De logische opbouw om te komen tot dat Integratiedecreet is afgewerkt en het moment is rijp om het decreet af te werken. Wat de hervorming van de diversiteitssector betreft, is de heer *Chokri Mahassine* het eens met de uitgangspunten van de minister. De werking moet gericht worden op de hele samenleving. Maar daarover moeten vrij

dringend afspraken worden gemaakt met de sector, wetende dat het nieuwe decreet eraan komt halverwege 2008. De uitvoeringsbesluiten van het decreet verwacht de heer Mahassine pas in 2009.

De *minister* belooft overleg met het VMC en de diversiteitssector. Dat overleg is gepland voor heel binnenkort, eind 2007. De minister is ervan overtuigd dat de sector zelf al ontzettend opgelucht is dat zijn voortbestaan in de toekomst is verzekerd. De minister zal niet over de mensen in de integratiesector praten maar mét de mensen in de integratiediensten en -centra. De doorlichting van de inspectie van Financiën werd in de sector aanvankelijk onthaald op heel veel huiver. Maar dat was ten onrechte: de resultaten vielen heel goed mee. De audit heeft op die manier de sector de beste argumenten opgeleverd om zijn noodzaak aan te tonen. De sector zal wel breder moeten werken dan wat tot vandaag onder het klassieke begrip diversiteit wordt verstaan. De hele samenleving wordt de doelgroep voor een werking rond problemen die te maken hebben met diversiteit. De minister denkt dat daardoor ook het draagvlak voor de sector zal vergroten alsmede voor het harmonieus samenleven van verschillende culturen door elkaar.

Volgens de heer *Sven Gatz* blijkt uit de beleidsbrief dat de minister echt een visie op diversiteit heeft. Bovendien worden hiervoor bijkomende middelen vrijgemaakt. De komende jaren zullen een tiental nieuwe integratiediensten worden ondersteund. Hij ziet de hervorming van de sector in elk geval hoopvol tegemoet. De aanstelling van de managers voor diversiteit is een goede zaak en kan tot een stevig, tweebeinig beleid leiden. Het beleid moet op inburgering en diversiteit worden gestoeld. De discussie over het ontwerp van decreet zal hier in de toekomst zeker nog worden gevoerd. Spreker is er evenwel gerust in dat het hier om een goede hervorming zal gaan.

De *minister* schetst het verschil tussen inburgering en diversiteit als volgt. Inburgering is gericht op doelgroepen zoals nieuwkomers en oudkomers. Het diversiteitsbeleid daarentegen is gericht op alle burgers die met het fenomeen van samenleven met verschillende culturen worden geconfronteerd. De sector van de diversiteit heeft ooit met de schrik geleefd dat hij afgeschaft zou worden en dat alle inspanningen naar inburgering zouden gaan. De minister zegt dat dit nooit zijn bedoeling is geweest.

2.3.2. De werking van de diversiteitssector

In het nieuwe decreet voor de diversiteitssector wordt voorzien in een outputfinanciering voor de integratiediensten en -centra. Daar is op zich niets tegen, meent de heer *Chokri Mahassine*. Een financiering koppelen aan de behaalde resultaten noemt hij een goed beleidsinstrument. Het is echter belangrijk om goede outputindicatoren te bepalen. Dat zal niet eenvoudig zijn. De integratiecentra moeten een zekere experimenteerruimte behouden waarmee ze nieuwe projecten kunnen uitwerken zonder dat er onmiddellijk een financiële sanctiëring volgt. Het inburgeringstraject dat in volle realisatie is, is eigenlijk gegroeid uit experimenten in het lokale beleid waar de problematiek zich voordoet. Een aantal duurzame projecten van de integratiesector zijn uitgegroeid tot belangrijke beleidsinstrumenten. Was die ruimte er niet geweest, dan hadden die projecten nooit een kans gekregen. Ook moet erover worden gewaakt dat de outputindicatoren objectief meetbaar zijn en duidelijk gelinkt zijn aan de opdracht die de integratiediensten en -centra krijgen. Het zou niet goed zijn als die instellingen via hun financiering worden afgerekend voor het blijvend bestaan van samenlevingsproblemen. De oorsprong en oorzaken van die samenlevingsproblemen zijn bijzonder complex en moeten in hun internationaal verband worden gezien. De integratiesector mag geen onhaalbare opdrachten opgelegd krijgen.

De *minister* verklaart dat de outputfinanciering er komt op aandringen van de Inspectie van Financiën: een smalle basis van vaste financiering aangevuld met prestatiegerichte financiering. Die prestaties, de doelstellingen zullen in overleg met de sector worden vastgelegd. Volgens de minister heeft de diversiteitssector met die 70/30-regeling helemaal geen problemen; ze kunnen gemakkelijk aan die doelstellingen beantwoorden als ze blijven werken zoals ze tot vandaag doen. Ze doen dat vandaag goed, benadrukt de minister. Het beleid moet wel de mogelijkheid hebben de doelstellingen dynamisch aan te passen aan de actuele noden van de maatschappij en aan vernieuwde inzichten.

De heer *Chokri Mahassine* noemt het een goede zaak dat er tien nieuwe diversiteitsdiensten worden opgericht. Het rapport van de Inspectie van Financiën

toonde aan dat die diensten met beperkte middelen toch goed werk leveren. Is er al meer geweten over welke gemeenten in aanmerking komen voor een diversiteitsdienst?

Er komen inderdaad tien nieuwe integratiediensten. De *minister* noemt bijvoorbeeld Roeselare, dat de bestaande twee West-Vlaamse integratiediensten komt versterken.

De heer *Chokri Mahassine* ontdekt in het auditrapport vragen over de werking met betrekking tot woonwageneigenaren. De beleidsbrief stelt terecht dat die werking blijvend moet worden gesubsidieerd. De heer Mahassine vraagt zich echter af waarom deze werking bij de integratiediensten moet worden weggehaald. De integratiediensten hebben op dit vlak immers veel expertise opgebouwd. Bovendien sluit dit thema nauw bij hun maatschappelijke opdracht aan.

Het is de *minister* om het even of de woonwageneigenaren bij Inburgering of bij Welzijn worden ondergebracht. Het is de audit van de Inspectie van Financiën geweest die de vraag stelde of dat beleidsdeel niet beter bij Welzijn paste. Dat wordt onderzocht.

De heer *Sven Gatz* juicht het toe dat de minister van plan is aandacht aan de lokale regiefunctie te besteden. De integratiediensten moeten op het lokale niveau kunnen worden aangestuurd. De middelen die aan inburgering en aan diversiteit besteed worden, moeten tot een rendabilisering en een operationalisering leiden. Het gaat hier om rendabiliteit in financiële en in maatschappelijke zin. De heer Gatz hoopt in de toekomst te kunnen leven in een beter Vlaanderen, waar diversiteit en inburgering vanzelfsprekendheden zijn geworden.

De *minister* verklaart ervan te dromen in zijn inburgeringsbeleid een dubbele versnelling te realiseren. Namelijk een nog actiever gelijkheidskansenbeleid en een actiever non-discriminatiebeleid. Dit moet gebeuren samen met de ministers bevoegd voor Werk, Onderwijs, Gelijke Kansen enzovoort. Het is niet toevallig dat Gelijke Kansen en Inburgering in hetzelfde Steunpunt gegroepeerd zijn. De minister noemt de link tussen Gelijke Kansen en Inburgering evident.

IV. WONEN

1. Toelichting door de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

Voortgaand op de ingeslagen weg van zijn beleidsnota⁷ verklaart minister Keulen minister van Wonen te willen zijn voor de drie huisvestingssectoren: zowel de eigenaars, de private huurders als de sociale huurders. Voorst wil hij waken over de kwaliteit van de woningen en wil hij een woonbeleid op maat voeren, in overleg met alle betrokkenen en op basis van correcte cijfers en informatie.

1.1. Drempels verlagen voor wie een eigen woning wenst

De *minister* noemt Vlaanderen met betrekking tot wonen een atypisch land. Tien jaar geleden was 65 percent van de Vlamingen eigenaar van hun woning. Dat evolueert nu met rasse schreden naar de 80 percent, hoewel het verwerven van een woning peperduur is geworden. Uit studies van het Kenniscentrum voor Duurzaam Woonbeleid blijkt dat 93 percent van de Vlamingen tevreden is met zijn woonsituatie. De minister stelt ook vast dat de Vlamingen almaar jonger eigenaar worden. Tien jaar geleden werd men gemiddeld eigenaar op zijn 35e, nu is dat al op zijn 28e, en een op de acht wordt al eigenaar voor zijn 25e. Woningbezit is volgens de minister nog altijd de beste manier om zijn oude dag te verzekeren. Vandaar dat hij van oordeel is dat de overheid moet blijven investeren in eigendomsverwerving. Het hoge percentage eigenaars zegt volgens de minister iets over onze welvaart, maar ook over de werkkraft van onze bevolking. In het buitenland is wonen evenwel nog veel duurder, aldus de minister.

1.1.1. Een substantiële renovatiepremie

De *minister* herinnert aan de inwerkingtreding van de renovatiepremie op 26 maart 2007. Hij zegt daarbij accenten te hebben gelegd op levenslang wonen en duurzaam verbouwen. Die premie 'loopt als een trein'. De eerste vijf maanden zijn er 7865 aanvragen

ingediend. Daarvan zijn er 2275 behandeld, waarvan er 1676 dossiers goedgekeurd. Tot vandaag werd er voor ongeveer 3500 dossiers zowat 21 miljoen euro vastgelegd. De gemiddelde premie bedraagt 6000 euro. In 2008 volgt na een jaar werking een evaluatie. Voor de verwerking van de aanvragen is extra personeel aangeworven: 24 voltijdse equivalenten in het Agentschap Wonen. Zij worden ook ingezet voor de huursubsidie. Op de begroting wordt voor dat personeel 503.000 euro uitgetrokken. Voor de renovatiepremie zelf is op de begroting 2008 een bedrag van zowat 50 miljoen euro ingeschreven.

De minister trekt er de aandacht op dat de VAP (verbeterings- en aanpassingspremie) ook blijft bestaan. De premie werd in zijn bestaan stelselmatig uitgebreid en aangepast. Zo werd in 2003 een onderdeel CO-premie eraan toegevoegd; in 2006 zijn de inkomensgrenzen verhoogd; en in 2007 werd de premie afgestemd op de regelgeving met betrekking tot personen met een handicap in afspraak met het departement Welzijn. Personen met een handicap moeten zich voortaan nog uitsluitend richten tot het Vlaamse Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) voor het bekomen van die premie. Voorheen moesten die personen eerst bij Wonen een aanvraag doen en dan bij het VAPH. Daarvoor is een deel van de kredieten overgedragen naar Welzijn. Volgens de minister gaat het hier om administratieve vereenvoudiging en klantvriendelijkheid in de praktijk. Het is ook een concrete invulling van de samenwerking tussen Wonen en Welzijn.

Het nuttige van de VAP is dat mensen met een bescheiden inkomen die vaak in de slechtste woningen gehuisvest zijn (dat betekent ook met het laagste kadastraal inkomen), dank zij die VAP en met beperkte ingrepen en investeringen hun woning opnieuw voor huisvesting geschikt kunnen maken. De minister denkt daarbij bijvoorbeeld aan een verbetering van het rookkanaal ter voorkoming van CO-vergiftiging, het verbeteren van de isolatie, het vervangen van enkele ramen enzovoort. Voor de VAP wordt 13,92 miljoen euro uitgetrokken voor 2008.

1.1.2. Sociale leningen

De *minister* zegt in de voorbije jaren maatregelen te hebben genomen om de sociale leningen opnieuw attractief te maken. Zo werd het ontlensingsvolume van het Vlaams Woningfonds (VWF) met 100 miljoen opgetrokken. Door die sociale leningen kunnen ook bescheiden inkomens hun droom van het verwerven van een eigen huis waarmaken. Wat het VWF betreft,

⁷ Beleidsnota Vlaams Woonbeleid 2004-2009, *Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 86/1. Zie ook het verslag van de commissiebespreking: *Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 15/7-J.

werden eind 2005 de rechthebbenden verruimd tot gezinnen met één kind. De maximumverkoopwaarde werd opgetrokken tot 175.730 euro, verhoogd met 5 percent per persoon ten laste, kinderen en/of ouders en/of schoonouders. Ook werd het absoluut leningsbedrag afgeschaft. Het resultaat van die maatregelen is dat de premie weer een groot succes is geworden. Zoals in 2006 wordt ook in 2008 het budget voor het VWF met 100 miljoen euro opgetrokken; het bereikt daarmee 352 miljoen euro. De minister wijst op de effectiviteit van die VWK-leningen. Dat zijn leningen tegen intresten van vaak niet meer dan 2 tot 2,5 percent; dat is minder dan de helft van de tarieven bij de commerciële banken.

Ook de leningen bij de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) zijn aantrekkelijker gemaakt. De minister zegt dat de voorwaarden van die leningen stilaan in de richting gaan van die van het VWF). De erkende kredietmaatschappijen (EKM's) werden ook verbeterd. De gewestwaarborg op de funding werd opgetrokken tot 160 miljoen euro; door die gewestwaarborg kunnen de EKM's zelf aan goedkopere geldmiddelen geraken om door te lenen aan hun klanten tegen lagere tarieven. De maximale verkoopwaarde is opgetrokken tot 200.000 euro, verhoogd met 5 percent per persoon ten laste en met 10 percent in het werkgebied van Vlabinvest. Voortaan is ook de herfinanciering van bestaand hypothecair krediet mogelijk.

De minister zegt een grote voorstander te zijn van de harmonisering van het sociaal woonkrediet. Daarvoor is dan ook een werkgroep opgericht die werkt aan een doorzichtig sociaal woonkrediet dat klantgericht en klantvriendelijk moet zijn. Intussen is daartoe al een informaticatoepassing ontwikkeld die de gegadigden op weg helpt naar de voor hen beste lening. Die werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van alle leningaanbieders.

De minister concludeert dat de sociale leningen opnieuw bijval hadden, in tegenstelling met de periode toen hij aantrad als minister in 2004. Die leningen hebben wel degelijk hun bestaansredenen. Zo krijgen bijvoorbeeld eenoudergezinnen moeilijk een lening bij de commerciële banken. Voor een lening kunnen die eenoudergezinnen nog altijd terecht bij de verstrekkers van sociale leningen.

1.1.3. Kooprecht voor de sociale huurder

De *minister* herinnert aan de invoering van dat kooprecht in 2006; het is intussen operationeel. Het recht

betreft woningen van ouder dan vijftien jaar, waarvan men minimum vijf jaar ononderbroken huurder is en op voorwaarde dat men geen andere eigendom heeft. Appartementen, ADL-woningen en woningen met een goedgekeurd renovatiedossier zijn van dat kooprecht uitgesloten. De eerste verkoopakte is op 31 mei 2007 afgesloten. De invoering van dat recht heeft lang geduurd omdat de sector zelf alle mogelijke procedures heeft gevoerd om het tegen te houden.

1.1.4. De verzekering gewaarborgd wonen

De *minister* meldt dat de bestaande verzekering gewaarborgd wonen afloopt op 1 augustus 2008. Er komt dan een nieuwe verzekering, waarbij de inkomensgrenzen verder gaan worden opgetrokken. Met folders, advertenties en audiovisuele middelen worden campagnes opgezet om de verzekering bekend te maken bij het brede publiek. De minister vindt het onbegrijpelijk dat niet meer mensen van die gratis verzekering gebruik maken om de terugbetaling van hun hypothecaire lening te waarborgen. Het streefdoel van de nieuwe verzekering gewaarborgd inkomen is een eenvoudig systeem dat gekend is bij het brede publiek. Op de begroting 2008 is het budget voor die verzekering opgetrokken met een miljoen euro tot 4.147.000 euro.

1.2. De huurmarkt

1.2.1. De private huurmarkt

De *minister* noemt de private huurmarkt het zieke broertje van de huisvesting. Meer en meer verhuurende eigenaars verkopen hun huurpanden omdat zij menen dat de huurwetgeving te eenzijdig de huurwetgeving beschermt. Als de verhuurder zijn rendement niet meer gewaarborgd ziet en het verhuren nog louter als een last ervaart, dan stuikt die markt in elkaar, aldus de minister. Hij ziet huurder en verhuurder als lot- en bondgenoot. Er kan maar een goede private huurmarkt bestaan als ook de verhuurders er iets aan hebben.

Kenmerkend voor de huidige private huurmarkt is dat de eigenaars veelal op oudere leeftijd zijn; de erfgenamen ervan hebben veelal geen zin om de verhuring voort te zetten en verkopen de panden. Het profiel van de huurder op de private huurmarkt gaat steeds meer in de richting van het profiel van de sociale huurder: sociaal-economisch zwakkere gezinnen (werklozen, alleenstaanden, eenoudergezinnen) en

met een oververtegenwoordiging van de leeftijden onder de 35 en boven de 65.

De minister wil die private huurmarkt impulsen geven. Onder meer wil hij de oprichting van een woonbevak, een financieringsvehikel om geld op te halen op de kapitaalmarkt, waarbij wie intekent een gewaarborgd rendement krijgt. Met die ingezamelde middelen zouden dan goedkope private huurwoningen gebouwd worden voor het iets zwakkere publiek op de huurmarkt. Voorts wil de minister de sociale verhuurkantoren (SVK's) nog meer armslag geven. Hij noemt de SVK's zijn 'troetelkinderen'; er zijn er nu 49 erkend. In de verhuur van private woningen via een SVK ziet de minister een oplossing voor de kleine verhuurder, die daardoor zekerheid krijgt over zijn huurinkomen en over het grote onderhoud van zijn eigendom. Inmiddels is ook voor woningen verhuurd via een SVK de renovatiepremie beschikbaar.

Wat de huursubsidie betreft, meldt de minister dat er opnieuw twaalf miljoen euro bij komt. Het huidige stelsel is degressief; de maximumduur is herleid tot zes jaar met een overgangsperiode van drie jaar. Per sociale uitzondering krijgen gepensioneerden en personen met een handicap de huursubsidie levenslang en niet degressief. Voor de anderen is het een hulp om door een noodperiode heen te geraken. In 2008 wordt de doelgroep uitgebreid met kandidaat-huurders die reeds geruime tijd op de wachtlijst staan voor het bekomen van een sociale woning. De termijn is momenteel nog niet bepaald. Het is de bedoeling op die manier een gedeeltelijke opvang te bieden voor het tekort aan socialehuurwoningen. Op de begroting voor 2008 staat zowat 30 miljoen euro ingeschreven voor de huursubsidies; dat is zoals gezegd 12 miljoen meer dan in 2007 en zelfs 20 miljoen meer dan in 2006.

Voor 2008 streeft de minister naar een totale gebiedsdekking in Vlaanderen door SVK's. Eind 2006 waren er 3543 woningen in beheer bij de SVK's. Het is de bedoeling dat daar in 2008 minstens 500 woningen bijkomen. De subsidies voor de SVK's worden opgetrokken met bijna een miljoen euro tot 5.539.000 euro.

Voor de huurdersbonden staat op de begroting voor 2008 een krediet van 1.279.000 euro ingeschreven. De minister erkent dat de huurdersbonden voor de huurders, vaak de zwaksten in onze samenleving, heel verdienstelijk werk leveren. In de toekomst wil hij dat die bonden tot een nauwere samenwerking komen met de gemeenten met het oog op een laagdrempelige dienstverlening aan de huurders. Er zijn

vijf provinciale en twee regionale huurdersbonden. Voor de koepel van de huurdersbonden, het Vlaams Overleg Bewonersbelangen (VOB) staat 371.000 euro op de begroting, subsidies voor personeels- en werkingskosten.

In 2007 heeft de minister aan de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) de opdracht gegeven de oprichting van een woonbevak voor te bereiden. Het is de bedoeling eerst een project- en portefeuillevennootschap op te richten die nadien kan gefinancierd worden in de vorm van een woonbevak op het moment dat er voldoende middelen zijn verzameld. Volgens de minister is voor een woonbevak 300 miljoen euro nodig. Dat gaat niet onmiddellijk kunnen worden opgehaald; vandaar die tussenstap. De minister verwacht veel van dat nieuwe instrument om het aanbod op de private huurmarkt te vergroten.

1.2.2. Sociale huisvesting

De minister wijst erop dat ongeveer 6 percent van de woningmarkt door sociale huur wordt bediend. Uit studies blijkt een grote tevredenheid van de sociale huurders met woning en woonomgeving. De prijs/kwaliteitverhouding is zeer goed. De socialehuurwoningen worden in overwegende mate aangeboden door de socialehuisvestingsmaatschappijen (SHM's), en in veel mindere mate door SVK's, het VWF en lokale besturen). Het profiel van de sociale huurder wijst erop dat het steeds minder jonge mensen zijn, vooral mensen ouder dan 45, sociaal-economisch zwak (vervangingsinkomens). Dank zij de lage huurprijzen zijn er relatief weinig betaalbaarheidsproblemen. Het is de betrachting van de minister het aantal socialehuurwoningen gevoelig op te trekken; maar het is niet gemakkelijk de beschikbare middelen op te krijgen: de capaciteit van de bouwsector is niet onbeperkt.

Uit de onderzoeken van het Kenniscentrum voor Duurzaam Woonbeleid blijkt dat er geen algemeen leefbaarheidsprobleem is in de sociale huisvesting, wel een groeiende bezorgdheid over de leefbaarheid van sommige sociale woonbuurten. In 'probleemwijken' in Beringen, Antwerpen en Gent is een aanvullende casestudy verricht om inzicht te krijgen in de aard en de oorzaken van de leefbaarheidsproblemen. De vaststellingen uit al die onderzoeken zijn aangewend bij het uitwerken van het Kaderbesluit Sociale Huur en het nieuwe financieringsstelsel (NFS2).

Als absolute kerntaak ziet de minister de verhoging van het aanbod socialehuurwoningen via sterke en professionele partners. Dat door een betere moni-

toring van de productie, en verkorting van de doorlooptijd, het faciliteren van gezamenlijke projecten van private en publieke partners en alternatieve financiering. De minister streeft naar een gezonde financiële basis, door de invoering van het NFS2. Dat houdt een eengemaakte financiering in, waarbij gewerkt wordt met financiële meerjarenplannen. De 11 miljoen euro verhuursubsidie die jaarlijks naar de noodlijdende maatschappijen ging, wordt geïntegreerd in het stelsel. Ook wil de minister een grotere betrokkenheid van de gemeenten bij het toewijzingsbeleid en de programmatie van de actoren van sociale huisvesting op hun grondgebied. Zelfs gaan de gemeenten in samenspraak met die actoren een eigen toewijzingsreglement kunnen laten goedkeuren door de gemeenteraad; de toewijzing zelf gebeurt uiteraard door de actoren zelf, zonder politieke inmenging.

Om het aanbod aan sociale woningen te verhogen wordt het investeringsvolume fors opgetrokken. Vanaf 1 januari 2008 is er een eengemaakt en sluitend financieringssysteem voor de projecten van de SHM's. De minister noemt dat 'gratis leningen'; voor 2008 gaat het om een krediet van bijna 400 miljoen euro. Voor de andere initiatiefnemers zoals het VWF en OCMW's blijft SBR (subsidie bouw en renovatie) voorlopig bestaan; voor 2008 wordt daarvoor 8 miljoen euro ingeschreven.

De minister is er zich van bewust dat er vaak vertragingen optreden bij de realisatie van sociale woningen. Redenen daarvan zijn onder meer de beperkte capaciteit van bepaalde SHM's en de overbevraging van de bouwsector. Meer dan vroeger moet er overgegaan worden tot heraanbesteding wegens te hoge prijzen en te weinig offertes. De minister heeft ervaren dat de bouwsector slechts bij machte is tot een jaarlijks bouwvolume van 3000 nieuwe woningen en 6000 renovaties. Om de capaciteit van de SHM's te versterken wil de minister gaan naar minder maar grotere maatschappijen, naar een nieuwe fusieoperatie. De schaalvergroting moet grotere projecten en een vlugger bouwtempo mogelijk maken. Ook moeten er meer maatschappijen komen die zowel huur- als koopopdrachten op zich nemen; de grotere opbrengst van de koopsector kan dan de mindere opbrengst van de verhuuractiviteiten compenseren.

Om het aanbod aan sociale woningen te verbeteren moet de VMSW een meer coachende rol op zich nemen in plaats van vooral de SHM's te controleren. Vanaf 2008 komen er ook meerjarenprogramma's, voor periodes van vijf jaar maar om te beginnen een

periode van drie jaar. Die meerjarenprogramma's worden dan omgezet in jaarprogramma's. Het departement zal per gemeente nagaan wat de behoefte is aan sociale huisvesting; de VMSW zal op basis daarvan dan concrete jaarprogramma's uitwerken tot op perceelniveau. Ook op die manier wordt de betrokkenheid van de gemeente bij de sociale huisvesting versterkt.

Om het aanbod aan sociale woningen te verhogen zal de minister tevens proberen de private sector te betrekken bij zowel de financiering als de bouw van sociale woningen. Met PPS (publiek-private samenwerking), CBO (constructieve benadering overheidsopdrachten) en gezamenlijke projecten zijn hierbij de eerste stappen gezet. PPS loopt. Lot 2, in Vlaams-Brabant, is momenteel in uitwerking. De minister vraagt om bij kostenvergelijking tussen PPS en reguliere opdrachten ermee rekening te houden dat het grote onderhoud bij PPS mee opgenomen is in de kostprijs. In Gent is het eerste project van PPS-perceel 1 opgeleverd, een prachtig project, aldus de minister. PPS en het reguliere bouwprogramma kunnen volgens de minister perfect naast elkaar bestaan, ook omdat ze complementair zijn. De PPS-opdrachten zijn van een ander type dan de reguliere en trekken meer de grote aannemingsbedrijven aan. Alleen die grotere spelers op de bouwmarkt hebben voldoende kapitaal om de eigendomstitels van de gerealiseerde woningen 27 jaar te houden, zoals de PPS-constructie het vereist.

Wat PPS-perceel 2 betreft, in Tienen en Dilbeek, hoopt de minister in januari 2008 de opdracht te kunnen gunnen indien de prijzen concurrentieel zijn. In de begroting is 18,5 miljoen euro extra ingeschreven voor dit PPS-pilotproject.

Ook CBO wordt voortgezet. Volgens de minister wordt die procedure door de bouwsector zeer gunstig onthaald. CBO wordt door de minister omschreven als de verkoop van sleutel-op-de-deur-woningen door aannemers-promotoren aan SHM's.

Gezamenlijke projecten van private ontwikkelaars en SHM's zijn nog altijd problematisch, zegt de minister. Het gaat om projecten waarbij zowel in sociale huisvesting, private woningbouw als kantoren en winkels wordt voorzien. Het probleem is dat voor het onderdeel sociale huisvesting een aparte aanbesteding moet worden georganiseerd; daardoor loopt de aannemer-promotor het risico dat een concurrent op zijn gronden die sociale woningen komt bouwen.

Soms ook verwacht de overheid een te groot percentage sociale woningen bij die private verkaveling en dat houdt dan de eigenaar-promotor tegen om eraan te beginnen.

Toch zijn er een aantal geslaagde voorbeelden – reeds 35 –, waarbij de gemeenten, OCMW's, intercommunales, welzijnsorganisaties en private promotoren samenwerken, zowel op gronden van SHM's als op private gronden. De VMSW verleent juridische en administratieve ondersteuning en heeft een model-overeenkomst opgesteld. Een ander probleem is dat er via ruimtelijke ordening geen prijsvoorwaarden kunnen worden opgelegd; wel kan men types van woningen opleggen.

De minister haalt het voorbeeld aan van de gemeente Herent, waar Vlaams volksvertegenwoordiger Jos Bex schepen is. In een uitvoeringsplan heeft de gemeente aan een projectontwikkeling voorwaarden opgelegd met betrekking tot maximale volumes en oppervlakten gekoppeld aan een typologie van woningen. Zo wordt de weg bereid voor een SHM om een aandeel in de gerealiseerde woningen aan te kopen. De minister ziet daarin een probaat middel tegen gettovorming; de sociale woningen maken er gewoon deel uit van een privaat gerealiseerde woonwijk. Dat levert een goede sociale mix op.

Met betrekking tot de planning van sociale woonprojecten herhaalt de minister dat er in 2008 voor het eerst een meerjarig investeringsprogramma voor de gemeenten wordt opgemaakt door het departement. Op basis van dat meerjarig programma wordt dan jaarlijks een uitvoeringsprogramma goedgekeurd; dat is voor het eerst een globaal programma dat voor alle projecten en alle initiatiefnemers geldt. Het eerste meerjarig investeringsprogramma geldt voor drie jaar (2008-2010), daarna worden het vijfjaarlijkse programma's.

Ter inleiding van zijn uitleg over de voorgenomen sluitende financiering wijst de minister erop dat de SHM's het financieel beter doen dan een tijd geleden. In 2002 waren er 96 SHM's die een totaal aan liquide middelen hadden van 194 miljoen euro en 144,5 miljoen euro op de rekening-courant bij de VHM (Vlaamse Huisvestingsmaatschappij). 27 SHM's stonden in het negatief op de gewone rekening-courant. In 2006 zijn er 95 SHM's, die in totaal 297,5 miljoen euro liquide middelen hebben, waarvan 274 miljoen op de rekening-courant. Nu zijn er nog slechts 8 SHM's in het negatief. De situatie in de sec-

tor is grotendeels gesaneerd; de jaarlijkse 11 miljoen euro heeft daaraan geholpen, maar ook heeft de sector zich zelf meer geprofessionaliseerd. Met die bijna 300 miljoen euro middelen kan volgens de minister wel een en ander gerealiseerd worden.

Ook de cijfers betreffende de bedrijfsvoering wijzen op beterschap. Op zijn geheel heeft de sector een kleine 60 miljoen euro winst gemaakt in 2006, waarvan 35 miljoen euro uit de huuractiviteiten. In 2002 leden 30 SHM's verlies in het boekjaar, voor een totaal van 13 miljoen euro. In 200 is dat teruggelopen tot dertien SHM's met een totaal verlies van 5 miljoen euro.

De minister herhaalt dat de 11 miljoen euro voor noodlijdende maatschappijen voor de vierde en laatste keer is uitgekeerd in 2007. Die subsidie wordt nu opgenomen in het NFS2. Dat sluitende stelsel is tweeledig. Vooreerst is er een lening tegen 0 percent intrest op 33 jaar voor de aankoop van een grond, een woning, de sloop en de bouw of renovatie van een woning. Daarbij komt een jaarlijkse 'gewestelijke sociale correctie' (GSC) per SHM, berekend op de eigen middelen die de SHM inzet, met andere woorden berekend op het verschil tussen de inkomsten en de reële of genormeerde uitgaven van de SHM. In een eerste fase, vanaf 1 januari 2008, geldt het NFS2 alleen voor de SHM's. In een tweede fase, in de loop van 2008, wordt het stelsel uitgebreid tot alle andere socialehuisvestingsactoren. De gratis lening wordt toegekend binnen vastgestelde prijsplafonds voor verwerving, bouw en renovatie en sloop. Alles boven die plafonds moet gefinancierd worden zonder interventie van het Vlaamse Gewest. De GSC financiert eigenlijk de werkingskosten, binnen genormeerde kosten rekening houdend met de reële inkomsten van de SHM.

Om te komen tot een sluitende financiering worden genormeerde kosten en prijsplafonds ingevoerd zodat duidelijk wordt aangegeven in welke mate beroep kan worden gedaan op overheidsfinanciering. De beheersdoelstellingen en -resultaten worden geobjectiverend. Ongeacht het inkomen van de huurders wordt de sluitende financiering vanwege de Vlaamse overheid gegarandeerd aan de SHM's op voorwaarde van efficiënt bestuur, aldus de minister.

De minister streeft naar meer efficiëntie in de sociale huisvesting, door fusies, samenwerking en beter beheer. Er komt een nieuwe erkenningsronde waarvoor de minister nauw gaat samenwerken met de

koepelorganisaties VVH (Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen – huursector), de VLEM (Vlaamse Erkende Maatschappijen in de sociale huisvesting – koopsector) en het Steunpunt voor Ruimte en Wonen. Ondertussen zijn er al een aantal spontane fusies aan de gang. In Antwerpen zullen in januari 2008 op vrijwillige basis vier SHM's fuseren (Huisvesting, De Goede Woning, Onze Woning en Perisfeer); dat levert een maatschappij op die 17.764 woningen beheert en waardoor er volgens de minister gelukkig een einde komt aan een politieke verkaveling van het grondgebied tot op straatniveau.

In uitwerking van artikel 40 van de Vlaamse Wooncode wordt in 2008 een nieuwe erkenningsronde van de SHM's georganiseerd. Dit, op basis van goed onderbouwde erkenningscriteria die het resultaat zullen zijn van een onderzoek in 2007-2008 van het Steunpunt Ruimte en Wonen, aldus de minister. Volgende uitgangspunten plaatst hij centraal: sterke professionele gemengde (huur-koop) woonmaatschappijen, het doorbreken van de werkingsgebieden van het lokale woonbeleid, de responsabilisering van de SHM's, en goed beheer en kostenefficiëntie. In dat beleid past ook het NFS2, waarbij de SHM's hun verliezen vergoed krijgen op voorwaarde dat zij opereren binnen genormeerde kosten. De minister benadrukt dat het NFS2 na twee jaar zal geëvalueerd worden.

De minister herinnert voorts aan de uitdovende stelsels die nog steeds de begroting voor Wonen belasten. Zo is er het stelsel van de alternatieve financiering, ook de projecten Waltniel genoemd. Op initiatief van minister Waltniel werden begin de jaren negentig in Vlaanderen 1051 sociale huurwoningen gerealiseerd volgens het stelsel van de huurcompensatie. In 2007 is de huurtermijn van 15 jaar verstreken voor dertien projecten van vier primaire huurders. In 2008 verloopt voor tien projecten van zes primaire huurders de huurtermijn van vijftien jaar. In de begroting zijn middelen opgenomen om het stelsel van huurcompensatie met nog eens twaalf jaar, na de vijftien jaar, te verlengen.

Een ander uitdovend stelsel is het 'Urgentieplan Domus Flandria'. Met dat programma werden er over een periode van tien jaar 6886 nieuwe sociale huurwoningen gebouwd, 1290 nieuwe sociale koopwoningen gerealiseerd en 2179 huurwoningen gerenoveerd. De minister wijst erop dat die realisaties uiteindelijk toch een tiental jaar hebben aangesleept. Bovendien ging het soms om projecten van niet al te

beste kwaliteit – een deel van die woningen moeten al opnieuw gerenoveerd worden – en betrof het eigenlijk een pure debudgetteringsoperatie. De totale kostprijs beliep 781.344.804,64 euro. Dat bedrag werd bij de aanvang van het Urgentieplan integraal vastgelegd. Nu het Urgentieplan al enkele jaren op kruissnelheid is, bedraagt de jaarlijkse kostprijs op de begroting Wonen ongeveer 36 miljoen euro.

Met het kaderbesluit sociale huur, dat op 1 januari 2008 in werking treedt, wil de minister de draagkracht van de sociale verhuurder verstevigen. Het kaderbesluit is van toepassing op alle actoren van gesubsidieerde sociale verhuur: de SHM's, de VMSW, het OCMW, de gemeenten, de SVK's en het VWF. Het besluit omvat een aantal nieuwigheden. Zo trekt de minister de aandacht op de invoering van een proefperiode van twee jaar voor alle nieuwe huurders en voor personen die toetreden tot een lopende huurovereenkomst. Voor die laatste categorie wordt er eveneens een 'aftastperiode' ingevoerd van zes maanden; het gaat om een periode waarin de stabiliteit van een nieuwe relatie met samenwoning kan getoetst worden. Op het einde van de proefperiode wordt de huurovereenkomst geruisloos omgezet in een contract van onbepaalde duur indien er geen negatieve evaluatie is geweest.

Een andere nieuwigheid is de vereiste van bereidheid om Nederlands te leren en tot inburgering. Die vereiste geldt om ingeschreven te worden als kandidaat, om toegelaten te worden tot een socialehuurwoning, en om een socialehuurwoning te bewonen. De toetsing gebeurt via de Kruispuntbank Inburgering.

De minister wijst erop dat de bestaande inkomensvoorwaarden en -grenzen, na lang beraad, behouden worden. In situaties waarin een leefbaarheidsplan van toepassing is en waarin het gemiddelde inkomen van de huurders relatief laag is, blijven verhoogde inkomensgrenzen mogelijk. De inkomensgrenzen bedragen voor een alleenstaande 17.900 euro (verhoogd: 26.850 euro), voor een alleenstaande gehandicapte 19.400 euro (verhoogd: 28.350 euro), voor een gezin (minimum twee personen) 26.850 euro (verhoogd: 35.800 euro) plus 1500 euro per kind ten laste. Die verhoogde inkomensgrenzen worden bijvoorbeeld toegepast in de Silvertop-buildings in Antwerpen; wat er leidt tot een gemengde publiek, aldus de minister.

Het kaderbesluit sociale huur maakt ook een toewijzingsbeleid op maat van de lokale context mogelijk, aldus de minister. Er zijn twee toewijzingssystemen:

dat van de SHM's en dat van de SVK's. De andere actoren maken een keuze tussen beide systemen. De gemeente kan afwijken van het toewijzingssysteem op basis van specifieke behoeften en lokale noden. Zo kan men opteren voor de lokale binding van de kandidaat-huurder met de gemeente. Volgens de minister kan dat een aansporing zijn voor buurgemeenten van centrumsteden om zelf ook meer aan sociale huisvesting te gaan doen. Men kan ook kiezen voor een doelgroepenplan voor bepaalde doelgroepen zoals senioren en jonge gezinnen. Daartoe moet een afwijkend toewijzingsreglement worden opgesteld door de gemeente, eventueel binnen een intergemeentelijk samenwerkingsverband. In de totstandkomingsprocedure moeten alle relevante lokale actoren worden betrokken.

Ook om meer draagkracht te geven aan de sociale huursector komt er een nieuwe huurprijsberekening. De minister verklaart dat de doelstelling is de betaalbaarheid voor de huurder te garanderen en te komen tot een eenvoudige en transparante huurprijsberekening gebaseerd op objectieve parameters zoals het netto belastbaar inkomen en de kwaliteit van de woning. Het inkomen van de huurder gaat meer doorwegen. Tot nu gold een minimumhuur die de helft van de basishuur bedroeg. In de praktijk betekende dit dat de zwakste huurders het meest getroffen werden door elke stijging van de basishuurprijs, aldus de minister. Toch benadrukt de minister dat in de sociale huursector de huurprijzen nog altijd zowat een derde goedkoper zijn dan op de privé-markt.

De minister geeft een schets van de nieuwe berekeningswijze. Basis van de berekening is het gezamenlijk belastbaar inkomen dat voor 1/55 wordt meegeteld. Daarop wordt dan een voorlopige huurprijs berekend, waarop kortingen en toeslagen van toepassing zijn: er is een korting tot 150 euro volgens de kwaliteit van de woning, een korting van 15 euro per persoon ten laste, een toeslag van 25 euro per onbezet bed, en een correctie volgens ouderdom en isolatienorm. Concreet zullen huurders met een zelfde inkomen in een kwaliteitsvollere woning meer huur betalen. Er komen nieuwe minimumhuurprijzen tussen 100 en 180 euro (afhankelijk van de kwaliteit van de woning). Nieuw is ook de invoering van maximumprijzen volgens de markthuurwaarde van de woning; daartoe wordt door een notaris een steekproef gehouden van woningen in de buurt. Voor die nieuwe huurprijsberekening is er een overgangsperiode van drie jaar. De nieuwe formule wordt trapsge-

wijs ingevoerd. In die periode mag de huurprijs niet meer dan 5 percent stijgen of dalen bovenop de wettelijke fluctuaties. Op 1 januari 2011 gaat de nieuwe huurprijsberekening effectief van start.

Ook in de sociale huisvesting wil de minister de participatie van de bewoners stimuleren. Hij herinnert aan de opdracht die hij in september 2005 gaf aan vzw Samenlevingsopbouw om de bewonersparticipatie in de sociale huisvesting te begeleiden en te ondersteunen. In het kader van de erkenningsronde van de SHM's zal nagegaan worden welke initiatieven kunnen worden genomen om de bewonersparticipatie te versterken.

De minister blijft begaan met de mogelijkheden tot energiekorting voor sociale huurders. Op zijn vraag heeft de VMSW in 2005 een marktbevraging gedaan. De VREG heeft dan praktische modaliteiten uitgewerkt. Daarop hebben Electrabel en Luminus een speciaal tarief ontwikkeld waarop meer dan 14.000 sociale huurders hebben ingetekend; dat is 10 percent van alle sociale huurders. 10.745 huurders hebben ingetekend bij Electrabel, 4300 bij Luminus. In juni 2007 is dat contract afgelopen. In september 2007 zijn alle energieleveranciers aangeschreven om een nieuw speciaal tarief voor te stellen en om initiatieven met betrekking tot energiezuinigheid bij huurders te nemen. Voor de praktische uitvoering wordt weer een beroep gedaan op de VREG.

Ook het toezicht op de SHM's wordt geprofessionaliseerd. Voltijdse toezichthouders van de administratie komen in de plaats van de VHM-commissarissen. De minister meldt dat de uitbreiding met 15 extra toezichthouders is goedgekeurd; het totaal wordt twintig. In 2008 wordt het toezichtsbesluit uitgewerkt. Daarin worden de sanctiemogelijkheden verruimd. Thans is de enige mogelijke sanctie het intrekken van de erkenning. Daar zullen bij komen: boetes en opgelegde fusies.

1.3. Woonkwaliteit

Uit de resultaten van de Woonsurvey 2005 en de Woningschouwing 2005 besluit de *minister* dat de woonkwaliteit verbetert. Sociale huurwoningen en eigendomswoningen zijn van goede kwaliteit. De private huurwoningen scoren iets minder goed. Liefst 93,4 percent van de domiciliwoningen is van goede kwaliteit. Slechts 1 percent van de woningen heeft

nood aan een zeer zware renovatie of is te vervangen. Het aantal domiciliëwoningen van slechte kwaliteit in de afgelopen tien jaar is drastisch gedaald van 259.000 (11,8%) naar 44.600 (1,4%). Het aantal zogenaamd ‘ongeschikte’ woningen, waarbij ook inwendige gebreken worden in aanmerking genomen, is gedaald van 312.000 (13,3%) in 2001 tot 230.934 (9,2%) in 2005. Het aantal woningen met ontoereikend comfort of enkel basiscomfort is met 7% gedaald in diezelfde periode. Die bevindingen sluiten volgens de *minister* aan bij de vastgestelde verschuiving van nieuwbouw naar aankoop, waarbij de kopers de woning grondig renoveren.

De *minister* ijvert voor een verheving van de strijd tegen de huisjesmelkers, die hij criminelen noemt. Het personeelskader van de Wooninspectie is uitgebreid van 13 naar 24. Zo kan men beter inspelen op de vraag van het parket of de lokale politie in het kader van gezamenlijke acties. De Wooninspectie kreeg in 2007 tevens meer instrumenten in haar strijd tegen de huisjesmelkers. Als voorbeelden geeft de *minister*: de herstellvordering bij de rechtbank waardoor de verhuurder kan verplicht worden werken uit te voeren, de mogelijkheid om de huurders te herhuisvesten op kosten van de verhuurder, de invoering van zwaardere straffen en verzwarende omstandigheden enzovoort.

Bij besluit van de Vlaamse Regering van 27 januari 2006 werd het technisch verslag van de Wooninspectie aangepast aan de bevindingen van jarenlange ervaring. Dat nieuwe verslag treedt in werking op 1 februari 2008. Dat duurt zo lang om de verhuurders de tijd te geven hun woongelegenheden aan te passen, na een informatiecampagne. Het nieuwe technische verslag maakt de kwaliteitscontrole doeltreffender, aldus de *minister*.

De *minister* herinnert er ook aan dat vanaf 1 augustus 2008 alle decretale rechten van voorkoop gecentraliseerd zijn bij de Vlaamse Grondenbank. Mensen die actief zijn in het vastgoed kunnen nu bij één instantie terecht om te weten welke rechten van voorkoop berusten op een bepaald perceel.

Wat de huisvesting van seizoenarbeiders in de fruitpluksector betreft, is er een wijziging van het Kamerdecreet in voorbereiding met betrekking tot de oppervlakenormen en de minimumhoogte van kamers voor seizoensarbeiders. De *minister* maakt gewag van een akkoord met de sector, die evenwel toch nog een tweede overlegronde vraagt. Hoe dan ook blijven de gemeenschappelijke normen voor

kamers en studentenkamers onverkort van toepassing, alsmede de normen voor de gemeenschappelijke voorzieningen en de strafrechtelijke procedure. Niet van toepassing zullen worden: het conformiteitsattest en de administratieve procedure.

1.4. Woonbeleid op maat

1.4.1. Lokaal woonbeleid

De *minister* wil dat de gemeente, zoals de Vlaamse Wooncode het voorschrijft, daadwerkelijk de regisseur van het lokale woonbeleid wordt. Dat houdt in dat de gemeente sociale woonprojecten stimuleert, woonbehoeftigen ondersteunt en de kwaliteit bewaakt van woonpatrimonium en woonomgeving. Intussen is gebleken dat de gemeenten een tekort aan kennis ervaren. Verschillende initiatieven werden genomen om de gemeenten te ondersteunen. Zo is er de subsidiëring van projecten van lokaal woonbeleid, waarbij van de gemeente verwacht wordt dat zij minstens 25 percent van de projecten financiert en daartoe samenwerkt met andere gemeenten. De gesubsidieerde gemeenten zijn verplicht samen te werken met betrekking tot de planning van sociale woonprojecten, de voorbereiding van het toewijzingsreglement sociale huurwoningen en initiatieven kwaliteitsbewaking. Voorts moeten de gemeenten basisinformatie over hun woonbeleid verspreiden en een lokaal woonoverleg opstarten.

Het Agentschap Wonen-Vlaanderen onder leiding van de heer Hugo Beersmans, begeleidt en ondersteunt het lokale woonbeleid, onder meer met de verspreiding van informatie. Indien gevraagd geven ze ondersteuning ter plaatse. Belangrijk vindt de *minister* de cursus huisvestingsconsulent die wordt georganiseerd: thans zijn er al 260 consulenten opgeleid.

Het woonbeleid krijgt een specifieke aanpak in de Vlaamse Rand. Voor Vlabinvest wordt op de begroting 2008 een krediet van 9 miljoen euro vrijgemaakt. Het zijn middelen om betaalbare huisvesting – dat is meer dan sociale huisvesting – in die peperdure streek te organiseren, aldus de *minister*. In 2006 is het werkingsgebied fors uitgebreid tot 39 gemeenten. In 2007 zijn projecten gestart voor 95 woningen; in 2008 zijn er 76 woningen die door middel van Vlabinvest worden gefinancierd. Met betrekking tot Vlabinvest is in het NFS2 het prijsplafond voor de aankoop van grond verhoogd met 10 percent, en is in het nieuwe

waarborgenbesluit van de EKM's de maximale verkoopwaarde eveneens verhoogd met 10 percent in het Vlabinvestgebied. De minister stelt wel vast dat de eventuele gegadigden nog te weinig weet hebben van de mogelijkheden van Vlabinvest en hij wijst op de noodzaak daar nog meer informatie over te verspreiden.

1.4.2. Duurzaam wonen

De *minister* streeft ernaar dat de sociale huisvesting een voorbeeld is van duurzaam en energiezuinig bouwen. Daartoe wordt de REG-provisie ingezet. In 2008 wordt 940.000 euro uit de REG-provisie en zeven miljoen euro uit het Energiefonds besteed aan maatregelen van rationeel energiegebruik in de sociale huisvesting, bijvoorbeeld voor het vervangen van ramen met enkel glas door energetisch hoog performante venstersystemen.

Duurzaam wonen staat ook centraal in de werking van de VMSW. In de EPB-regelgeving (energieprestatie-regelgeving) wordt het E-peil van sociale woningen teruggebracht tot E85. Voor verwarmingsketels worden vooral condenserende gasketels aangemoedigd. Er lopen een aantal voorbeeldprojecten inzake ecologisch en duurzame sociale woningbouw (EDSW). Daarbij plaatst de minister graag de ondersteuning voor de bouw van passiefwoningen in de kijker. Op de begroting voor 2008 staat 500.000 euro ingeschreven voor de meerkosten bij de bouw van 10 tot 20 passiefwoningen als proefprojecten in de sociale huisvesting.

1.4.3. Raakvlakken

Met betrekking tot het raakvlak tussen wonen en welzijn wordt door de Denktank Wonen-Welzijn een voorstel uitgewerkt van een basispakket sociale begeleiding door de sociale verhuurder. Dat voorstel is ook meegenomen bij de opmaak van het nieuwe kaderbesluit sociale huur. Per 500 hurende gezinnen mag de reële kost van een halftijdse maatschappelijke werker worden ingebracht als genormeerde kost door de SHM. Voorts mag ook de kost van conciërges in grote appartementsgebouwen ingebracht worden als genormeerde kost. De aanstelling van conciërges kan eventueel gepromoot worden in het kader van de sociale economie. Voor de leefbaarheid van het samenleven in die grote complexen kan de aanstelling van een conciërge van groot belang zijn, aldus de *minister*.

De minister zegt dat de toegankelijkheid en de nood aan aanpasbaar bouwen voor levenslang wonen zijn aandacht blijft trekken. In juli 2007 is opnieuw een open oproep gelanceerd tot het indienen van projectvoorstellen tot informatie en sensibilisatie over het concept levenslang wonen, met een totaal budget van 825.000 euro. De aanvragen konden worden ingediend door lokale en provinciale besturen, verenigingen en private ondernemingen. Er is ook een architectenwedstrijd gehouden met als thema 'toegankelijkheid, aanpasbaarheid en innovatie in de woningbouw'.

In het raakvlak Wonen-Stedenbeleid situeert de minister de stadscontracten met de dertien centrumsteden. In die stadscontracten staat wonen centraal. Die aandacht past in de inspanningen om opnieuw jonge gezinnen naar de stad te lokken. Daartoe moet er kwalitatieve openbare ruimte beschikbaar zijn en moet er veiligheid heersen in de steden.

In het raakvlak van wonen met samenleven in diversiteit is er de opname in het kaderbesluit sociale huur van de vereisten van taalbereidheid en inburgeringsbereidheid. De naleving van die vereisten wordt opgevolgd via de Kruispuntbank Inburgering. De minister preciseert dat het gaat om inspanningsverbintenissen en niet om resultaatsverbintenissen.

1.4.4. Onderzoek, informatie en strategisch advies

De *minister* verklaart zijn woonbeleid te willen baseren op wetenschappelijk onderzoek en gegevensverzameling. Het Kenniscentrum Duurzaam Woonbeleid dat hij had opgericht in 2003, heeft zijn opdrachten afgerond en de resultaten ervan bekendgemaakt in 2007. Dat centrum is nu opgevolgd door het Steunpunt Ruimte en Wonen voor de periode 2007-2012. Er zijn vijf ad-hocopdrachten lopende, die afgewerkt worden in 2008:

- 'Van spreiding van sociale woonbehoeften naar spreiding van overheidsinvesteringen';
- 'Geïntegreerd informatiesysteem lokaal woonbeleid';
- een bevraging van eigenaars van woningen die hun woning verhuren via een SVK;
- 'Performantiecriteriën voor de werking van de sociale huisvestingsmaatschappijen';

- het opstellen van een vragenlijst voor sociale huurders over de leefbaarheid in het kader van het nieuwe kaderbesluit sociale huur.

Een aandachtspunt van het woonbeleid blijft de verstrekking van informatie aan de burger, op maat van de burger. De minister wijst op het succes van de website premiezoeker. Sinds de start van de website in oktober 2005 trok de website al meer dan een half miljoen bezoekers.

Grote verwachtingen koestert de minister bij de start van de Vlaamse Woonraad. Het is een strategische adviesraad voor het beleidsveld wonen. Er is een open oproep geweest tot kandidaatstelling en het resultaat is dat er vertegenwoordigers in zetelen van de verschillende actoren in de woonsector: niet alleen uit de sociale huisvesting, maar ook uit de vastgoedsector, uit de eigenaarsverenigingen enzovoort. Voorzitter is de heer Jacques Floridor, tevens voorzitter van de VMSW. Op de begroting 2008 is 201.000 euro ingeschreven voor het secretariaat van de Woonraad en de presentiegelden.

1.5. Begroting 2008 voor Wonen

De *minister* vestigt ten slotte nog de aandacht op een aantal punten op de begroting 2008 voor wonen:

- sociale leningen: de machtiging van het Vlaams Woningfonds wordt met honderd miljoen opgetrokken (ba 99.32) tot 351.966.000 euro;
- het budget voor huursubsidies wordt met meer dan twaalf miljoen euro verhoogd tot dertig miljoen euro;
- voor de renovatiepremie wordt opnieuw vijftig miljoen euro ingeschreven (ba 53.07);
- voor de verbeterings- en aanpassingspremie is 13.920.000 euro opgenomen (ba 53.05);
- voor de bouw en renovatie van socialehuurwoningen is er het nieuwe financieringssysteem NFS2 met in 2008 een investeringsvolume van zowet 400 miljoen euro – dat zijn voormelde gratis leningen, zegt de minister – en elf miljoen euro voor de gewestelijke sociale correctie (ba 33.66) voor de deficitaire SHM's die opereren binnen een genormeerd kostenpatroon;

- het budget voor de SVK's wordt opgetrokken met 986.000 euro (ba 33.62), wat het totale budget 2008 brengt op 5.539.000 euro;
- met het oog op de aanpassing van de Verzekering Gewaarborgd Wonen (ba 12.02) is een miljoen euro extra ingeschreven: totaal budget 2008: 4.147.000 euro;
- voor de gratis taalcursussen voor kandidaat sociale huurders zoals bepaald in het sociaal huurbesluit is 1,2 miljoen euro extra ingeschreven (ba 12.08);
- het budget lokaal woonbeleid wordt opgetrokken met 1.678.000 euro. Hiervan is 533.000 euro voor de aanwerving van extra personeel door de IVA Wonen (12,5 voltijdse equivalenten) voor de ondersteuning en begeleiding van lokale besturen in hun regisseursfunctie;
- voor maatregelen in verband met rationeel energiegebruik staat op de begroting een krediet van 8,44 miljoen euro – volgens de minister is dat een nooit eerder ingeschreven bedrag.

2. Bespreking

2.1. Algemene bedenkingen

De heer *Christian Verougstraete* feliciteert de minister met zijn uitgebreide beleidsbrief Wonen, waarin de minister niet alleen zijn doelstellingen maar ook heel wat cijfer- en feitenmateriaal heeft opgenomen van het woonbeleid in al zijn aspecten. Het valt spreker op dat de minister profijt trekt van het feit dat hij, in tegenstelling met zijn voorgangers, al geruime tijd minister van Wonen is kunnen blijven. Hij krijgt zo de kans zijn doelstellingen stap voor stap uit te werken en uit te voeren. De heer Verougstraete is daarbij verheugd dat de minister niet alleen focust op de sociale huisvesting maar de totale woonmarkt in Vlaanderen beschouwt, met inbegrip van de private huurmarkt.

Mevrouw *Vera Dua* bedankt de minister voor zijn zeer interessante beleidsbrief: het is een vrij volledige inventaris van de Vlaamse woonmarkt en de problemen zijn raak omschreven; alle cijfers staan erin. Maar zij vindt de algemene teneur van de brief “te optimistisch en bijna euforisch”. De minister laat uit-

schijnen dat hij alle problemen onder controle heeft, maar mevrouw Dua wordt in de volkswijken in de steden nog altijd geconfronteerd met erge toestanden. Er moet nog heel wat gebeuren om daar te komen tot aanvaardbare woonomstandigheden. Mevrouw *Michèle Hostekint* noemt de beleidsbrief zeer behoorlijk en zeer overzichtelijk gestructureerd, met een goed overzicht van de realisaties. Ook mevrouw *Hilde Eeckhout* prijst de duidelijke beleidsbrief. Mevrouw *Else De Wachter* sluit zich aan bij de felicitaties aan de minister voor zijn beleidsbrief.

Mevrouw *Veerle Heeren* wenst de minister proficiat met zijn beleidsbrief, waarin zij een goede inventaris vindt van de toestand van de woonsector en van de genomen maatregelen. Er mocht wel wat meer vermeld worden welke maatregelen nog gaan komen in de komende anderhalf jaar. Maar spreekster stelt vast dat intussen toch zeker drie vierden van het regeerakkoord is uitgevoerd, waar zij heel blij mee is. De minister heeft zich ook gehouden aan de resolutie om op 1 januari 2008 een nieuw socialehuurbesluit en een nieuw financieringssysteem in te voeren.

Mevrouw Heeren stelt vast dat er heel wat maatregelen zijn genomen, door de minister maar ook door zijn collega's, om een bijdrage te leveren in de moeilijke zoektocht van heel wat mensen naar een betaalbare en kwaliteitsvolle woning. Zij pikt er enkele uit. Zo bijvoorbeeld de invoering van een kooprecht voor de sociale huurder. Mevrouw Heeren weet ook wel dat dit kooprecht geen groot succes zal worden, maar dat was ook niet de bedoeling. De bedoeling was aan de sociale huurder die de stap wil zetten naar het eigenaarschap, de kans daartoe te geven zonder dat hij zijn vertrouwde woning en omgeving hoeft vaarwel te zeggen. Ook trekt mevrouw Heeren de aandacht aan de invoering van 'open registers' in de sociale koopsector: hiermee is een einde gekomen aan de bedenkelijke kampeertoestanden van gegadigden voor de deur van de bouwmaatschappij. Voorts is er het optrekken van de maximale leningbedragen bij de VMSW voor aankoop en renovatie. In ruimer opzicht is er bijvoorbeeld ook de afschaffing van de successierechten voor de langstlevende partner op de gezinswoning en is er de verhoging van de vrijstelling van registratierechten voor wie een eerste keer een woning koopt.

Mevrouw Heeren wijst er evenwel op dat er nog heel wat werk op tafel ligt. Betaalbaar en kwaliteitsvol wonen is, alle maatregelen ten spijt, nog voor veel

mensen meer theorie dan realiteit. Het werk kan ook nooit af zijn.

De *minister* zegt goed op koers te zijn met wat in het regeerakkoord is opgenomen. Voor 2008 is de inwerkingtreding van het nieuwe socialehuurbesluit en het NFS2 van groot belang.

2.2. Eigendomssector

2.2.1. Ondersteunen van de eigendomsverwerving

De heer *Christian Verougstraete* zegt de minister verder steun van de Vlaams Belangfractie toe in zijn beleid om zoveel mogelijk mensen te stimuleren eigenaar te worden van een eigen woning. Het bezit van een eigen woning blijft immers nog steeds de beste garantie voor de latere oude dag, aldus spreker.

Mevrouw *Vera Dua* is het daar niet mee eens. Zij is verheugd dat de minister erkent dat de private huurmarkt een probleem vormt. Zij is evenwel niet verwonderd van dat probleem omdat het beleid – zowel federaal als Vlaams – decennialang uitsluitend was afgestemd op de promotie van het eigenwoningbezit. Dat is ten koste gegaan van de huurders. In geen enkele andere sector heeft het mattheuseffect zoveel invloed gehad als in de huisvesting. De fiscale aftrek van hypotheeklasten bijvoorbeeld, een federale maatregel, vertegenwoordigt gigantische hoeveelheden geld. Als men proportioneel evenveel had besteed in al die jaren in de huursector, dan zou de situatie op de huurmarkt er veel normaler hebben uitgezien, aldus spreekster. In vergelijking met het buitenland is Vlaanderen erg atypisch. Er is een abnormaal hoog percentage eigenaars en een volledig gemarginaliseerde huurmarkt. Die situatie heeft haar voordelen maar zeker ook haar nadelen.

De *minister* repliceert daarop: er is ook geen ander land in de wereld waar de bediende en de arbeider in dergelijke mate eigenaar is geworden van de eigen woning. Hij verwijst naar Nederland, waar hij de situatie in vergelijking met de Vlaamse woonsector 'een verschrikking' noemt; de gewone arbeider en bediende hebben daar als enig vooruitzicht een leven lang te huren bij de wooncorporatie. In Vlaanderen worden zij eigenaar. Precies die zware inspanningen voor de eigendomsverwerving noemt de minister heel sociaal en zij hebben geleid tot de huidige unieke situatie waarin ook gewone mensen een woning kunnen verwerven.

Mevrouw *Vera Dua* wijst daarentegen naar de toestand in steden zoals Gent, waar 40 percent van de mensen op de huurmarkt zijn aangewezen. Die huurmarkt wordt gekenmerkt door een ongelofelijk slechte private huurmarkt met woningen van zeer povere kwaliteit en met veel te dure huurprijzen. Het resultaat is dat de kloof tussen arm en rijk door het woonbeleid blijft toenemen. Het beleid is goed voor de middenklasse maar niet voor de mensen die het meest steun nodig hebben.

Hoewel mevrouw *Michèle Hostekint* het eens is met de stelling dat een eigen woning de beste garantie is voor een zorgeloze oude dag, ziet zij toch de groep mensen groeien voor wie een eigen woning altijd een onbereikbare droom zal blijven. Voor die toenemende categorie – niet alleen senioren – is het ter beschikking stellen van betaalbare sociale huurwoningen essentieel om hen uit de armoede te houden. Voor mensen met een klein pensioentje is een sociale woning het verschil tussen leven en overleven. Daarom pleit mevrouw Hostekint voor een ambitieus plan om het aantal sociale huurwoningen drastisch op te drijven. Met het nieuwe socialehuurbesluit en het NFS2 moet de sector het nu waarmaken.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* steunt de duidelijke lijn in de beleidsbrief: er wordt ingezet op eigendomsverwerving en tegelijk ook op voldoende, betaalbare en kwalitatieve huurwoningen. Mevrouw Eeckhout verklaart dat de Open Vld-fractie vanuit haar liberale visie zoveel mogelijk mensen eigenaar van een huis of appartement wil maken. Eigenaarschap is de meest directe weg naar meer persoonlijke vrijheid en meer zelfrealisatie. Daarbij strijdt Open Vld voor maatregelen die meer mensen eigenaar kunnen maken van een woning, zowel door nieuwbouw als door aankoop.

De *minister* is het niet eens met mevrouw Dua dat de Vlaamse overheid alleen geïnvesteerd heeft ten bate van de eigendomsverwerving en dat dit geen sociaal beleid was. Vlaanderen is een van de weinige regio's in de wereld waar arbeiders en bedienden kunnen sparen. Zo kunnen zij de hoop koesteren eigenaar te worden. Als in Vlaanderen de eigenaars 75 percent en binnenkort 80 percent van de bevolking uitmaken, is dat niet omdat zoveel rijken eigenaars zijn, maar omdat ook de middenklasse en de werkende klasse een huis kunnen verwerven. Voor die mensen is dat ook de beste manier van pensioensparen, aldus de minister. Niet alleen de Vlaamse overheid maar ook de federale overheid doet heel veel voor het bevoor-

deren van de eigendomsverwerving, vooral fiscaal dan. De minister geeft als voorbeeld: de woonbonus. Hij herinnert ook aan Vlaamse maatregelen zoals de verlaging van de registratierechten en van de schenkingsrechten, de substantiële renovatiepremie, het stelsel van sociale leningen voor wie niet bediend wordt door de commerciële banken enzovoort. Maar de beste huisvestingsmaatregel voor de minister is nog altijd het bevorderen van de werkgelegenheid; het hebben van werk is de belangrijkste factor voor eigendomsverwerving.

2.2.2. Sociale leningen

Mevrouw *Hilde Eeckhout* is verheugd dat de lenings- en verbintenissenmachtiging van het Vlaams Woningfonds voor 2008 en 2009 nog eens met 100 miljoen euro wordt opgetrokken. Dat toont onomstotelijk aan dat het stimuleringsbeleid voor eigendomsverwerving versterkt wordt voortgezet. En die stimulansen voor eigendomsverwerving passen in een sociaal kader van inkomensgrenzen en maximale aankoopwaarde, zodat ook minder goedgezinden een eigen woning kunnen verwerven.

Mevrouw *Veerle Heeren* stelt vast dat de drie systemen van sociale leningen nog van elkaar verschillen maar naar elkaar aan het toegroeien zijn. Spreekster blijft aandringen op een eengemaakt loket voor sociale leningen. Uiteindelijk moeten die systemen geharmoniseerd worden. Het aanbod moet transparanter worden. Binnen de sector van de sociale leningen blijven de erkende kredietmaatschappijen het zorgenkind. De leningsproductie bij de EKM's blijft achteruitgaan hoewel zij een enige toevlucht zijn voor mensen die bij de commerciële leningverstrekkers niet bediend worden. De minister zegt de schaalvergroting en de professionaliteit bij de EKM's aan te moedigen. Heeft dat al resultaten?

Ook de *minister* acht de harmonisering van de stelsels van sociale leningen heel essentieel alsmede het streven naar één loket. Daar is een werkgroep rond aan het werk gezet, die in de eerste helft van 2008 zijn bevindingen zal klaar hebben. De minister is het ermee eens dat de EKM's het zorgenkind zijn, maar hij heeft in juni 2007 maatregelen genomen om de slagkracht van de EKM's te verhogen. De laatste maanden is de positieve weerslag van die maatregelen te bemerken in de productie van die maatschappijen. De minister benadrukt de bestaansreden van de sociale leningen: zij bedienen mensen die anders

nooit aan een lening zouden geraken in het commerciële bankwezen en die nooit een lening zouden kunnen afbetalen als er niet de lage tarieven waren van de sociale leningen. Door die sociale leningen kunnen nog meer mensen eigenaar worden van een eigen huis. Het gaat om zowat 5000 dossiers per jaar.

2.2.3. Verzekering gewaarborgd wonen

De heer *Christian Verougstraete* stelt vast dat de gratis verzekering gewaarborgd wonen, ondanks de verhoging van het inkomensplafond en de verlaging van het minimum te ontlenen bedrag, nog altijd onder de verwachtingen scoort. Hij dringt aan op een nog intensere voorlichtingscampagne en een nog grotere verhoging van de inkomensgrenzen.

Mevrouw *Veerle Heeren* noemt de verhoging van de kredieten voor de verzekering gewaarborgd wonen positief. Spreekster is echter verrast dat er zo weinig van de geboden mogelijkheid gebruik wordt gemaakt. Er zou een systeem moeten opgezet worden waarbij de mensen, waar ze zich ook wenden voor een lening, een bijna ingevuld formulier voor die verzekering zouden moeten meekrijgen. Mevrouw Heeren beseft dat de banksector veeleer huiverig staat tegenover die verzekering; er moet worden nagegaan in hoeverre alle leningverstrekkers kunnen gedwongen worden de leners te wijzen op het bestaan van de verzekering gewaarborgd wonen.

Mevrouw *Else De Wachter* vraagt een diepgaande administratieve vereenvoudiging met betrekking tot de verzekering gewaarborgd wonen. De gelegenheid daartoe is het einde van het lopende contract volgend jaar. Dat is ook het moment om de verzekering te evalueren op wetenschappelijke basis. Als de resultaten van die aangekondigde studies bekend zijn, vraagt mevrouw De Wachter daarover een debat in de commissie.

De *minister* herhaalt dat de verzekering gewaarborgd wonen afloopt in 2008 en dat er dan een nieuwe verzekering komt na evaluatie van de huidige. Conform het regeerakkoord wil de minister de inkomensgrenzen optrekken, de aanvraag administratief vereenvoudigen en zo mogelijk koppelen aan het afsluiten van een hypothecaire lening. De minister wijst erop dat er over die verzekering toch al heel wat is gecommuniceerd bij het grote publiek, zowel met folders, onder meer op de bouwbeurs Batibouw en via banken en notarissen, als met radio- en tv-campagnes.

2.2.4. Renovatiepremie en Vlaamse Aanpassings- en Verbeteringspremie (VAP)

De heer *Christian Verougstraete* juicht het succes van de renovatiepremie toe. Hij noemt het een bruikbaar instrument voor de modernisering van het Vlaamse woonpatrimonium van minimum 25 jaar oud. Spreker steunt de uitbreiding van rechthebbenden op de renovatiepremie tot de eigenaars-verhuurders die hun eigendom voor minimum negen jaar ter beschikking stellen van een sociaal verhuurkantoor. Hij noteert tevreden dat voor die categorie geen inkomensgrens geldt. Ook de aandachtspunten inzake levenslang wonen, duurzaam verbouwen en energiezuinigheid, kunnen op de steun van de heer Verougstraete rekenen. Hij vindt het wel belangrijk dat de aanvragen voor de renovatiepremie binnen redelijke termijn worden behandeld en hij vreest dat dit momenteel nog altijd niet het geval is. De minister is een beetje het slachtoffer van zijn succes, zegt hij.

De heer Verougstraete mist in de beleidsbrief de toegang van eigenaars-verhuurders tot de renovatiepremie. Zij die verhuren via een SVK, kunnen wel die premie krijgen, maar dat is te weinig verregaand. Spreker wijst erop dat die eigenaars-verhuurders overwegend ouder zijn dan 65 jaar en dat die premie de kwaliteit van de woningen op de private huurmarkt zou kunnen verbeteren.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* onderstreept dat de renovatiepremie het kwalitatief wonen als belangrijke beleidsdoelstelling bevestigt voor bestaande eigenaars.

Mevrouw *Veerle Heeren* vraagt om de renovatiepremie te evalueren na twee jaar. De ambtenarij doet daarin goed zijn werk. Het is een succes. En mevrouw Heeren is tevreden dat haar suggestie om er ook de aspecten van levenslang wonen en duurzaamheid aan te koppelen is opgevolgd. Zij vraagt evenwel om de VAP, die nog apart is blijven bestaan, te integreren in de renovatiepremie. De mensen begrijpen niet goed het onderscheid tussen beide premies.

De heer *Tom Dehaene* is het niet eens met zijn fractiegenote Heeren waar zij voorstelt de VAP te integreren in de renovatiepremie. Hij stelt vast dat het budget voor de VAP is verminderd, maar hij veronderstelt dat dit is gebeurd omdat er een transfer is geweest naar Welzijn van de aanpassingspremie voor personen met een handicap en omdat een deel van de vroegere aanvragen nu gericht wordt naar de renovatiepremie. Hij bepleit toch het behoud van de VAP

als een aparte premie. De VAP komt tegemoet aan de behoefte van een bepaald publiek dat het geld niet heeft voor omvangrijke verbouwingen. De *minister* geeft hem gelijk. Mocht blijken dat het budget voor de VAP te klein is, dan wordt het in de loop van het jaar opgetrokken. Die premie beantwoordt immers aan een specifieke nood.

2.2.5. Kooprecht sociale huurder

De heer *Christian Verougstraete* gaat helemaal akkoord met de regeling die huurders van een sociale woning het recht geeft hun woning te verwerven. Dat kan alleen een goede sociale mix en de leefbaarheid in de buurten ten goede komen.

Mevrouw *Vera Dua* heeft niet de indruk dat het kooprecht van de sociale huurder een groot succes zal worden. Zij herhaalt dat zij daar absoluut geen voorstander van is. Misschien moet die maatregel eens ernstig worden geëvalueerd. Als de belangrijkste partners bij die maatregel, de SHM's, er zelf geen grote voorstander van zijn, is het niet mogelijk daar een 'spetterend beleid' mee te voeren, aldus mevrouw Dua.

De *minister* bevestigt dat het kooprecht van de sociale huurder geen uitgesproken succes is. Het was ook nooit de bedoeling dat de sociale huurders massaal hun woning zouden opkopen. Op de 137.000 sociale huurders acht de minister er zowat 4000 gegadigden. Tot nog toe zijn er nog maar een tweehonderdtal op ingegaan. Een mogelijke reden van die matige bijval is het zwakke economische profiel van de sociale huurders. De sociale huisvesting is meer en meer het toevluchtsoord voor de zwaksten in onze samenleving. Toch acht de minister het belangrijk dat ook de sociale huurders uitzicht krijgen op eigendomsverwerving. Het is niet gemakkelijk geweest dat kooprecht in te voeren en er is rekening gehouden met de opmerkingen van de sector. Toch zijn er juridische procedures ingesteld bij het Grondwettelijk Hof en bij de Raad van State – waar de minister heeft gelijk gekregen – en bepaalde maatschappijen hebben gewacht met het toepassen van dat kooprecht tot die procedures hun beslag hebben gekregen.

2.3. Sociale huisvesting

2.3.1. Het aanbod aan sociale woningen

De heer *Christian Verougstraete* treft nergens in de beleidsbrief de vermelding van het aantal nieuwe sociale woningen die de minister in 2008 denkt te

kunnen realiseren. Het verontrust de spreker dat de minister gewag maakt van een zekere vertraging in de sociale woningbouw, onder meer veroorzaakt door een tekort aan aannemers. Er blijft ook een groot tekort aan sociale huurwoningen, gezien de wachtlijsten met bijna 60.000 kandidaten.

De *minister* denkt in het komende jaar 3000 sociale woningen en appartementen, huur- en koopsector bijeengenomen, te realiseren, en er ook nog 6000 tot 7000 te renoveren. Dat is ook ongeveer hetgeen de bouwsector momenteel aankan, aldus de minister. En het PPS-perceel 2 in Tienen en Dilbeek zal een honderdtal appartementen opleveren.

Mevrouw *Vera Dua* zegt dat er in de sociale huisvesting nog altijd een enorme achterstand is. Er is een inhaaloperatie, maar die is niet voldoende. In de beleidsbrief zelf heeft spreekster gelezen dat de bouw van sociale woningen stagneert.

Mevrouw *Michèle Hostekint* ziet dat de inspanningen van de Vlaamse overheid inzake sociale huisvesting nooit eerder zo groot waren. Desondanks blijven de wachtlijsten te lang. De volgehouden inspanningen noemt zij ontoereikend om de woningnood te lenigen. Zij citeert recente studies die aantonen dat er nood is aan ruim 300.000 sociale woningen extra om op het gemiddelde te geraken van de Europese Unie. Met het huidige tempo zal men daar geraken in maart 2024.

Voor mevrouw *Hilde Eeckhout* moet de overheid ervoor zorgen dat er tevens voldoende sociale huurwoningen zijn. Zij stelt tevreden vast dat de minister daar werk van maakt: onder zijn impuls is het bouwvolume van sociale huurwoningen fel opgedreven.

Mevrouw *Veerle Heeren* wijst erop dat het nieuw financieringssysteem garandeert dat elk nieuwbouwproject zonder verlies kan worden gerealiseerd. Er is nu geen excuus meer om in bepaalde regio's de productie niet op te drijven.

De heer *Tom Dehaene* vindt het belangrijk dat in de resterende tijd van de legislatuur al het mogelijke wordt gedaan om voldoende nieuwe sociale woningen te bouwen. Hij stelt vast dat er enige vertraging is te merken. De oorzaak ligt niet alleen bij een tekort aan capaciteit bij de aannemers, zoals de minister aangeeft. Heel wat SHM's hebben ook gewacht met nieuwe projecten tot de invoering van het NFS2. Die vertraging moet goedge maakt worden in de resterende twintig maanden, aldus de heer Dehaene.

De *minister* wijt de achterstand in de realisaties aan de beperkingen van de bouwsector. De VDAB zegt dat er 4380 vacatures zijn in de bouwsector. De Bouwunie spreekt van 8000 vacatures. Zeven op de tien startende werknemers in de bouw krijgen meteen een contract van onbepaalde duur. De Vlaamse Confederatie van de Bouw heeft het zelfs over 12 à 15.000 openstaande betrekkingen. De minister zal in de nieuwe erkenningsronde in de tweede helft van 2008 pogen ook de bouwcapaciteit van de SHM's te verbeteren, door de schaalgrootte op te drijven. Maar hij is er zich van bewust dat dit de krapte op de bouwmarkt nog zal doen toenemen. Hij denkt erover na om in de erkenningsronde een zeker bouwvolume op te leggen aan de erkende SHM's. Overigens garandeert het NFS2 een sluitende financiering zodat de SHM's geen reden meer zullen hebben om hun bouwactiviteiten af te remmen.

De heer *Christian Verougstraete* ziet een tegenstelling tussen wat gemeengoed is in de publieke opinie en de herhaalde uitspraak van de minister dat de sociale huurder een tevreden huurder is en dat de prijs/kwaliteitsverhouding in de sociale huisvesting goed is. Hij constateert dat er in de sociale woonwijken en -complexen nog steeds heel wat samenlevingsproblemen bestaan.

2.3.2. Gezamenlijke, publiek-private projecten

Mevrouw *Vera Dua* noemt de PPS-experimenten geen onverdeeld succes. Ondanks de grote ambities zijn er hoop en al 238 sociale woongelegenheden gerealiseerd in publiek-private samenwerking sinds het jaar 2002. Wat zijn de garanties dat men met die PPS-projecten niet vaart zoals met Domus Flandria? De privé-partner streeft de grootst mogelijke winst na. De projecten van Domus Flandria gingen uit van de nobelste bedoelingen, maar veel van die projecten zijn van zo zwakke kwaliteit dat ze nu al grondig gerenoveerd moeten worden. En men is ze nog altijd aan het afbetalen. In Gent is het zo ver gekomen dat de stad zich genoopt ziet die probleem panden over te kopen van de SHM's.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* is blij dat de minister in zijn woonbeleid verschillende pistes bewandelt en zich niet beperkt tot het vergroten van het publieke aanbod van sociale huurwoningen. Belangrijk vindt zij onder meer de huursubsidie ter ondersteuning van de private huurmarkt en de PPS-projecten. Zij meent dan ook dat er vanuit liberaal opzicht weinig kan aangemerkt worden op het gevoerde woonbeleid. Zij heeft wel een bedenking bij de organisatie van het

aanbod van betaalbare huur- en koopwoningen. In de Vlaamse Wooncode is destijds gekozen voor een 'instellingsgerichte definitie van het begrip sociale woning'. Een sociale woning in Vlaanderen is een woning die aangeboden wordt door een instelling die vermeldt wordt in artikel 2 van de Vlaamse Wooncode: gemeenten, OCMW's, socialehuisvestingsmaatschappijen enzovoort. Voor Open Vld doet het er evenwel niet toe wie sociale en/of betaalbare woningen bouwt, verkoopt of verhuurt. Spreekster pleit dan ook voor een grotere inbreng van de private sector. Overigens weet zij dat er nooit genoeg openbare middelen kunnen gemobiliseerd worden om aan de behoefte te voldoen. Vandaar de steun van mevrouw Eeckhout voor maatregelen die de private inbreng in de hand werken; zij denkt dan aan PPS, huursubsidies enzovoort.

De *minister* is wel te vinden voor een ruimere definitie van het begrip sociale woning dan momenteel in de Vlaamse Wooncode is opgenomen. Ook de privé-sector moet betrokken kunnen worden bij de bouw van sociale woningen, om het aanbod te kunnen vergroten. De minister pleit daarbij "om wat ideologische balast af te gooien".

Over de samenwerking van de publieke en de private sector vangt mevrouw *Veerle Heeren* op het werkveld geluiden op dat de Vlaamse regelgeving die samenwerking op een aantal punten bemoeilijkt en zelfs onmogelijk maakt. Zo staat de Vlaamse Wooncode niet toe dat SHM's hun gronden verkopen buiten de doelgroep met uitzondering van restgronden. Een overdracht aan een private promotor of een onderlinge grondruil in het kader van een gezamenlijk project is niet mogelijk. Een ander probleem bij gezamenlijke projecten is dat de SHM gehouden is aan de wetgeving op de overheidsopdrachten en de private partner niet. Mevrouw Heeren noemt dat gemiste kansen waarvoor een oplossing moet worden gezocht met een wetgevend initiatief.

De *minister* zegt goede afspraken te hebben verwerkt in de PPS-contracten. Het bestek is zo uitgewerkt dat de promotor na 27 jaar nog duurzame woningen moet afleveren. Bovendien is de promotor gedurende 27 jaar gehouden aan een verplichting tot groot onderhoud en aan het geven van een beheersvergoeding aan de SHM. Die onderhoudsverplichtingen moeten mee in overweging genomen worden bij prijsvergelijking tussen PPS en reguliere bouw.

De minister geeft toe dat er nog knelpunten bestaan om gezamenlijke projecten te realiseren. Zo laat de wet op de overheidsopdrachten het vandaag niet toe

dat SHM's op plan kopen. Ook prijsafspraken zijn niet geoorloofd. De Vlaamse Wooncode beperkt de definitie van een sociale woning. Er zijn ook belemmeringen in de Europese regelgeving. Nogmaals haalt de minister de werkwijze in de gemeente Herent aan als een goed voorbeeld. De gemeente legt er met een uitvoeringsplan voorwaarden op aan een projectontwikkeling met de bedoeling een aandeel woningen te bekomen dat aansluit bij de mogelijkheden van bescheiden inkomens of van middengroepen. Dat doet de gemeente door regels op te leggen van maximale bouwvolumes gekoppeld aan de typologie van woningen. Die regels worden afgestemd op de technische normen die gelden voor sociale woningen. Op die manier is de kans reëel dat een SHM een deel van die woningen kan op zich nemen. Maar ook als geen SHM die kans benut, zijn die woningen beschikbaar voor de doelgroep van het betaalbaar wonen, de jonge gezinnen, de middengroepen.

2.3.3. *De rol van de gemeenten in de sociale huisvesting*

De heer *Christian Verougstraete* is het eens met de visie van de minister dat de gemeenten een belangrijke rol te hebben vervullen als regisseur van het lokale woonbeleid. Hij pleit ervoor om voort werk te maken van het tegengaan van de versnippering van de instrumenten voor het voeren van een woonbeleid. Er moet een samenhangend gemeentelijk woonbeleid komen. Spreker vindt de gemeenten immers het best geplaatst om invulling te geven aan dat woonbeleid. Zij moeten inspraak krijgen in de toewijzingsreglementen voor sociale koop- en huurwoningen; zij moeten over de instrumenten beschikken om jonge gezinnen aan te trekken, bepaalde wijken op te waarderen enzovoort. Daarom steunt de heer Verougstraete de inspanningen voor begeleiding en ondersteuning van het lokaal woonbeleid; niet alle gemeenten beschikken immers over de nodige kennis.

Mevrouw *Michèle Hostekint* acht het positief dat de lokale besturen en de SHM's in het nieuwe sociale-huurbesluit meer ruimte krijgen voor eigen invulling. Zij vindt het goed dat het toewijzingsbeleid meer op de maat van de lokale context wordt gesneden. Het zijn uiteindelijk de gemeenten die het best een antwoord kunnen geven op de lokale woonbehoeften. Die woonbehoeften kunnen immers sterk verschillen.

Mevrouw Hostekint wijst er op dat er nog te veel gemeenten hun opdracht met betrekking tot sociale huisvesting niet opnemen. Zij gaat akkoord met de vaststelling van de minister in de beleidsbrief dat hoewel het investeringsprogramma voor sociale woningen in de voorbije jaren alsmaar is gestegen, de realisatie stagneert. De minister schrijft dat toe aan een tekort aan capaciteit van de bouwsector. Mevrouw Hostekint ontkent die capaciteitsproblemen niet, maar er zijn ook andere oorzaken. Sommige gemeenten investeren nauwelijks of niet in socialewoningbouw. Er zijn genoeg gemeenten die bewijzen dat het wel anders kan en mooie realisatieresultaten kunnen voorleggen. Spreekster verwijst naar een recente actie van de ABVV-senioren. Onder het motto 'Een land is niet sociaal als er veel sociale woningen zijn maar wel als de wachtlijsten voor sociale woningen kort zijn', werden de gemeenten in de bloemetjes gezet die de beste inspanningen leverden in de sociale huisvesting.

Mevrouw Hostekint herinnert eraan dat zowel in het Vlaams Regeerakkoord 2004-2009 als in de Vlaamse Wooncode de gemeente als regisseur wordt genoemd van het lokale woonbeleid. In het regeerakkoord staat letterlijk dat "gemeenten en bouwmaatschappijen gezamenlijk en in overleg met het Vlaamse Gewest kwantificeerbare doelstellingen vast moeten leggen voor de duur van een gemeentelijke legislatuur en dat deze doelstellingen dienen te worden verankerd in beheersovereenkomsten." Niettemin stelt mevrouw Hostekint vast dat er nog steeds gemeenten zijn die niet aan sociale huisvesting doen of die er niet in slagen de geplande woningen te bouwen. Er zijn andere gemeenten die bewijzen dat men met de nodige politieke wil wel mooie resultaten kan bereiken, en mevrouw Hostekint haalt het voorbeeld aan van Spiere-Helkijn.

Volgens mevrouw Hostekint willen bepaalde gemeenten bewust niet investeren in sociale woningen omdat ze liever geen rechthebbenden op een sociale woning zien komen. Zij beschouwen dergelijke bewoners als een verliespost: ze werken veelal niet, ze betalen weinig belastingen en zijn soms afhankelijk van het OCMW. De minister zegt wel dat alle gemeenten hun verantwoordelijkheid moeten opnemen maar zegt niet hoe hij dat wil bereiken. Mevrouw Hostekint wil dat er een verplichting voor de gemeenten moet komen om ervoor te zorgen dat minstens vijf procent van de woningen op hun grondgebied sociale

woningen zijn. Daartoe kan de Vlaamse overheid met de gemeenten wooncontracten afsluiten in nauwe samenwerking met de woonmaatschappijen, de OCMW's en de privé-sector. Woonmaatschappijen die het wooncontract uitvoeren worden financieel beloond. Gemeenten met minder dan 2,5 procent sociale woningen, die halsstarrig elke medewerking weigeren, zouden hun aandeel in het Gemeentefonds verminderd moeten zien.

In tegenstelling met mevrouw Hostekint is mevrouw *Veerle Heeren* niet zo te vinden voor een afgedwongen spreiding van de sociale huisvesting over de gemeenten; afdwingen betekent financiële sancties. Veeleer dan een sanctioneringsbeleid moet er een stimuleringsbeleid komen, aldus spreekster. Het zou een stimulans kunnen zijn dat er meer gewerkt wordt met gemengde projecten. Niet alle socialehuisvestingsprojecten betekenen een verrijking van de gemeente. De gemeenten worden veelal niet beloond voor de realisatie van sociale huurwoningen. Het Gemeentefonds voorziet alleen in een extra vergoeding voor gemeenten met sociale appartementen, niet voor sociale woningen. De gemeenten worden te weinig gestimuleerd door de Vlaamse overheid om aan sociale huisvesting te doen. Spreekster kan erin komen dat gemeenten, veelal middelgrote steden, die wel hun verantwoordelijkheid hebben opgenomen, liever nu eens hun buurgemeenten actief zien worden.

De *minister* is van oordeel dat hij een stimulerend beleid voert om de gemeenten aan te sporen aan sociale huisvesting te doen. Onder meer de administratie Wonen wordt daarvoor ingezet. Het aantal gemeenten zonder sociale huurwoningen is gedaald van 17 tot 4. Ook de nieuwe meerjarige programmatie zal de gemeenten veel meer voor hun verantwoordelijkheid plaatsen. In de tweede helft van 2008 worden de parameters van het Gemeentefonds geëvalueerd en de minister sluit niet uit dat de inspanningen voor sociale huisvesting een factor worden maar dan moet daarin ook de bouw van sociale koopwoningen opgenomen worden. De gemeenten kunnen nu ook betrokken worden bij het opstellen van het toewijzingsreglement. Ook dat kan een stimulans zijn voor de gemeentebesturen, aldus de minister. De minister voegt daaraan toe dat de gemeenten een ruimere huisvestingsopdracht hebben dan alleen maar de bouw van sociale woningen. Een goed lokaal woonbeleid heeft ook oog voor de betaalbaarheid van het wonen van de middengroepen. Daaromtrent is de administratie een nota aan het opstellen voor de beleidsraad RWO.

2.3.4. *Het kaderbesluit sociale huur en het nieuwe financieringsstelsel*

De heer *Christian Verougstraete* vraagt bevestiging van de inwerkingtreding van het kaderbesluit sociale huur (het nieuwe socialehuurbesluit) op 1 januari 2008.

Mevrouw *Michèle Hostekint* stelt verheugd vast dat het nieuwe socialehuurbesluit en het nieuwe financieringssysteem rond zijn. Zij hoopt dat de sociale huisvesting hiermee een nieuwe start kan nemen en dat er veel meer sociale huurwoningen worden gebouwd. Zij vindt een sociale huurwoning, die immers per definitie betaalbaar is, de beste garantie om het recht op wonen voor iedereen te waarborgen, zeker voor wie over weinig middelen beschikt. De sector zal het nu moeten waarmaken. De nodige middelen zijn er, de logistieke instrumenten zijn er nu ook; het werk op het terrein kan beginnen, aldus spreekster. Zij hoopt dat het NFS2 ook vlug wordt ingevoerd voor de andere actoren van sociale huisvesting, zoals de gemeenten en de OCMW's.

De *minister* meldt nogmaals dat het NFS2 op 1 januari 2008 van start gaat voor de SHM's. Het is de bedoeling dat ook voor de andere actoren van de sociale huisvesting in de loop van 2008 dat nieuwe financieringsstelsel zal intreden. Die actoren – gemeenten, OCMW's en VWF – is evenwel een heel kleine groep, zegt de minister.

Mevrouw *Veerle Heeren* acht het voor het lokaal woonbeleid en voor de nieuwe toewijzingsreglementering van belang dat er voldoende informatie gaat naar de lokale bestuurders. Zij blijft wat bezorgd voor het debat op het lokale niveau, in de gemeenteraden, tot vaststelling van de toewijzingscriteria voor sociale woningen. De schepenen moeten de nodige informatie krijgen om een ongenueanceerde discussie te voorkomen.

Mevrouw *Michèle Hostekint* verklaart dat nieuwe regelingen soms onverwachte effecten kunnen hebben. Daarom staat zij achter de overgangsmaatregelen bij de invoering van het NFS2 en het kaderbesluit sociale huur. Het moet vermeden worden dat sociale huurders met al te grote prijsschokken worden geconfronteerd bij de invoering van de nieuwe huurprijsberekening. Mevrouw Hostekint staat dus achter de bepaling dat de nieuwe huurprijs in vergelijking met de prijs uit de oude berekening bij gelijk inkomen nooit meer mag stijgen dan 5 procent per jaar.

Bovendien vindt zij het goed dat er is afgesproken om jaarlijks het overgangssysteem samen met het nieuwe systeem te evalueren op de bruikbaarheid van de gekozen parameters. Daarbij moet men oog hebben voor de al dan niet gewenste effecten op de huurprijszetting en de inkomsten van de SHM's. Er is dus ruimte om tegen 2011 het nieuwe systeem te verfijnen.

Mevrouw *Veerle Heeren* is verheugd over de invoering van het nieuwe kaderbesluit sociale huur en het NFS2. Zij is tevreden dat er na twee jaar een evaluatie volgt. Zij vreest echter dat het een heel ingewikkeld systeem is geworden. In elk geval hebben de SHM's nu geen redenen meer om hun investeringen uit te stellen, zoals ze in de voorbije periode hebben gedaan in afwachting van de vernieuwingen.

De *minister* herinnert aan het diepgaande overleg dat aan het nieuwe socialehuurbesluit en de NFS2 is voorafgegaan. Als het al ingewikkeld is, dan zijn de betrokken instanties toch heel goed voorgelicht. Het NFS2 wordt na twee jaar geëvalueerd en de nieuwe huurprijsberekening zelfs elk jaar. Die huurprijsberekening wordt ook heel geleidelijk ingevoerd (drie stappen), met een lange overgangperiode (vier jaar).

Mevrouw *Vera Dua* leest in de beleidsbrief dat de SHM's nog veel bouwgrond liggen hebben in woonuitbreidingsgebieden en dat zij die grondreserves slechts gedeeltelijk kunnen gebruiken. Spreekster zou willen dat de SHM's hun niet onmiddellijk bruikbare reservegronden zouden te gelde maken. De opbrengsten kunnen dan worden geïnvesteerd in andere projecten. Mevrouw *Dua* stelt voor dat de financiële overschotten van de Vlaamse overheid ook zouden worden gebruikt om de schulden van de sociale huisvesting te delgen. Met betrekking tot het nieuwe sociale huurbesluit herbevestigt mevrouw *Dua* voorts haar principieel bezwaar tegen de invoering van de taalbereidheidsvereiste voor sociale huurders.

De *minister* wijst erop dat de SHM's zelf eigenaar zijn van hun reservegronden. Het zijn autonome vennootschappen die zelfstandig beslissen over het kopen en al dan niet verkopen van die gronden. Als er gevraagd wordt meer autonomie en verantwoordelijkheid aan de SHM's te geven, vindt de minister het niet goed dat de overheid zich zou moeien met hun grondbezit. Hij wijst er ook op dat de schulden van de SHM's vandaag niet te hoog zijn, en dat is te danken aan de projectsubsidie. Het NFS2 zal bovendien een financiering brengen die sluitend is en

waarbij eventuele tekorten binnen een genormeed kader worden bijgepast. In principe kan er dan ook geen liquiditeitsprobleem meer optreden, aldus de minister.

De heer *Christian Verougstraete* herinnert aan de aloude stelling van Vlaams Belang dat asielzoekers, met per definitie een tijdelijke verblijfsvergunning, niet thuishoren in de sociale huisvesting. Het verheugt spreker dat de minister dat standpunt blijkt bij te treden, nu hij stelt dat sociale woningen bestemd zijn voor permanente bewoning en niet voor tijdelijke opvang van asielzoekers. Volgens de heer *Verougstraete* is "een overvloed van niet-geïntegreerde vreemdelingen in onze sociale woonwijken de oorzaak van zware leefbaarheids- en samenlevingsproblemen". Spreker mist in de beleidsbrief cijfergegevens over het huidige aantal vreemdelingen in de sociale huisvesting.

De *minister* vindt het maar logisch dat asielzoekers geen toegang meer krijgen tot de sociale huisvesting. Hij noemt dat inherent aan het nieuwe socialehuurbesluit. Door de nieuwe asielwet worden de termijnen ook heel wat korter, waardoor het niet meer nodig is ze voor lange tijd op te vangen in de sociale huisvesting. Sociale huisvesting dient voor het duurzaam huisvesten van woonbehoeftigen. Asielzoekers vallen per definitie onder een tijdelijke procedure. Als die mensen erkend worden als vluchteling kunnen ze uiteraard wel in aanmerking komen voor een sociale woning.

Mevrouw *Else De Wachter* vraagt om meer gebruik te maken van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid om inlichtingen te bekomen van de sociale huurders en de kandidaat-huurders, rekening houdend met de wet op de privacy. Dat is heel belangrijk in plaats van de huurders lastig te vallen met allerlei formulieren om aan informatie te komen die men via die kruispuntbank kan verkrijgen. Ook dat is administratieve vereenvoudiging.

2.3.5. De professionalisering van de SHM's

De heer *Christian Verougstraete* kan zich volkomen vinden in de initiatieven van de minister tot verdere professionalisering van de SHM's. Hij steunt het voornemen om samenwerkingsverbanden en fusies tussen maatschappijen te stimuleren. Dat kan alleen de dienstverlening aan de bevolking verbeteren. Dienaangaande verwijst de heer *Verougstraete* graag

naar het voorbeeld van de SHM De Mandel onder leiding van directeur Brecht Vermeulen van Roeselare. De historiek van die modelmaatschappij bewijst dat doordachte fusies en modern management dat de vergelijking met private bedrijfsvoering kan doorstaan, leiden tot sterke en gezonde huisvestingsmaatschappijen.

Mevrouw *Michèle Hostekint* leest in de beleidsbrief dat de financiële toestand van de SHM's voort is verbeterd. Dat verheugt haar. Zij ondersteunt het streven van de minister naar sterkere SHM's. Volgens mevrouw Hostekint kan het niet meer zijn dat er verschillende SHM's actief zijn op het grondgebied van een gemeente. Zij hoopt dat die overweging wordt meegenomen in de aangekondigde nieuwe erkenningsronde.

Mevrouw *Veerle Heeren* zegt de minister te volgen in zijn streven naar een professionalisering en responsabilisering van de SHM's. Zoals in het regeerakkoord staat wil zij komen tot professionele woonmaatschappijen, waarbij zelfs de SVK's zijn geïntegreerd. Het bestaande organisatiemodel in Vlaanderen is niet doorzichtig. Spreekster is voorstander van versnelde samenwerking en fusies. Zij stelt zich wel vragen bij de grote fusieoperatie in Antwerpen; zij is er niet van overtuigd dat een dergelijke mastodont zal leiden tot meer efficiëntie, transparantie, klantvriendelijkheid en een grotere dynamiek. Zij stelt daarbij dat er in landelijk gebied ook kleinere maatschappijen zijn die heel goed werken. De heer *Jan Penris* deelt de scepsis van mevrouw Heeren over de grote fusie van SHM's in Antwerpen. Maar ook in landelijk gebied kunnen fusies een meerwaarde betekenen voor de sociale huisvesting. De heer Penris verwijst daarbij naar de succesvolle exploitatie van SHM De Mandel in West-Vlaanderen, die precies in meer landelijk gebied actief is.

De *minister* weet niet of grotere SHM's beter werken dan kleinere. Er zijn in alle categorieën maatschappijen die beter of minder goed presteren. De erkenningsronde zal fusies bevorderen op basis van objectieve criteria, uitgewerkt door het Steunpunt Ruimte en Wonen. De minister is van oordeel dat fusie op zich geen doel mag zijn, het moet een middel zijn om professioneel te kunnen werken. De minister staat achter de grote fusie in Antwerpen; niet om daar "een nieuw ministerie van sovjetzaken op te richten" maar om een nieuwe dynamiek te kunnen ontwikkelen. De gefuseerde maatschappij zal werken met verschillende gedecentraliseerde antennes;

zo zal de dienstverlening niet verderaf van de mensen komen te staan. Fusies creëren onmiskenbaar financiële schaalvoordelen en scheppen de omstandigheden voor een rationele inzet van personeel. Het nieuwe toezichtsbesluit zal meer armslag geven om de SHM's goed te laten werken. Door dat besluit gaan er ook boetes opgelegd kunnen worden wanneer een maatschappij de regelgeving niet nakomt. Vandaag is de enige sanctie de intrekking van de erkenning en dat is slechts uiterst zelden aangewezen.

Mevrouw *Veerle Heeren* vraagt of zij mag concluderen dat de minister het Antwerpse model van SHM, dat hij goed vindt, wil veralgemenen, door bijvoorbeeld de oprichting van provinciale SHM's met lokale antennes. De *minister* antwoordt dat hij het Antwerpse model goed vindt voor Antwerpen. Hij streeft niet naar één SHM per provincie; dat moet op het terrein zelf worden bekeken. De grote fusie in Antwerpen is verantwoord omdat het gaat over een beperkt territorium en omdat er een einde komt aan een politieke verkaveling.

De heer *Carl Decaluwe* hoort dat er een onderzoek komt om performantiecriteriën vast te stellen voor de erkenning van de SHM's. Maar hoe zal de minister de door hem gewenste fusies en versterkte maatschappijen realiseren? Blijft dat op vrijwillige basis? Of zal de minister van de nieuwe erkenningsronde gebruikmaken om bepaalde fusies door te drukken? Het zou bijvoorbeeld kunnen dat SHM's die niet beantwoorden aan de gestelde performantiecriteriën geen erkenning meer zouden krijgen en zo verplicht zouden worden om te fuseren. De heer Decaluwe herinnert aan de 'lijst Waltniel' van in het verleden, waarop SHM's stonden waaraan men liet weten dat ze geen erkenning meer konden krijgen. Spreker vindt dat een goed systeem. In de erkenningsronde moet er snel geageerd worden om het te verwachten verzet van bepaalde SHM's voor te zijn.

De *minister* bevestigt dat het Steunpunt Ruimte en Wonen, in overleg met de sector, parameters ontwikkelt voor de erkenningscriteria van de SHM's. In elk geval blijft de minister erbij dat er thans te veel SHM's bestaan. Er zou ook een vermenging moeten komen van huur en koop. De minister belooft knopen door te hakken, maar er zal zeker ook een overgangsfase komen. De heer *Carl Decaluwe* vraagt dat de minister daarbij aandacht zou hebben voor de fiscale gevolgen van eventuele ruil en overdracht van patrimonium tussen maatschappijen. Bij de fusieoperatie onder leiding van minister Waltniel is gezorgd

voor een fiscaal neutrale operatie. Daarvoor is overleg nodig met het federale niveau.

2.3.6. De doorlooptijd van de dossiers

Mevrouw *Veerle Heeren* vindt in de beleidsbrief niets over de doorlooptijd van de dossiers. Spreekster blijft pleiten voor kortere procedures. Zij hoopt dat het betere organisatiemodel dat is ingevoerd met de operatie beter bestuurlijk beleid (BBB), zijn vruchten zal afwerpen. In die BBB-operatie is afgestapt van de rechter-en-partijsituatie van de VHM; de controle werd afgesplitst en toevertrouwd aan de afzonderlijke IVA Inspectie die zich niet meer moet inlaten met opportuniteitsoverwegingen. Dat is een belangrijke stap in de goede richting. Mevrouw Heeren stelt echter vast dat het aantal controles alleen maar is toegenomen. Daardoor wordt de doorlooptijd van de dossiers in plaats van in te korten, nog langer. Nu gebeurt immers niet alleen, zoals vooropgesteld, een ex-post-wettelijkheidscontrole, maar ook een tweede ex-ante-controle. Dat is een gevolg van het uitblijven van het nieuwe toezichtsbesluit. In afwachting van dat besluit geldt de afspraak dat het vroegere normenkader van de VHM van kracht blijft als basis van overleg tussen de VMSW en de SHM's, met kennisgeving aan de IVA Inspectie van het resultaat van het overleg.

Volgens de *minister* is de operatie BBB een eerste belangrijke stap geweest om de doorlooptijd van de bouwdoossiers te verkorten. De overheveling van AGI, de vroegere afdeling gesubsidieerde werken, van het ministerie naar de VMSW is ook een goede zaak. Ook de nieuwe manier van programmeren kan de doorlooptijd verkorten. Overigens ontkent de minister niet dat sommige huisvestingsmaatschappijen soms ook niet voldoende dynamiek aan de dag leggen om een dossier vooruit te helpen.

Mevrouw *Veerle Heeren* is blij te horen dat ook de administratie zich ervan bewust is dat de doorlooptijd van de sociale bouwdoossiers te lang is. Spreekster zegt dat de oorzaak ook mede bij de Vlaamse decreetgever ligt die de reglementering te ingewikkeld heeft gemaakt. Er moet een stappenplan in de procedure worden uitgeschreven. En misschien moet er een verzameldecreet komen om alle knelpunten in de verschillende regelgevingen – ook van ruimtelijke ordening, welzijn enzovoort – uit de weg te ruimen. De *minister* acht het overleg tussen wonen (VMSW)

en ruimtelijke ordening heel belangrijk voor de inkorting van de doorlooptijd van de dossiers. Ook de operatie BBB zou daartoe moeten bijdragen.

2.3.7. Energiezuinigheid

Mevrouw *Vera Dua* vindt dat Vlaanderen hopeloos achterop hinkt met betrekking tot zuinig energiegebruik in de woonsector. Zij hekelt het aangekondigde project met passiefwoningen: “dat zou al lang geen experiment moet zijn maar algemene regel”. Elke sociale woning zou voortaan een passief huis moeten zijn. De *minister* antwoordt daarop dat de sociale huisvesting inzake energiezuinigheid ver vooroploopt in Vlaanderen. Het is de private woningbouw die achterhinkt op de sociale woningbouw. Mevrouw *Vera Dua* wijst er dan weer op dat nog te veel sociale woningen zijn zonder dubbel glas bijvoorbeeld, en zij vraagt de minister daaromtrent wat doortastender op te treden bij de maatschappijen.

Mevrouw *Veerle Heeren* geeft mevrouw Dua gelijk waar zij stelt dat men in de sociale huisvesting al veel eerder was moeten beginnen met passief wonen. Maar spreekster deelt niet de mening dat passief wonen vandaag al de norm moet zijn. Zij is verheugd met de kredieten voor experimentele projecten van passief wonen. Toch oordeelt mevrouw Heeren, verwijzend naar de conclusies van de ad-hoccommissie energie-armoede van enkele jaren geleden, dat Wonen wat achterop hinkt met betrekking tot duurzaam wonen. Nu staat er zeven miljoen euro uit het Energiefonds van de departement Leefmilieu op de begroting voor energiezuinig bouwen. Wat zal daar concreet mee gebeuren?

De *minister* benadrukt dat de sociale huisvesting in de spits zit van energiezuinig bouwen. De jaarlijkse renovatie van zowat 6500 woningen en appartementen heeft prioritair betrekking op energiezuinigheid. Met dat geld uit het Energiefonds wordt er nog meer spoed gestoken achter het energiezuiniger maken van het sociale woonpatrimonium. De zeven miljoen uit het Energiefonds zal voort ingezet worden voor de vervanging van de stookketels. Intussen zijn de meeste woningen al goed geïsoleerd. Vooral bij de stookketels valt nu nog winst te boeken. Mevrouw *Veerle Heeren* zou toch graag weten wat er zal gedaan

worden met het geld dat over is na de vervanging van de stookketels. In de beleidsbrief staat alleen maar het vervangen van enkel glas als voorbeeld.

De *minister* geeft volgend overzicht van de besteding van de gelden voor wonen uit het Energiefonds. Er zijn premies in het kader van het rationeel energiegebruik; in 2006 is daarvoor 2,3 miljoen euro uitgetrokken voor de vervanging in sociale huisvesting van stookketels door hoogrendementsketels (800 euro per premie). Dat is een groot succes geweest, en het geld zal niet volstaan om alle ketels te vervangen. In 2007 is 2,94 miljoen euro uitgetrokken voor de vervanging van de rest van die stookketels en om individuele kachels in sociale woningen te vervangen. Voor 2008 is nu reeds 940.000 euro uitgetrokken voor onder meer de verdere vervanging van die individuele kachels. Bovendien is er nog een bedrag van 7 miljoen euro in het Energiefonds dat zal aangewend worden voor het vervangen van enkel glas door dubbele beglazing. Dat dubbel glas is overigens altijd een onderdeel van de courante renovaties.

Mevrouw *Veerle Heeren* leest in de beleidsbrief dat de energienorm voor sociale woningen E-peil 85 is. Kan dat niet lager? De energieprestatienorm in de scholenbouw is het E-peil 70. Volgens mevrouw Heeren is zelfs E-peil 60 haalbaar, gezien de evolutie in de materialen. De *minister* repliceert dat E-peil 85 al een heel hoge norm is. In de private woningbouw wordt die niet gehaald. De vraag is gesteld aan de VMSW om te onderzoeken of het nog lager kan.

De *minister* herhaalt dat de Vlaamse sociale huisvesting net in de spits van de energiezuinigheid en van duurzaam bouwen opereert, beter dan in de private woningbouw. Thans geldt in de sociale huisvesting E-peil 85 en de VMSW is aan het onderzoeken hoe E-peil 75 of zelfs 70 kan worden bereikt. Voor passiefwonen worden er enkele proefprojecten opgezet. Daarvoor is een apart krediet van 500.000 euro opgenomen op de begroting, om de extrakosten die volgen uit de keuze voor een passiefwoning te financieren. De minister waarschuwt er wel voor dat passiefwoningen een andere manier van bewonen vergen. Bovendien zijn de technieken nog niet zo ruim beschikbaar in Vlaanderen. De maatschappijen die dergelijke woningen willen bouwen zijn: Het Maaslands Huis, De Zonnige Kempen, De Volkshaard in Wachtebeke en de Kantonale Bouwmaatschappij van Beringen.

Mevrouw *Else De Wachter* vraagt een evaluatie van de energiekorting voor de sociale huurder zoals die tot nu bestond. Voor het welslagen van die operatie is

een goede communicatie van het allergrootste belang bij de doelgroep. Tien percent van de huurders heeft ingetekend op de specifieke tarieven van de energieleveranciers Electrabel en Luminus; dat moet beter kunnen.

Volgens de *minister* is het de bedoeling begin 2008 te starten met een nieuwe energiekorting voor sociale huurders. Momenteel worden er diverse inzendingen onderzocht en beoordeeld door de VMSW. Voor het welslagen van het initiatief is communicatie essentieel. Ook de Vlaamse Infolijn zal weer worden ingeschakeld.

2.4. De private huurmarkt

2.4.1. Hoe de private huurmarkt uit het slop helpen?

De heer *Christian Verougstraete* ziet dat de private huurmarkt niet uit de problemen geraakt. Door de stijging van de huurprijzen komen een groot aantal huurders in betalingsproblemen; de woonquote – de verhouding tussen de woonuitgaven en het beschikbare inkomen – is enorm gestegen. De verhuurders worden dan weer geconfronteerd met meer slechte huurders, die soms moedwillig laattijdig of niet betalen en het verhuurde goed niet als een goede huisvader onderhouden. Het gevolg is dat heel wat verhuurders hun goederen verkopen, zodat de private huurmarkt nog meer krimpt.

Mevrouw *Vera Dua* pleit voor een algemeen systeem van huursubsidies gekoppeld aan huurrichtprijzen – wat federaal geregeld moet worden. Bovendien moet er ook iets gebeuren om eigenaars-verhuurders te motiveren. Mevrouw Dua denkt aan de renovatiepremie. Na renovatie kan de eigenaar zijn huurprijs aanpassen, maar die stijging moet dan voor de huurder opgevangen worden met de huursubsidie. Richthuurprijzen moeten zorgen voor redelijke huurprijzen. In die zin is spreekster het niet eens met de grote lijnen van het beleid.

Mevrouw *Michèle Hostekint* noemt het een gezonde ambitie van de minister dat hij de private huurmarkt weer aantrekkelijker wil maken. Spreekster wijst erop dat de private huurmarkt toch nog altijd bijna een vijfde van de woningmarkt voor zijn rekening neemt. Die private huurmarkt wordt volgens haar gekenmerkt door een onevenredig groot aandeel van de slechte woningen. Anderzijds zijn de huurprijzen vaak niet meer rendabel voor goede en eerlijke verhuurders. Mevrouw Hostekint is ervan overtuigd

dat een goed gereguleerde private huurmarkt, waarbij de rechten en plichten van een ieder duidelijk afgebakend zijn, en die kwaliteitsvolle woningen aanbiedt met een correcte prijs-kwaliteitsverhouding, voldoende mensen zal bereiken. Daardoor kan de druk op de sociale huurmarkt verminderen.

Mevrouw *Hilde Eeckhout* benadrukt de nood aan betaalbare en kwalitatieve huurwoningen voor de mensen die zich geen of nog geen eigen woning kunnen permitteren. Daarvoor moet het aanbod op de private huurmarkt verbeteren. Om dat aanbod te stimuleren pleit spreekster voor maatregelen zoals belastingsverminderingen voor eigenaars die hun huurwoning renoveren en nadien tegen redelijke prijs verhuren.

Mevrouw *Veerle Heeren* is het helemaal oneens met mevrouw *Dua* over de private huursector. Er moet integendeel gezocht worden naar instrumenten om mensen die investeren in onroerend goed een voldoende rendement op hun belegging te garanderen. Verhuurders hebben volgens mevrouw *Heeren* vooral schrik van wanbetalers. Als de overheid die verhuurders kan garanderen dat zij elke maand hun huur betaald krijgen, zal de sector opnieuw een expansie kennen. Maar hoe kan die garantie verstrekt worden? Wie nu huurt, behoort veelal tot de sociaal zwakkeren die niet bij machte zijn een eigen woning te verwerven en ook aan geen sociale huurwoning geraakt. De sociale huisvesting zal er trouwens nooit in slagen alle gegadigden een woning te geven. Daarom blijft de private huurmarkt belangrijk.

Voor het stimuleren van de private huursector is de minister nogal gewonnen voor fiscale maatregelen. Maar dat instrument zit nog bij de federale beleidsmakers. Hij haalt een federale maatregel aan waarbij in een vijftal Vlaamse steden in bepaalde buurten renovatie-investeringen aan huurwoningen fiscaal aftrekbaar zijn geworden. Ook die woningen moeten verhuurd worden via een SVK. De minister hoopt dat een staatshervorming ook die fiscale bevoegdheid aan de gewesten toebedeelt. Hij wijst erop dat hij zelf de renovatiepremie al heeft opengesteld voor private verhuurders die verhuren via een SVK. Bij de evaluatie van de renovatiepremie in het voorjaar van 2008 is hij bereid na te gaan of die premie kan uitgebreid worden tot alle private verhuurders.

De minister gaat niet akkoord met de standpunten van mevrouw *Dua* en mevrouw *Hostekint*. Hij beves-

tigt dat het woonbeleid is gericht op eigendomsverwerving, maar dat heeft als groot voordeel dat ook de arbeider en de bediende eigenaar kan worden in tegenstelling met de situatie in bijvoorbeeld Nederland. Daarbij komt dat de Vlaamse sociale huurwoningen van topkwaliteit zijn, zelfs van betere kwaliteit dan de eigendomswoningen. Er zijn inderdaad problemen op de private huurmarkt; de vraag is er groter dan het aanbod. Er kan alleen een oplossing komen als het aanbod wordt verhoogd. Daarom wil de minister de verhuurders stimuleren om het aanbod uit te breiden. Evenwel zijn door de eenzijdige maatregelen ten voordele van de huurder de verhuurders in toenemende mate aan het afhaken. De eerste dupe daarvan is de huurder. De realiteit voor de verhuurder is vaak dat hij geconfronteerd wordt met een wanbetalende huurder die gebruik maakt van alle mogelijkheden die de beschermende wetgeving hem biedt. In die omstandigheden is het niet verwonderlijk dat de verhuurder zijn pand verkoopt. Er moeten absoluut maatregelen komen om de verhuurder meer te beschermen en daarom zou de minister het goed vinden als de huurwetgeving kon geregionaliseerd worden.

De minister meent dat de private huurmarkt weer aantrekkelijker kan worden voor verhuurders door: het rendement voor de verhuurder opnieuw te verhogen, het verhuren van een woning fiscaal aftrekbaar te maken, door fiscaal investeringen in huurwoningen aan te moedigen in plaats van te bestraffen, en de oprichting van de woonbevak. Eind 2007 verwacht de minister het businessplan van die woonbevak, wat dat kan uitgewerkt worden in 2008.

2.4.2. Huursubsidie en richthuurprijzen

De heer *Christian Verougstraete* vindt het huursubsidiestelsel nog veel te beperkt, ondanks de verruiming in februari 2007. De subsidie is beperkt tot de laagste inkomensgroepen die door te verhuizen hun woon-situatie kunnen verbeteren, bejaarden en gehandicapten, daklozen en permanente campingbewoners en huurders van SVK's. De heer *Verougstraete* pleit ervoor om de huursubsidie algemeen en zonder enige restrictie uit te breiden naar huurders met een hoge woonquote. Alleen zo kunnen die huurders betaalbaar en kwaliteitsvol blijven huren op de private huurmarkt, aldus spreker. Hij vindt het daarom goed dat de minister aankondigt in een tweede fase het huidige stelsel te zullen verruimen met nieuwe doel-

groepen, zoals de kandidaten op een wachtlijst voor een sociale huurwoning.

Mevrouw *Vera Dua* noemt de wijziging van de huursubsidie een heel klein stapje in de goede richting voor de private huurmarkt. Maar die verbetering is niet sluitend, meent zij. Zij pleit daarom voor een algemeen systeem van huursubsidies met daaraan gekoppeld huurrichtprijzen. Bovendien moet er ook iets gebeuren om eigenaars-verhuurders te motiveren. Mevrouw *Dua* denkt aan de renovatiepremie. Na renovatie kan de eigenaar zijn huurprijs aanpassen, maar die stijging moet dan voor de huurder opgevangen worden met de huursubsidie. Richthuurprijzen moeten zorgen voor redelijke huurprijzen. In die zin is spreekster het niet eens met de grote lijnen van het beleid.

Mevrouw *Michèle Hostekint* juicht het toe dat het stelsel van huursubsidies in februari 2007 werd geactualiseerd en verruimd. Spreekster is verheugd dat de doelgroep is uitgebreid met de mensen die al geruime tijd op de wachtlijst voor een sociale woning staan. Jammer vindt zij dan weer dat het nog altijd geen volwaardige huursubsidie is, die de private huurmarkt wat socialer kan maken; het blijft veeleer een verhuissubsidie. Ook moet de huursubsidie beter bekendgemaakt worden via de SVK's, de OCMW's en de CAW's. De huursubsidie noemt spreekster een maatregel die vooral de allerminder helpt. Ook mevrouw *Hilde Eeckhout* steunt de uitbreiding van de huursubsidie.

De *minister* herinnert eraan dat hij een 'compleet voorbijgestreefde' huursubsidieregeling heeft vervangen door een nieuwe regeling. Hij heeft de inkomensgrenzen verhoogd en de maximale huurprijzen geïndexeerd. Hij heeft er een eenmalige installatiepremie aan toegevoegd. De maximumduur is wel teruggebracht van vijftien naar zes jaar, met een overgangperiode van drie jaar; voor gepensioneerden en personen met een handicap blijft die huursubsidieregeling van onbeperkte duur. In Nederland verdrinkt men in de huursubsidieregeling, aldus de *minister*: omdat de huursubsidie daar voor onbeperkte tijd geldt, is het een werkloosheidsval geworden. De *minister* heeft daarentegen al het mogelijke gedaan om van die huursubsidie geen armoedeval te maken. Zo wordt de huursubsidie niet onmiddellijk ingetrokken als het inkomen stijgt. Pas na zes jaar is er een inkomenscontrole. Personen waarvan het inkomen boven de inkomensgrens stijgt, krijgen toch nog drie jaar een jaarlijkse bonus van 360 euro. En huurders

waarvan het inkomen na de zes jaar nog altijd onder de inkomensgrens ligt, krijgen nog drie jaar de laagste huursubsidie van 60 euro per maand. Die regeling moet de mensen stimuleren om actief te worden op de arbeidsmarkt.

Mevrouw *Michèle Hostekint* constateert dat in het regeerakkoord een aantal instrumenten worden opgesomd om het krimpende aanbod van de private huurmarkt opnieuw te verhogen. Jammer genoeg is hiervan tot op heden nog maar weinig gerealiseerd. Dan denkt spreekster onder meer aan de woonbevak. Dat instrument bevindt zich nog steeds in de studiefase. Wanneer wordt het eindelijk eens operationeel? Mevrouw *Hostekint* vindt een woonbevak een goed middel om private eigenaars te doen investeren in huurwoningen.

Mevrouw *Vera Dua* vindt het niet normaal dat het Vlaamse Gewest niet vertegenwoordigd is in de paritaire huurcommissies in Gent, Charleroi en Brussel. De conclusies van de besprekingen in die commissies zouden de minister kunnen inspireren voor een beter beleid. De paritaire huurcommissie van Gent bijvoorbeeld heeft interessante bedenkingen gemaakt over de richthuurprijzen.

Ook mevrouw *Michèle Hostekint* komt op voor de oprichting van paritaire huurcommissies. De federale regering heeft daartoe aan de gewesten mogelijkheden geboden, maar de minister heeft, zonder de evaluatie van experimenten te willen afwachten, al afwijzend gereageerd. Wat is er verkeerd aan dat verhuurders en huurders in onderling overleg afspreken wat een faire huurprijs is voor een huurwoning? Beide groepen kunnen niet zonder elkaar. De verhuurder wil een redelijk rendement op zijn investering en de huurder wenst een kwaliteitsvolle woning tegen een redelijke huurprijs.

Uit de onderzoeken van het Kenniscentrum voor Duurzaam Woonbeleid blijkt dat er geen heil te verwachten valt van richthuurprijzen, zegt de *minister*. Dat werkt niet in een te krappe markt, want richthuurprijzen stimuleren de vraag in plaats van het aanbod. Thans moet vooral het aanbod gestimuleerd worden. Uit de experimenten met paritaire huurcommissies leert de minister dat er geen consensus is tussen de gewesten over mediatie, huurroosters of huurrichtprijzen. De commissies in Brussel, Gent en Charleroi hanteerden zeer uiteenlopende methodieken. De opvattingen van de onderscheiden belangengroepen zoals huurdersbonden en

eigenaarssyndicaten bleken niet de verzoenen in een synthesesmodel. Finaal pleit de minister voor een defederalisering van de huurwetgeving.

2.4.3. Huurwaarborgfonds

Mevrouw *Michèle Hostekint* is teleurgesteld over het uitblijven van het huurwaarborgfonds. De huidige regeling van de huurwaarborg noemt zij een zeer belangrijk obstakel voor minder gegoede huurders. Op federaal niveau is beslist dat de huurwaarborg nog maximum twee maanden huur mag bedragen indien de huurder het bedrag ineens betaalt op een geblokkeerde rekening. Die nieuwe federale regeling hoeft de oprichting van een centraal huurwaarborgfonds niet in de weg te staan, maar dat blijkt in de praktijk wel het geval te zijn. Mevrouw Hostekint ziet nochtans heel wat voordelen aan een dergelijk fonds. Vandaag staan alle huurwaarborgen verspreid op honderdduizenden geblokkeerde rekeningen, die een klein beetje intrest opbrengen voor de huurder. Een centraal huurwaarborgfonds helpt de mensen een huurwoning te bekommen. De stigmatisering van huurders met een OCMW-waarborg wordt weggenomen door de anonimiteit van een centraal fonds. De belangrijkste opdracht van het Fonds zal zijn aan de verhuurder de waarborg te garanderen, ongeacht de inkomenssituatie van de huurder. Gegroepeerd zullen al deze huurwaarborgen zowat acht- tot negenhonderd miljoen euro opbrengen, die kunnen ingezet worden voor projecten of ondersteunende maatregelen op de private huurmarkt.

De *minister* is het daarmee grondig oneens. De situatie op de private huurmarkt is zo erg dat het minste verkeerde signaal de eigenaars massaal ertoe brengt hun verhuurde panden te verkopen. Volgens hem leidt de federale maatregel rondit tot een versnelde afbraak van de private huurmarkt. Mevrouw *Michèle Hostekint* ziet niet in hoe het centraliseren van de waarborgen door de verhuurders kan gezien worden als een aanslag op hun rechten; zij beschikken nu immers ook niet over dat geld: het staat op geblokkeerde rekeningen. Volgens de *minister* zou men op die manier evenwel aan de verhuurders een enige kans ontnemen om na het beëindigen van een huur achterstallige huurgelden te recupereren. Hij blijft een huurwaarborgfonds een slecht signaal noemen.

Mevrouw *Veerle Heeren* denkt niet dat het huurwaarborgfonds een oplossing biedt voor de malaise op de

private huurmarkt. De nefaste bijsturing van de federale huurwetgeving – de beperking van de huurwaarborg – verdient geen navolging op Vlaams niveau.

De *minister* gelooft niet in het huurwaarborgfonds. Een nieuw overheidsinstrument dat van bovenop wordt opgelegd aan de verhuurder, kan alleen maar nog meer het aanbod op de private huurmarkt verschromelen. De minister vreest dat een dergelijk huurwaarborgfonds nog meer verhuurders zal doen afhaken. De aversie tegenover overheidsmaatregelen in de sector is al groot. Voor verhuurders is de waarborg veelal ook een bewijs van solvabiliteit van de huurder en een centraal fonds zou die informatie wegnemen.

2.4.4. Sociale verhuurkantoren

De heer *Christian Verougstraete* ziet een opvallend grotere bereidheid bij de eigenaars-verhuurders om in zee te gaan met een SVK. Mede dank zij de promotie-inspanningen van de minister zijn de eigenaars meer en meer bewust van de voordelen die een SVK kan bieden: zo krijgen zij recht op de renovatiepremie, zijn zij verzekerd van een stipte betaling van de huur, van de afsluiting van een brandverzekering en van het onderhoud van hun eigendom.

Mevrouw *Vera Dua* vindt het jammer dat het Vlaamse beleid slechts een enkel instrument ter beschikking heeft voor een reanimatie van de private huurmarkt, namelijk de SVK's. Zij vindt het uitstekend dat er SVK's bestaan, maar noemt dat enige instrument veel te beperkt. Die SVK's zijn gericht op het verstrekken van sociale bijstand; in een normale huurmarkt zou nagenoeg geen sociale bijstand nodig zijn.

Mevrouw *Veerle Heeren* noemt de SVK's een goed instrument maar vindt dat eraan gesleuteld moet worden. SVK's nemen vandaag woningen in huur van private eigenaars voor minstens negen jaar. Die lange termijn schrikt verhuurders af. Mevrouw Heeren pleit voor meer flexibiliteit.

De heer *Tom Dehaene* ziet voor de SVK's een niet te onderschatten rol weggelegd in de huisvesting. Door dat zij zekerheid van inkomsten en onderhoud bieden aan de private verhuurders, bieden zij een aantrekkelijk middel om de private huurmarkt te relanceren. De heer Dehaene vraagt echter of de termijn van negen jaar, die de eigenaars hun woning ter beschikking van het SVK moeten stellen, wel zo nodig

behouden moet blijven. Hij vraagt de noodzaak van die lange termijn – die de eigenaars afschrikt – te onderzoeken.

De *minister* meldt dat het onderzoek van het Steunpunt Ruimte en Wonen naar de motieven van de eigenaars-verhuurders om te verhuren aan een SVK volop aan de gang is. Op 21 november waren 497 vragenlijsten ingevuld en teruggestuurd. Tal van eigenaars hebben nog extra formulieren aangevraagd. In de lente van 2008 zullen de resultaten beschikbaar zijn.

De *minister* is niet onmiddellijk gewonnen om de verhuurtermijn van negen jaar van private woningen aan SVK's te verminderen, daarbij denkend aan de woonzekerheid van de huurders. De doelgroep van de SVK's zijn mensen die noodgedwongen al vaak zijn moeten verhuizen. De minister is wel bereid om na te denken over een soort proefperiode van beperkte tijd, waarna het contract wordt omgezet in een langdurig contract. De minister begrijpt wel dat oudere verhuurders die periode van negen jaar wat lang vinden en zal erover nadenken.

2.4.5. Regionalisering van de huurwetgeving

De heer *Christian Verougstraete* blijft het betreuren dat Vlaanderen niet bevoegd is voor de huurwetgeving. Een volwaardig Vlaams woonbeleid kan slechts uitgetekend worden als Vlaanderen over alle instrumenten kan beschikken met inbegrip van de huurwetgeving. Een defederalisering van de gehele huurwetgeving blijft dan ook een dwingende noodzaak, meent hij.

Mevrouw *Michèle Hostekint* hoopt dat het gehele woonbeleid bij een komende staatshervorming bij de gewesten wordt bijeengebracht. Belangrijke hefboomen om in te grijpen in de private huurmarkt zoals de huurwetgeving, de prijzencontrole en de fiscale stimulansen, zitten thans nog op federaal niveau. Maar zelfs zonder de overheveling van die beleidsinstrumenten beschikt de Vlaamse overheid toch ook over eigen mogelijkheden om de situatie op de Vlaamse huurmarkt te verbeteren. Daarbij denkt mevrouw Hostekint onder meer aan het huursubsidiestelsel.

Mevrouw *Veerle Heeren* vindt dat het voorspelbaar was dat heel wat eigenaars hun verhuurde woningen verkopen. De verstrenging van de huurwetgeving door de federale overheid heeft dat nog in de hand

gewerkt. Daarom hoopt mevrouw Heeren dat de huurwetgeving geregionaliseerd wordt.

De *minister* is het er volkomen mee eens dat de huurwetgeving een bevoegdheid van de gewesten moet worden. Om het zieke broertje van de Vlaamse woonmarkt, de private huurmarkt, degelijk te kunnen aanpakken moet Vlaanderen daar zeggenschap over krijgen. Voor die overheveling is echter een tweederdemeerderheid vereist. Maar de minister hoopt dat, omdat de woonsituatie in Vlaanderen, Brussel en Wallonië zo verschillend is, daarvoor in de andere gewesten begrip te zullen vinden. Brussel is overwegend een huurmarkt. Vlaanderen is een eigendomsmarkt. En in Wallonië verkeert de woonmarkt daar ergens tussen in.

Zelf heeft de minister die defederalisering niet afgewacht om al maatregelen te nemen om de private huurmarkt te stimuleren. Hij wijst op de uitbreiding van de huursubsidies en de nieuwe verhoging met twaalf miljoen euro voor de huursubsidie op de begroting 2008, de verhoging van de mogelijkheden van de SVK's, de woonbevak enzovoort.

2.5. Woonkwaliteit

2.5.1. De woonkwaliteit verbeteren en bewaken

De resultaten van de Woonsurvey 2005 en de Woningsschouwing 2005 leren de heer *Christian Verougstraete* dat er een sterke daling is in het aantal woningen van slechte kwaliteit. Ook hij meent dat die positieve tendens te danken is aan de toename van verkopen van oudere woningen, die dan worden gerenoveerd. Dat bevestigt volgens hem het strategische belang van de renovatiepremie. Toch acht hij het aantal ongeschikte woningen nog redelijk hoog. Hij vraagt dan ook naar extra beleidsinitiatieven, naast de verdere inzet van de reeds bestaande instrumenten van kwaliteitsbewaking. Spreker is het eens met de minister dat de grootste problemen inzake woonkwaliteit zich voordoen op de private huurmarkt, waar vaak slechte woningen tegen hoge prijs worden verhuurd aan de laagste inkomens.

Wat de kwaliteitsbewaking betreft, heeft mevrouw *Else De Wachter* uit de resultaten van de Uitwendige Woningschouwing geleerd dat de kwaliteit van de woningen in Vlaanderen behoorlijk is, maar niet naar het oordeel van de bewoners. De verbetering

van de kwaliteit is volgens spreekster mede te danken aan de vele woningen die door jonge gezinnen worden gekocht en gerenoveerd. De kwaliteit van de woningen op de private huurmarkt kan nog veel verbeteren. Mevrouw De Wachter is van oordeel dat op de private huurmarkt niet alleen de betaalbaarheid en het aanbod moeten bevorderd worden maar ook de kwaliteit. Zij acht een degelijke controle en handhaving van de kwaliteitsvereisten in de private huurmarkt nog altijd heel noodzakelijk. Zij vraagt of de strafrechtelijke procedure wel voldoende kan worden ondersteund door het agentschap Inspectie RWO. Aangezien ook de bouwinspectie en het toezicht op de huisvestingsactoren zijn ondergebracht in het agentschap vindt spreekster het van essentieel belang dat er een toereikende personeelsbezetting en is een duidelijke taakverdeling.

De *minister* wijst erop dat het personeel van de cel kwaliteitsbewaking is uitgebreid van 13 naar 24 personeelsleden.

Ook volgens mevrouw *Veerle Heeren* is het vooral de private huurmarkt die gekenmerkt wordt door woningen van mindere kwaliteit en door huurprijzen die niet in verhouding staan met de geboden kwaliteit. Mevrouw Heeren hoopt dan ook dat er ooit een manier wordt gevonden om het conformiteitsattest verplichtend te maken. Een ander te overwegen idee is een soort huurvergunningstelsel, waarbij verhuurders een vergunning krijgen om voor een periode van tien jaar een woning te verhuren als die voldoet aan minimale normen. Een wondermiddel is echter nog niet uitgevonden.

De *minister* acht het invoeren van een huurvergunning niet een geschikt middel om de kwaliteit van de woningen op de private huurmarkt te garanderen. Dat zou opnieuw een extra regel zijn voor de veelgeplaagde verhuurders. De woonkwaliteit moet voort opgevolgd worden door de lokale besturen en de Vlaamse Wooninspectie. Huisjesmelkerij moet volop bestreden worden.

Mevrouw *Else De Wachter* vindt het belangrijk dat de Vlaamse Wooninspectie de eerste herstellervorderingen heeft ingediend. Het zijn belangrijke testcases. Daar moeten de nodige lessen uit getrokken worden om eventueel de regelgeving bij te sturen.

De *minister* zegt dat de kwaliteit van de woningen over het algemeen is verbeterd; zo blijkt uit de studies. Van 300.000 slechte woningen op een totaal

van 2.400.000 schieten er nu nog slechts 20 à 30.000 over. Met renovatiepremie en VAP worden impulsen gegeven om de kwaliteit nog meer te verbeteren. Op administratief vlak zijn er de onderzoeken naar de geschiktheid en de bewoonbaarheid. Meer en meer burgemeesters pakken dienaangaande hun verantwoordelijkheid op. Op strafrechtelijk gebied worden de huisjesmelkers hard aangepakt door de versterkte diensten van de Wooninspectie. Vanaf 1 februari 2008 komen de nieuwe technische verslagen in gebruik. De eerste herstellervorderingen tegen huisjesmelkers door het Agentschap RWO zijn ingediend bij het gerecht. De IVA Wonen houdt een ronde van Vlaanderen om alle gemeenten te informeren over alle aspecten van de kwaliteitsbewaking.

Mevrouw *Else De Wachter* is van oordeel dat ruimtelijke ordening eveneens instrumenten kan leveren voor de kwaliteitsbewaking, mede op lokaal niveau. Zo kunnen er in de ruimtelijke ordening normen voor woonoppervlakten worden opgelegd. Mevrouw De Wachter wil voorts weten hoe het vernieuwde technische verslag rekening moet houden met het brandweerverslag, zoals te lezen staat in de beleidsbrief. Er blijkt een probleem te zijn van opvolging van de opmerkingen gemaakt door de brandweer.

De *minister* legt uit dat de Vlaamse ambtenaren niet bevoegd zijn om een brandweerverslag op te maken. Vanaf 1 februari 2008 geldt het volgende: indien een brandweerverslag uitwijst dat een woning brandonveilig is, resulteert dat in vijftien strafpunten en dus in de onmiddellijke ongeschiktheid; indien er nog geen brandweerverslag is opgemaakt en de gewestelijke inspecteur denkt dat er mogelijk brandgevaar is, kan dit vermeld worden in het advies aan de burgemeester en die kan eventueel de woning onbewoonbaar verklaren.

2.5.2. De fruitpluksector

Mevrouw *Veerle Heeren* hoopt dat er in de komende weken toch een akkoord komt over de huisvesting van seizoenarbeiders. Maar daarbij mag niet worden ingeleverd wat de kwaliteit van het wonen betreft. Hierbij moet de link worden gemaakt met ruimtelijke ordening, die wat ruimte moet kunnen bieden om te regulariseren.

De *minister* is bereid in te gaan op de vraag van de fruitpluksector voor een nieuw overleg met betrekking tot de tijdelijke huisvesting van seizoenarbeiders.

2.5.3. De rookmelders

Mevrouw *Veerle Heeren* betreurt dat de rookmelders niet aan bod komen in de beleidsbrief. Er is een vrij goed voorstel van decreet van de meerderheid uitgewerkt. Het zou toch op korte termijn moeten kunnen worden ingediend bij het Vlaams Parlement. Elke week staat wel een woningbrand in de krant en heel vaak gaat het over woningen van kwetsbare mensen.

2.6. Woonbeleid op maat

2.6.1. Ondersteuning lokaal woonbeleid

Mevrouw *Michèle Hostekint* is blij dat het lokale woonbeleid door de minister wordt ondersteund. Met subsidies spoort de minister de gemeenten ertoe aan om van wonen een beleidsprioriteit te maken. Spreekster constateert met genoegen dat het budget voor die subsidies op de begroting voor 2008 verdubbelt. Daarbij vindt mevrouw Hostekint het goed dat de gemeenten worden aangezet tot samenwerking. Er is een budget beschikbaar voor de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden van gemeenten die geen eigen woonloketten hebben. De proefprojecten die in 2004 van stapel liepen in Izegem, het Meetjesland en het Gentse acht spreekster zeer waardevol. Zij citeert het tijdschrift *Lokaal* van de VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten) waarin lovende woorden staan voor die ondersteuning van het lokale woonbeleid. De VVSG is tevreden dat er nu op een meer structurele basis daarvoor gelden ter beschikking worden gesteld, maar tevens vreest de VVSG dat de ingezette middelen niet zullen volstaan om het lokale woonbeleid in alle gemeenten te laten opbloeien.

Mevrouw *Else De Wachter* noemt de inspanningen voor een woonbeleid op maat van de lokale besturen van groot belang in de Vlaamse Rand. Zij vindt de periode om projecten in te dienen inzake gemeentelijke samenwerking wel erg kort. De *minister* antwoordt dat er sprake is van een misverstand. Die subsidiëring loopt volgend jaar gewoon door. Wie te laat is voor 2007, kan aan bod komen in 2008. Mevrouw *Else De Wachter* is blij dat het budget voor die projecten verdubbeld is. Zij vraagt hoe dat geld zal worden verdeeld. Zullen alle ingediende projecten worden geselecteerd?

De *minister* herhaalt dat de kredieten voor projecten van lokaal woonbeleid zijn verdubbeld; er komt 1,7 miljoen euro bij. Er is een totaal budget van 2,8 miljoen euro. De minister wacht voor de verdeling de projecten af die de gemeenten zullen indienen. Er is rekening gehouden met elf nieuwe intergemeentelijke projecten; de bestaande projecten kunnen verlengd worden. De minister blijft heel hard achter dergelijke projecten staan. Het is voor kleinere gemeenten soms de enige manier om een huisvestingsdienst op te richten. In dat opzicht wijst de minister ook op het belang van de huisvestingsconsulenten die worden opgeleid; in totaal zijn dat er nu al meer dan driehonderd. Op die manier brengt hij in de lokale administraties heel wat gespecialiseerde kennis.

2.6.2. Vlabinvest

Mevrouw *Else De Wachter* blijft achter Vlabinvest staan. Maar de communicatie over de mogelijkheden moet worden opgevoerd. Vlabinvest blijkt niet zo bekend te zijn bij de doelgroep.

De heer *Tom Dehaene* vraagt eveneens dat Vlabinvest beter zou worden bekendgemaakt. Het aantal nieuwe projecten is immers aan de lage kant.

De *minister* zegt dat er voor Vlabinvest voor het komende jaar 292 woningen gepland zijn. Vooral de burger moet nog meer op de hoogte worden gebracht van de mogelijkheden die Vlabinvest biedt. Thans loopt er een campagne op de regionale tv-zenders ROB-tv en Ring-tv. Er is ook een reizende expo over 15 jaar Vlabinvest.

2.6.3. Alternatieve woonvormen

Mevrouw *Vera Dua* betreurt het dat er met betrekking tot alternatieve woonvormen slechts heel weinig is opgenomen in de beleidsbrief. De brief beperkt zich tot 'levenslang wonen' en 'ADL-woningen', maar over kangoeroewoningen en 'friends-wonen' bijvoorbeeld staat er niets in. Evenmin wordt er ingespeeld op een verschijnsel dat in de steden opgang maakt en waarbij op een creatieve manier gebruik kan worden gemaakt van leegstaande panden zoals industriële gebouwen en kerken.

Mevrouw *Veerle Heeren* deelt de mening van mevrouw Dua met betrekking tot alternatieve woon-

vormen. Daarover staat in de beleidsbrief heel weinig. De ontwikkeling van dergelijke woonvormen zal nochtans een uitdaging zijn in de komende jaren, onder meer als antwoord op de vergrijzing. Ook stijgt de nood aan geschikte woningen voor nieuw samengestelde gezinnen; met kinderen uit verschillende relaties hebben die gezinnen weer behoefte aan grotere woningen. Nu is er de voorbije jaren een heroriëntering geweest naar de eenoudergezinnen en afgestemd op de gezinsverdunding. Wonen moet altijd opnieuw afgestemd worden op nieuwe maatschappelijke evoluties, aldus mevrouw Heeren.

Wat de alternatieve woonvormen betreft, wijst de *minister* op verschillende initiatieven zoals de architectenwedstrijd 'Extra Large'. Er zijn lottogelden gebruikt voor experimenten van levenslang wonen. Aan de bouw van kangoeroewoningen zijn ook aspecten van ruimtelijke ordening verbonden, en bovendien blijkt de belangstelling niet zo denderend groot. De minister noemt die alternatieve woonvormen 'pijnstillers': het zullen nooit remedies zijn om het betaalbaar wonen te realiseren, maar ze kunnen wel alternatieven bieden voor specifieke problemen. Ten slotte kondigt de minister aan dat hij een onderhoud zal hebben met kardinaal Danneels voor een eventuele inzet van leegstaande gebouwen van de kerkfabrieken voor de sociale huisvesting.

Mevrouw *Veerle Heeren* pleit met betrekking tot de alternatieve woonvormen toch voor meer moed om in te spelen op maatschappelijke evoluties op de lange termijn. De *minister* wijst erop dat door het nieuwe meerjarig programmatiesysteem, gebaseerd op overleg tussen het departement en de gemeenten, al een goed beeld geeft van de behoeften. Dat wordt jaarlijks geconcretiseerd in bindende afspraken tussen de VMSW en de gemeenten tot op perceelsniveau. Op die manier kan kort ingespeeld worden op de nieuwe maatschappelijke evoluties.

De heer *Tom Dehaene* vraagt wat meer uitleg over de projecten levenslang wonen. Welke projecten zijn geselecteerd en volgens welke criteria?

De *minister* maakt bekend dat er in het kader van levenslang wonen een tiental projecten zijn geselecteerd, een vijftal niet. Dat wordt nog publiek bekendgemaakt maar de indieners krijgen de primeur.

De heer *Christian Verougstraete* vindt het een leemte van de beleidsbrief dat er geen speciale aandacht in gaat naar de categorie van eenoudergezinnen. Hij

oordeelt dat die steeds aangroeiende zwakkere bevolkingsgroep moet ondersteund worden bij eigendomsverwerving.

2.7. Raakvlakken

2.7.1. Het raakvlak wonen-welzijn

Mevrouw *Else De Wachter* benadrukt het belang van de Denktank Wonen-Welzijn en vraagt naar de resultaten.

Ook de heer *Tom Dehaene* is benieuwd naar de resultaten van de Denktank Wonen-Welzijn. Resultaten van de samenwerking tussen Wonen en Welzijn ziet hij toch al: de transfer van de VAP voor mensen met een handicap naar Welzijn, de inzet van een half-tijdse maatschappelijk werker in de SHM's per 500 woningen enzovoort. Hij hoopt dat men daarin nog verder kan gaan. Zo kan men de sociale woningen met enkele kleine aanpassingen al op voorhand beter geschikt maken voor mensen met een handicap of met al dan niet tijdelijke gezondheidsproblemen, zonder er ADL-woningen van te maken.

Over de samenwerking tussen wonen en welzijn meldt de *minister* dat er heel wat gebeurt. Hij noemt de Denktank Wonen-Welzijn die operationeel is sinds 2003. De Denktank komt geregeld samen en heeft een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het socialehuurbesluit. De minister zal een protocol sluiten met Vlaams minister van Welzijn Steven Vanackere met betrekking tot het raakvlak tussen wonen en welzijn. Er is ook de strategische Vlaamse Woonraad, met vertegenwoordigers van alle betrokkenen bij de sector wonen waaronder de welzijnssector.

Mevrouw *Veerle Heeren* heeft bedenkingen over de manier waarop de Vlaamse Woonraad is gestart. De raad heeft een heel diverse samenstelling met vertegenwoordigers van uiteenlopende belangengroepen en de leden zijn met veel enthousiasme ingegaan op de uitnodiging. Mevrouw Heeren heeft echter vernomen dat de Vlaamse Woonraad op twee dagen een advies moest afleveren over het socialehuurbesluit en over het NFS2. Dat vindt zij niet ernstig. Er moeten duidelijke en redelijke werkafspraken komen. Het is spreekster evenmin duidelijk hoe met de zeer brede samenstelling ooit unanieme adviezen kunnen afge-

leverd worden, bijvoorbeeld over de private huurmarkt.

De *minister* is van oordeel dat het net goed is dat alle maatschappelijke geledingen die bij wonen betrokken zijn, in de Vlaamse Woonraad vertegenwoordigd zijn. Hij vindt het ook goed dat wonen er niet beperkt blijft tot sociale huisvesting. Wat het spoedadvies betreft dat aan de Woonraad werd gevraagd over het socialehuurbesluit en het NFS2, geeft de minister toe dat mevrouw Heeren een punt heeft. Die adviesvraag is er gekomen omdat de Raad van State dat eiste op het moment dat de Woonraad nog maar pas was gestart. De minister zal dat in de toekomst niet meer op die manier aanpakken. Maar in dat concrete geval kon hij niet anders; het was overmacht.

2.7.2. *Het raakvlak wonen-ruimtelijke ordening*

Mevrouw *Veerle Heeren* herinnert aan haar standpunt dat wonen en ruimtelijke ordening eigenlijk onder dezelfde minister zouden moeten vallen. Ruimtelijke ordening noemt zij een belangrijke hefboom voor het woonbeleid. Zij betreurt dat het raakvlak van wonen met ruimtelijke ordening niet wordt aangeraakt in de beleidsbrief. Thema's zoals inbreiding, het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden, de nog beschikbare voorraad bouwgrond enzovoort zijn cruciaal voor het woonbeleid. Zo is er het debat over een minimale sociale sleutels bij grote verkavelingen. Mevrouw Heeren is daar voorstander van; niet enkel voor sociale woningbouw *stricto sensu*, maar ook voor andere projecten van betaalbaar wonen zoals het realiseren van betaalbare kavels voor jonge gezinnen. Spreekster vindt het niet ernstig dat bijvoorbeeld de Confederatie van de Bouw zich tegen dergelijke opgelegde maatregelen verzet, hoewel de eigenaars van die verkavelingsgronden in de voorbije jaren door de stijging van de bouwgrondprijs een enorme meerwaarde hebben verworven op hun gronden. Daarom vraagt mevrouw Heeren om te onderzoeken of het Vlaamse Gewest niet een soort heffing zou kunnen invoeren op de waardeestijging van vastgoed. Doordat de kadastrale inkomens die waardeestijging niet hebben gevolgd, heeft de overheid geen return gekregen van die felle waardeestijging.

Mevrouw *Else De Wachter* is het eens met mevrouw Heeren over de noodzaak van een link en nauwe samenwerking op alle niveaus met ruimtelijke ordening.

Het raakvlak tussen ruimtelijke ordening en wonen wordt opgevolgd door de beleidsraad RWO, zegt de *minister*. Daar is nu een nota over 'betaalbaar wonen voor de middengroepen' in bespreking, opgesteld door de heer Pol Vandamme, projectleider afdeling Woonbeleid van het departement RWO. Wat het voorstel van mevrouw Heeren betreft om een soort heffing te leggen op de meerwaarde van het vastgoed, is de minister niet zo enthousiast. Hij vindt stimulering nog altijd de meest doeltreffende manier om iets te bekomen en dan denkt hij bijvoorbeeld aan de volledige vrijstelling van onroerende voorheffing van drie jaar bij het verbouwen van een handelspand in een woning. Zo is er ook een gedeeltelijke vrijstelling van vijf jaar bij het verbouwen van een verwaarloosde of onbewoonbaar verklaarde woning. En in die periodes wordt het KI bevroren.

2.8. *Jaarverslagen RWO*

De heer *Tom Dehaene* betreurt dat hij van het departement RWO geen antwoord heeft gekregen op zijn vraag naar de druk- en verspreidingskosten van jaarverslagen.

De *minister* meldt dat de kostprijs van de jaarverslagen die in 2006 werden verspreid door het departement RWO 8464 euro bedraagt. Redactie en lay-out gebeurden intern om de kosten te drukken.

V. MOTIES VAN AANBEVELING

Tot besluit van de behandeling van de beleidsbrief *Gelijke Kansen* worden twee moties van aanbeveling aangekondigd: een door de dames Michèle Hostekint en Hilde Eeckhout, de heer Jan Roegiers, en de dames Cindy Franssen en Else De Wachter, en een door mevrouw Gerda Van Steenberge en de heer Christian Verougstraete.

Tot besluit van de behandeling van de beleidsbrief *Stedenbeleid* worden drie moties van aanbeveling aangekondigd: een door de heren Sven Gatz en Jan Roegiers, mevrouw Veerle Heeren en de heren Chokri Mahassine en Gino De Craemer, een door de heer Jan Penris, en een door mevrouw Vera Dua.

Tot besluit van de behandeling van de beleidsbrief *Inburgering* worden twee moties van aanbeveling aangekondigd: een door de heren Sven Gatz en

Chokri Mahassine, en een door de heer Wim Van Dijck.

Tot besluit van de behandeling van de beleidsbrief Wonen worden twee moties van aanbeveling aangekondigd: een door de dames Hilde Eeckhout, Else De Wachter, Michèle Hostekint en Veerle Heeren, en een door de heer Christian Verougstraete.

VI. INDICATIEVE STEMMINGEN

Een amendement voorgesteld door de Vlaamse Regering op artikel 12 van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2008 (amendement nr. 8, *Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 15/3) strekt ertoe in de opsomming van artikel 12 de volgende basisallocaties te schrappen: NE1208C Taalcursussen in het kader van het sociaal huurstelsel, NE3364 Ondersteuning lokaal woonbeleid (Vlaamse Wooncode, art. 28) en NE3364E Subsidies voor de ondersteuning van aanvullende tewerkstelling in de sector wonen. De *minister* licht toe dat het gaat om een technische aanpassing.

Een amendement voorgesteld door de Vlaamse Regering op de tabel van afdeling 1, programma NE van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2008 (amendement nr. 43, *Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 15/3) strekt ertoe in afdeling 1 van de tabel van programma NE voor het artikel NE1208C de code voor entiteit 'C' te vervangen door de code 'E'. De *minister* licht toe dat het gaat om een technische aanpassing.

Een amendement voorgesteld door de Vlaamse Regering strekt ertoe de ontwerpbegroting van DAB Fonds voor de financiering van het urgentieplan voor de sociale huisvesting te vervangen (amendement nr. 47, *Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 15/3). De *minister* licht toe dat het gaat om een technische aanpassing ingaand op een opmerking van het Rekenhof.

De amendementen worden aangenomen met 8 stemmen bij 4 onthoudingen.

De toegewezen gedeelten van de uitgavenbegroting van de Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen worden aangenomen met 8 stemmen tegen 4.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Jan ROEGIERS

Jan PENRIS

Michèle HOSTEKINT

Hilde DE LOBEL

Chokri MAHASSINE

Veerle HEEREN

Gerda VAN STEENBERGE